

Folkelig deltakelse i medialisert politikk

Publikums rolle i TV 2s debattprogram "Landstinget"

Masteroppgave i medievitenskap

10. november 2009

Mari Odden

Institutt for Medier og Kommunikasjon

Universitetet i Oslo

Sammendrag

Medieselskapene betrakter i økende grad seerne som deltakere. Dermed blir spørsmålet om deltakelsens demokratiske funksjon aktuell. Denne oppgaven viser at publikumsdeltakelse i debattprogrammer ikke kan avfeies som et populærjournalistisk virkemiddel.

I debattprogrammet *Landstinget*, tok TV 2 med seg politikere og kulturpersonligheter rundt om i Norge for å møte folket. Det er publikum som bestemmer tema i Landstinget, mens programleder påvirker formen på debatt og argumentasjon. Programmet ble sendt i to sesonger, fra 16.04.08 til 26.11.08. Hovedstyrken ved publikumsdeltakelsen som finner sted i Landstinget er at den bidrar til et større mangfold av synspunkter og tema på mediernes dagsorden. Publikum som deltar i Landstinget stiller spørsmål om det som opptar dem, og det er langt fra alltid det som mediene tror at folk er opptatt av.

I Landstinget er det kort tid til å debattere hvert tema, noe som gjør at ikke alle slipper til med sin argumentasjon. Om man ser Landstinget i en større sammenheng kan programmet likevel være med på å gjøre offentligheten mer demokratisk, ved å skape politisk engasjement.

Om publikumsdeltakelsen i debattprogrammet har en positiv demokratisk funksjon er avhengig av programledelsens regi og iscenesettelse, og den enkelte publikumsdeltakers forutsetninger. At folket får møte politikere i medialisert debatt kan føre til at politikere, publikumsdeltakere og seere vinner ny innsikt både i komplekse temaer og konsekvenser for den enkelte.

Det er benyttet kvantitativ innholdsanalyse av de 16 programmene, kvalitativ tekstanalyse, og kvalitative intervjuer av redaksjonssjef og prosjektleder Kjetil Høye Sviland og programleder Arill Riise. Dette for å besvare problemstillingen: *Styrker publikumsdeltakelse i TV 2 Landstinget programmets demokratiske funksjon?* Om publikumsdeltakelse i debattprogram, generelt, styrker fjernsynets demokratiske funksjon, diskuteres også.

Summary

Media companies are increasingly considering the viewers as participators, which makes the question of the participations democratic function relevant. This thesis shows that audience participation in studio debates cannot be rejected as a means of popular journalism.

In the audience discussion program *Landstinget*, TV 2 brought politicians, and other persons with influence, to meet with people in different areas of the country. It is the audience who decides the issues to be debated in Landstinget, while the host has influence on the form of the debate and of the argumentation. Landstinget was broadcasted for two seasons, in a period from 16.04.08 to 26.11.08.

The main strength of the audience participation in Landstinget is that it brings up a variety of themes and points of view. The audience that is participating in Landstinget, asks questions about issues on their mind. These issues are far from always the same issues that are on the media agenda. Even though Landstinget provides short time to discuss each issue debated, it could contribute to creating political involvement, and thereby doing the public sphere more democratic. Whether the audience participation has a positive democratic effect, depends on the hosts directing and producing, and the abilities of each audience participator. To let the people meet politicians in mediatized debate may lead to new knowledge, knowledge of complex issues, and of consequences for the individual, for politicians, participators and viewers.

Quantitative content analysis of the 16 programs, qualitative textual analysis and qualitative interviews are the methods used to answer this thesis research question: *Does the audience participation in TV 2 Landstinget strengthen the democratic function of the program?* Whether audience participation in general can be considered positive for the democratic function of television will also be discussed.

Forord

En stor takk til Hans Fredrik Dahl, som har vært veileder fra høsten 2008 frem til ferdig oppgave høsten 2009. Du har gitt meg inspirasjon og gode råd; akkurat hva jeg trengte.

Landstingets redaksjonssjef og prosjektleder Kjetil Høye Sviland og programleder Arill Riise har svart på alle mine spørsmål. Tusen takk til dere. Takk også til dere andre i TV 2 som har hjulpet meg med informasjon og praktiske opplysninger.

Tusen takk til familie og venner, som alle har bidratt på sin måte.

Oslo, 4. november 2009

Mari Odden

Innholdsfortegnelse

1. Innledning	1
1.1 Fra passive tilskuere til aktive deltakere	2
1.2 En vitamininnsprøytning til demokratiet?	4
1.3 Problemstilling	5
1.4 Oppgavens struktur	6
1.5 Demokratibegrepet - hva er demokratisk deltakelse?	6
1.6 Publikumsdeltakelse og populærjournalistikk	8
2. Metode og datamateriale	10
2.1 Datamateriale	10
2.2 Metodetriangulering	10
2.3 Kvantitativ innholdsanalyse	11
Utvalg	12
2.3 Kvalitativ tekstanalyse	13
2.4 Kvalitative intervjuer	14
2.5 Begrunnelse for valg av metodologisk tilnærming	15
3. Landets frieste talerstol?	17
3.1 Debatt på TV 2	17
3.2 Debattprogram definert som talkshow	18
3.3 Et nytt debattformat	19
3.4 Landstinget – en kort historie	20
3.5 Hvorfor reise Norge rundt?	21
3.6 Kulisser og iscenesettelse	23
3.7 Typisk forløp	24
Introduksjon	24
Debatt	27
3.8 Paneldeltakerne	28
Kulturpersonlighetene	29
På folkets side	30
3.9 Programlederens kommunikasjon	31
3.10 Hvordan kan publikum delta?	32
Klappesfunksjon	32
Dagsordenfunksjon	33
Tilskuerfunksjon	34
3.11 Hvorfor skal folket stille spørsmålene?	35
4. Landstinget på nett	37
4.1 Bruk av flere plattformer	37
4.2 Sidevisninger	38
4.3 Kontaktinformasjon	40
4.4 "Vi trenger DIN stemme"	42
4.5 Nettmøter	43
4.6 Artikler	44
4.7 Blogg	45
4.8 Nettstedets funksjon	45
5. Hvilke spørsmål stiller publikum?	46
5.1 Deltakelse på TV	46
5.2 Stolpespørsmålene	47

5.3 Lokale eller nasjonale tema?	48
5.4 Aktuelle eller evige tema?	51
5.5 Fokus på person og følelser, eller fokus på sak?	52
5.6 Dreier stolpespørsmålene seg i hovedsak om politikk?	56
5.7 Når publikum stiller spørsmål.....	58
6. Roller og relasjoner i Landstinget	60
6.1 Hvem får uttale seg?	60
6.2 Hvordan går dialogen?	61
6.3 Taletid i Landstinget	64
Taletid i Odda	65
Taletid i Volda.....	67
Landstinget i Odda og Volda – sammenligning og sammenfatning	69
6.4 Programleder vinkler.....	71
6.5 Programleder utfordrer publikum	73
6.6 Programleder spør publikum.....	74
6.7 "Dei som er for rekk opp handa nå"	74
6.8 Hvem er det folket møter?	76
6.9 Oppsummering	78
7. Medialisert deltakelse og politisk engasjement.....	79
7.1 Medienes innvirkning på politikken.....	79
7.2 "Er det et kamera jeg kan se i?"	80
God tone	81
Politikerne - som "folk flest"	82
Populærjournalistisk logikk.....	83
7.3 Medienes demokratiske funksjon	83
Offentlighetsteori	84
Deltakelsesteori	86
7.4 Hva tjener demokratiet?.....	87
Populærkultur og informasjon	87
Publikumsdeltakelsens funksjon.....	88
"Fornuft og følelser"	89
7.5 Er publikum engasjert?	90
8. Konklusjon	92
8.1 Avklaring	92
8.2 TV 2s intensjon	92
8.3 Vilje til politisk deltakelse	93
Hva er folk opptatt av?	93
8.4 Stedet og erfaringers betydning.....	94
8.5 Personifisering som (demokratisk) virkemiddel.....	95
8.6 Programleders vinkling og iscenesettelse.....	96
8.7 Informasjon, engasjement og underholdning	96
8.8 Om seertall og folkelighet	97
8.9 Folkets debattprogram?	99
Et spørsmål om tid?.....	99
8.10 Har publikumsdeltakelse en positiv funksjon?.....	100
Referanser.....	101
Vedlegg
Programdata	I
Intervjuguider	XVII

1. Innledning

TV 2s nye storsatsning våren 2008 var et litt annerledes debattprogram ved navn *Landstinget*. Det nye debattprogrammet skulle være "folkets debattprogram"¹, og med programleder Arill Riise i spissen tok TV 2 med seg debatten ut til folket i distriktene. Landstinget brakte med seg profilerte personligheter fra politikk, kultur og næringsliv, som skulle utgjøre et panel. Folket fikk dermed, som publikum i Landstinget, muligheten til å stille spørsmål til personer med makt og innflytelse på direktesendt TV. Folk flest slapp til på skjermen med spørsmål om temaer som de var opptatt av.

På Landstinget møtte folket² "makta" i beste sendetid. Landstingets redaksjonssjef og prosjektleder, Kjetil Høye Sviland, beskrev motivasjonen bak programkonseptet slik:

"Vi ville fornye debattsjangeren og la folk komme direkte til orde" (Kjetil Høye Sviland, intervju 02.02.2009).

I en periode fra 16.04.08 til 26.11.08 reiste Landstingets redaksjon rundt i Norge, slik at alle de 16 programmene ble sendt fra ulike steder.³

Hva som regnes som såkalt "vanlige" debattprogrammer har endret seg opp gjennom årene, men det har lenge vært vanlig at debatten foregår mellom elitedeltakere i et studio i Oslo. Det er gjerne den samme eliten, eller de samme (politikter)kjendisene, som er gjengangere i tv-sendte debatter. Kjendisene finner man også i Landstinget; de sitter i panelet.

Det som skiller Landstinget fra de debattprogrammene som vi vanligvis ser på norsk TV er:

1. I Landstinget stiller publikum egne spørsmål og har dermed innflytelse på tema i debatten.
2. Landstinget reiser til ulike steder, rundt om i Norge, fremfor å sende fra et studio i Oslo.
3. Personligheter fra kulturlivet deltar i Landstingets panel, i tillegg til representanter fra politikk og næringsliv som vanligvis er å se i debattprogrammene.

¹ Under Landstingets første sending, fra Eidsvoll, ønsker programleder Arill Riise velkommen til "folkets debattprogram".

² I oppgaven vil begrepene "folket" og "folk flest" benyttes om hva man også kan kalle for vanlige mennesker eller for lekfolk.

³ Selv om programserien nå er avsluttet vil programmene omtales i presens.

For nær halvparten av norske velgere er TV den viktigste informasjonskilden om politikk (Thorbjørnsrud 2009: 26). Selv om det gjerne er nyere medier som trekkes frem som fremtidens demokratiske redning, så gjør tv-mediets oppslutning og evne til å samle mange seere om en begivenhet samtidig det til et interessant medium, dersom man skal se på medienes demokratiske potensial. Ann Iren Jamtøy og Ingunn Hagen mener at fjernsynet har blitt "den viktigste politiske scenen" (Jamtøy og Hagen 2007: 148).

1.1 Fra passive tilskuere til aktive deltakere

Medieselskapenes forhold til tv-seerne har endret seg i overgangen fra tidligere tiders tv-monopol til nåtidens mangfoldige mediehverdag. Da TV 2 startet sine sendinger 5. september 1992 ble det norske mediemarkedet forandret. Allmennkringkasteren NRK hadde sett det som sin plikt å gjøre seerne i stand til å utføre sine demokratiske rettigheter og plikter, mens den kommersielle kanalen TV 2 strebet etter å gi seerne det som seerne ville ha. Kommersialiseringen førte til at det viktigste ikke lenger var å utdanne, opplyse og informere borgerne. Det overordnede målet ble å tiltrekke seg flest mulig seere, for å tjene penger (Hagen 1998: 20). TV 2 er en hybridkanal, for samtidig som kanalen må tiltrekke seg nok seere og annonsører til at den tjener penger så har den forpliktelser som allmennkringkaster gjennom konsesjonsbetingelsene. TV 2 er forventet "å fylle viktige samfunnsoppgaver knyttet til demokrati, kultur og identitet" (Syvertsen 2002: 21).

I monopoltiden, da norske tv-seere kun hadde tilgang til NRK, ble seerne betraktet som *borgere* ("citizens"). Idealet var at programmene skulle ha verdi for seerne som borgere, og det var gjennom sin funksjon som borgere at folket kunne påvirke kringkastingen. Dette synet på kringkastingen innebar at programmene skulle være designet for å hjelpe seerne til å involvere seg aktivt i samfunnet, ikke for å holde dem foran skjermen (Syvertsen 2004: 367, 368). Med monolets oppløsning kom et marked preget av konkurranse. Synet på seerne som borgere erstattet av et syn på seerne som *publikum*. Det var antall seere som avgjorde om programmet var en suksess eller ikke. Oppmerksomheten ble nå rettet mot hvordan man skulle få publikum til å bli foran TV. Programmene skulle appellere til flest mulig. tv-sendingene ble betraktet som show, hvor underholdningsaspektet ble viktigere enn opplysningsaspektet (Syvertsen 2004: 368, 369).

Broadcasters need the public to be active in the sense of actively choosing that particular channel, whereas activities elsewhere are seen as merely taking time away from television and diminishing the chances of getting high rates (Syvertsen 2004: 369).

Selv om seerne nå ble regnet som maktsenteret, var det få faktiske kanaler og muligheter for offentligheten til å presentere sine syn og forventninger. Felles for disse syn på seerne, som enten publikum eller borgere, er at de fordrer *indirekte* relasjoner med seerne (Syvertsen 2004: 369, 370).

Nye medier og ny teknologi har gjort det lettere å etablere en *direkte* relasjon mellom produsenter og offentlighet. Nye muligheter for seerne til å gi tilbakemeldinger gjør at medieselskapene ser på seerne som *kunder* som kjøper varer og tjenester direkte fra medieselskapet eller distributøren. Både private og offentlige kringkastere ser for seg et scenario hvor inntektene fra reklame og lisens stagnerer, mens potensialet for vekst ligger i betalte elektroniske tjenester. Med dette synet på seerne blir det ikke viktig at innholdet i programmene har en samfunnsmessig verdi. Om kundene faktisk ser på er heller ikke avgjørende. Målet er at kundene skal skape inntekt for selskapet ved å abonnere på en tjeneste, eller ved å kjøpe et enkelt produkt (Syvertsen 2004: 370, 371).

Den senere utviklingen i kringkastingen viser at muligheter for seerne til å gi tilbakemelding er blitt et viktig fokus (Syvertsen 2004: 372). Ideen om at kringkastingen skal legge til rette for aktiv deltakelse blant medlemmer av publikum er ikke ny. Allerede i 1927 var Bertholt Brecht imot ideen om en sentralisert kringkasting, og mente at radioen i stedet burde benyttes til kommunikasjon mellom ulike grupper og individer. Brecht kritiserer radioens utforming - som kun gir mulighet for kommunikasjon en vei - og foreslår "at vi omdanner den fra et distribusjonsapparat til et kommunikasjonsapparat" (Brecht 1927: 209). I 1960 og 70-årene er det flere som krever at radio og TV skal demokratiseres. Spesielt radio og kabel-tv blir arenaer for eksperimentering med mer aktiv seerinvolvering. Offentlige kringkastere er i denne perioden mer tilbakeholdne overfor deltakende formater. Formater hvor publikum kan delta blir sett på som populistiske, støyende, kommersielle og av lav kvalitet (Syvertsen 2004: 372).

Disse tidligere kravene om demokratisering av mediene var basert på argumenter om at dette var folkets rett som borgere. Mulighetene for deltakelse i senere formater er for medieselskapene mer relatert til seernes roller som private individer. De siste årene har

kringkasterne begynt å tjene seerne som kunder, som spillere ("*players*") og som *deltakere* (Syvertsen 2004: 374, 375). TV-programmer lages ikke, som i monopoltiden, med et mål om å motivere seerne til å delta *utenfor* mediene; de lages med et mål om å stimulere seerne til selv å delta *i* mediene.

1.2 En vitamininnsprøytning til demokratiet?

Publikumsdeltakelse i debattprogrammer har vi sett også før Landstinget, men det at publikum i så stor grad bestemmer temaene som debatteres er nytt i norsk sammenheng. TV 2s debattprogram *Tabloid* er et eksempel på at "vanlige folk" også tidligere har sluppet til på skjermen med sine meninger. I *Tabloid* kunne seerne også ringe inn eller sende SMS med reaksjoner til debatten. I Storbritannia har publikum fått stille spørsmål direkte til politikere og andre med makt og innflytelse siden 25. september 1979, i tv-programmet *Question Time*. *Question Time*, som betegnes som statskanalen BBCs flaggskip (Aftenposten.no 2009, 24.10.; BBC News 2009, 17.06.).

"Vi i TV 2 vurderte dette formatet allerede i -92, i forbindelse med at de starta opp med å skulle ha en ukentlig debatt. Den gang ble det Holmgang i stedet" (Kjetil Høye Sviland, intervju 02.02.09.).

TV 2 ønsket at Landstinget skulle være en talestol for folket. Målet med programmet var å slippe til stemmer som vanligvis ikke får plass i offentlig debatt. Med andre ord å være "en vitamininnsprøytning til demokratiet", som prosjektleder og redaksjonssjef Kjetil Høye Sviland sa det (intervju 02.02.09).

"På nettet og i lesarinnlegg så ser vi jo at det er mange som har sterke meiningar der ute. Vi ønska å få dette engasjementet ut gjennom tv-ruta" (Arill Riise, programleder, intervju 22.05.2009).

Det er ikke Landstingets redaksjon som bestemmer temaene som skal debatteres - det er det publikum i salen som gjør. Publikum i Landstinget får mulighet til å stille spørsmål til, og å få svar fra, et panel bestående av fire eller fem personer. Panelet består som regel av rikspolitikere fra både opposisjon og posisjon, og av "kulturpersonligheter"; som er profilerte personligheter fra kultur og næringsliv.

Noen vil mene at alt som utvider det offentlige rommet for ytringer er positivt for demokratiet, mens andre vil si at en utvidelse av det offentlige rommet i form av økt

deltakelse fører til støy i offentligheten; støy fra et publikum som kommuniserer på en helt annen måte enn hva som utgjør normative betingelser for deliberativ debatt (Hestvik 2004: 244). Med sitatet under i bakhodet vil denne oppgavens problemstilling formuleres.

The reciprocal nurturing of televised debates by an interacting citizenship and public interest by more exciting, inclusive television could encourage the growth of a democracy in which discussion would be seen to be at least as important as voting (Coleman 2000: 23).

1.3 Problemstilling

Debattprogrammets funksjon i et demokratisk samfunn er et sentralt tema for oppgaven. Hvilken funksjon bør debattprogrammet ha, hvilken funksjon har det, og kan publikumsdeltakelse i debattprogrammet styrke dets demokratiske funksjon?

Vi tar for gitt at det er ønskelig at det politiske debattprogrammet skal styrke demokratiet, og får problemstillingen som følger:

- *Styrker publikumsdeltakelse i TV 2 Landstinget programmets demokratiske funksjon?*

En problemstilling på et mer generelt nivå vil også belyses:

- *Styrker publikumsdeltakelse i debattprogram fjernsynets demokratiske funksjon?*

For å besvare problemstillingen vil det svares på disse underproblemstillingene:

- a. Hva er TV 2 og redaksjonens intensjon med å produsere Landstinget?
- b. Hvordan foregår publikumsdeltakelsen i Landstinget typisk i praksis?
- c. Hvilken betydning har det for innholdet i Landstingets debatt at programmet sendes fra ulike steder i landet?
- d. Hvordan er forholdet mellom informasjon og underholdningsvirkemidler i Landstingets debatt, og hvilke konsekvenser har dette for demokratiet?

1.4 Oppgavens struktur

I denne oppgaven er det Landstingets publikum som spiller hovedrollen. Vi ser på hvordan publikumsdeltakelse kan arte seg på TV, og hva som kjennetegner denne type deltakelse i Landstinget. At publikum spiller hovedrollen betyr ikke at de andre rollene i programmet er uinteressante. Det som først og fremst er interessant ved de andre rollene i programmet er hvilke rammer de gir for publikumsdeltakelse. Måten publikumsdeltakelsen i Landstinget skjer på, er det ikke bare publikumsdeltakerne selv som kan påvirke.

Dette kapittelet vil videre ta for seg demokratibegrepet, publikumsdeltakelse og noen populærjournalistiske kjennetegn. I kapittel 2 gjøres det rede for datamateriale og metoder som er benyttet i jakten på et svar på oppgavens problemstilling. 3. kapittel er ment å gi leseren et innblikk i hva Landstingets konsept går ut på, hvem som deltar og hvordan programmet normalt forløper. I kapittel 4 er det nettsidenes funksjon som står i fokus, mens kapittel 5 tar for seg innholdet i spørsmålene som publikumsdeltakerne stiller. I kapittel 6 ser vi nærmere på rollene i programmet, og hvilken innflytelse de ulike aktørene har på form og innhold. Kapittel 7 tar for seg medialisering og hva vi kan forvente av mediene som bærer av offentlig samtale, mens kapittel 8 oppsummerer og konkluderer.

1.5 Demokratibegrepet - hva er demokratisk deltakelse?

Utviklingen av demokratiske styreformer og moderne massemedier er tett koblet sammen. I dag er det umulig å tenke seg at demokratiet kunne fungere uavhengig av mediernes virksomhet. Det er enighet om at mediene spiller en viktig rolle i dagens demokratier. Hva mediernes rolle i demokrati og samfunnsliv egentlig bør være er det derimot uenighet om (Skogerbø 1999: 39).

Demokratisk deltakelse handler om å gjøre bevisste og informerte valg, og om å være med i, eller å ha mulighet til å være med i, offentlig meningsutveksling. Man kan videre være enig om at deltakelse er viktig og nødvendig i et demokrati, men enighet om deltakelsens nødvendighet i et demokrati er ikke det samme som enighet om hva som er deltakelsens funksjon (Lafferty 1983: 30). Hva er så hensikten med demokratisk deltakelse?

Det finnes mange måter å definere demokrati på. Som utgangspunkt kan vi ta Carl Cohens definisjon. Den lyder som følger:

Demokrati er et styringssystem for fellesskap ("community") hvor i det store og hele fellesskapets medlemmer deltar, eller har adgang til å delta, direkte eller indirekte, i beslutningsprosesser som berører dem alle (Cohen i Lafferty 1983: 30).

Deltakelse er et begrep som kobler en parts interesse til en kollektiv handling, som er rettet mot en felles interesse. "Det er den sammenvevde balansen mellom jeg'et og fellesskapet som gir deltakelsen dens essensielle betydning" (Lafferty 1983: 31). Det eksisterer ulike tilnærminger til deltakerfunksjonen i det demokratiske normsett. Disse kan deles i tre retninger: Det instrumentelle perspektivet ser på deltakelse som makt og påvirkning, det ekspressive perspektivet ser på deltakelse som eksternalisering og dialog, og det pedagogiske perspektivet ser på deltakelse som læring og bevisstgjøring (Lafferty 1983: 36).

I et demokrati kan deltakeren påvirke politiske prosesser og beslutninger, fordi folkets mening er av betydning for politikerne. Gjennom dialog kan deltakeren argumentere for sitt standpunkt, få innsyn i andre perspektiver og ta del i et meningsmangfold. Både å gi og innhente informasjon krever deltakelse.

At økt deltakelse ved valg av våre politikere er positivt for demokratiet er det få som vil si seg uenig i. Informert deltakelse fra fellesskapets medlemmer er en forutsetning for at demokratiet skal fungere hensiktsmessig. Hvis høy politisk deltakelse blant folk flest regnes som positivt for demokratiet, bør også deltakelse i debatter som omhandler politikk være positivt for demokratiet. Vil ikke da folkets deltakelse i politiske debattprogrammer være positivt for den politiske offentligheten? Diskusjonen om deltakelsens verdi handler i stor grad om hvilke krav man stiller til demokratisk deltakelse og den offentlige samtals kvaliteten (se også s. 4).

Å sette så høye standarder at man havner i permanent nedlatenhet i forhold til offentlig debatt gir lite mening. Flere deltakere betyr også en annen eller flere ulike måter å uttrykke seg på og argumentere på, i forhold til en arena forbeholdt en mindre elite (Hestvik 2004: 244).

1.6 Publikumsdeltakelse og populærjournalistikk

Publikumsdeltakelse i politiske debattprogrammer på TV har en positiv innvirkning på den politiske offentligheten, og på demokratiet, mener noen. I en drøfting av hvordan fjernsynsdebattens demokratiske funksjon kan styrkes, peker Stephen Coleman på at en del av løsningen kan være at publikum selv får anledning til å stille spørsmål til og diskutere med politikerne. Coleman mener at publikumsdeltakelse i tv-debatter kan gi oss et bedre demokrati, fordi deltagelse i selve diskusjonen og avveiningen av saker bør anses som minst like viktig som det å avgi en stemme en gang hvert andre år. Demokratiet er tjent med at flere deltar, ikke bare gjennom valg, men også som agendasettere og deltakere i den offentlige debatten, skriver han (Coleman 2000). Ettersom TV-debatten likevel vil gi utilstrekkelig informasjon til å gjøre velinformerte valg, blir debattens viktigste funksjon å engasjere seerne. Dersom TV-debatten får seerne til å søke informasjon om temaet som debatteres også andre steder, og til å diskutere temaet med andre, så er dette positivt for demokratiet (Coleman 2000).

Stephen Coleman mener at demokratisk debatt må være noe mer enn politikere som snakker til andre politikere foran et passivt publikum (2000: 15), men er klar over at ikke alle er enig med han i det:

Critics of such media formats argue that politicians are bound to prefer the "soft" questioning of the lay public to the experienced sophistication of interrogating journalists. They argue that the emphasis upon audience participation, far from enhancing the role of citizens, might reduce the rational standards of democratic debate to the level of experiential and emotive rabble-rousing (Coleman 2000: 16, 15).

Joshua Gamson (1999) kritiserer idealiseringen av publikumsdeltakelse i talkshowet. Han påpeker blant annet at:

Just because people are talking does not mean we are witnessing democratic impulses and effects. If one is looking for "rational-critical" debate as a sign of a healthy public sphere, for instance, talk shows are a sharp disappointment; they are neither particularly rational nor critical (Gamson 1999: 193).

En eventuell negativ konsekvens ved publikumsdeltakelse vil kunne være at debattens perspektiv reduseres til kun å omfatte publikums personlige erfaringer og følelser. Dette kan gjøre det vanskelig å fremme rasjonelle argumenter med et fokus på sak og på strukturelle aspekter.

Publikums deltakelse i programmene antyder et nedenfra-og-opp-perspektiv som ofte settes i forbindelse med *populærjournalistikk*. Til det populære regnes journalistikk som inntar en posisjon for folket og mot eliten. Forskning på populærjournalistikk viser at det i praksis innebærer journalistiske former preget av forenkling, personifisering og sensasjon (Enli 2002: 73).

Kjersti Thorbjørnsrud argumenterer for at stil, uttrykk, væremåte eller et image ikke er gode rettesnorer for publikum når de skal orientere seg og treffe politiske valg. Når den politiske journalistikken overveiende blir opptatt av retorikk og formidlingsmåte så får ikke publikum annet å orientere seg etter. Affekt gir høy temperatur i en debatt, og kan være tilstrekkelig til at en redaksjon med en populærjournalistisk tilnærming har oppnådd det den ønsker med debatten (Thorbjørnsrud 2009: 280, 281).

Det affektive, pathosfylte budskapet, blir også det effektive budskapet i møtet med en journalistikk som fremelsker denne formen for argumentasjon (Thorbjørnsrud 2009: 280).

I likhet med Kjersti Thorbjørnsrud mener Ann-Iren Jamtøy og Ingun Hagen at: "Politikk som er redusert til kun underholdning opphører å ha demokratisk verdi". Men de understreker at dette ikke betyr at populærjournalistisk iscenesettelse av politikk automatisk fjerner alt innhold. Ulik grad av underholdning gir i ulik grad rom for informasjon (Jamtøy og Hagen 2007: 148).

Populærjournalistikken har sine kritikere og sine forsvarere. Noen av disse har vi møtt allerede, andre støter vi på senere i oppgaven. Om publikumsdeltakelse bidrar til å forsterke populærjournalistiske karakteristikk, og hvilke konsekvenser dette i tilfelle har for offentlig debatt vil i den forbindelse diskuteres. Først et kapittel hvor datamateriale og metodebruk gjennomgås.

2. Metode og datamateriale

2.1 Datamateriale

For best mulig å besvare oppgavens problemstilling er alle Landstingets seksten programmer analysert. Programmene var tilgjengelig på TV 2s web-tv-tjeneste TV 2 Sumo.⁴

Redaksjonssjef og prosjektleder for Landstinget, Kjetil Høye Sviland, og Landstingets programleder Arill Riise er blitt intervjuet.

På Landstingets nettsted finnes informasjon om blant annet intensjonen bak programmet, hvem som jobber i redaksjonen og hvilke funksjoner nettstedet har hatt for konseptet Landstinget. Informasjon som er funnet på nettstedet benyttes når programmet skal beskrives i denne oppgaven, med henvisning til den aktuelle nettsiden. Nettmøtene som har funnet sted ligger ute på nettstedet. Det samme gjør artikler med tilhørende kommentarer fra publikum. Noen av Landstingets redaksjonsmedlemmer har skrevet blogg som er knyttet til nettsidene. Alt dette er data som er benyttet for å klargjøre hvilken funksjon nettstedet til Landstinget hadde i perioden da Landstinget ble sendt. Oversikt over antall sidevisninger på Landstingets nettsted har TV 2 vært behjelpelige med.

Etter at Landstinget ble nedlagt ligger nettsidene kun arkivert på nett, og kan derfor ha en noe annen design enn hva de hadde da programmet gikk. I oppgaven beskrives nettsidene slik de var da Landstinget fremdeles var et ukentlig debattprogram på TV 2.

2.2 Metodetriangulering

Det er i denne oppgaven benyttet både kvantitativ innholdsanalyse, kvalitativ analyse av tekst og kvalitative intervjuer. Bruk av flere metoder styrker gjerne konklusjonenes validitet fordi ulike tilnærminger til den samme problemstillingen gjensidig kan bekrefte og/eller utfylle hverandre. Å benytte seg av flere metodologiske tilnærminger og flere typer data for å besvare en problemstilling kalles for *metodetriangulering*. Hver metode har sine fordeler og svakheter. Man kan ofte kompensere for svakheter ved en metode ved å benytte seg av flere metoder (Neuendorf 2002: 15; Østbye et al. 2007: 120). Kvalitative og kvantitative data er i

⁴ Nettadressen til TV 2 Sumo er: <http://webtv.tv2.no/webtv/sumo/>

denne oppgaveprosessen blitt samlet inn parallelt. De kvantitative dataene danner grunnlaget for en oversiktlig framstilling av generelle trekk ved datamaterialet, mens de kvalitative dataene er ment å utdype og konkretisere den kvantitative framstillingen. På denne måten kombineres oversikt over, med innsikt i, materialet (Grønmo 2004: 212, 213).

2.3 Kvantitativ innholdsanalyse

En kvantitativ innholdsanalyse er en systematisk, objektiv og kvantitativ analyse av karakteristikk ved budskap (Neuendorf 2002). Ved hjelp av kvantitativ innholdsanalyse kan man "utarbeide en bred beskrivelse av et stort antall likeartede tekster" (Østbye et al. 2007: 209). Målet med den kvantitative innholdsanalysen er å finne sammenhenger og strukturer i materialet. Bruk av kvantitativ innholdsanalyse forutsetter at materialet lar seg telles (Østbye et al. 2007: 154, 155).

I den kvantitative innholdsanalysen er det benyttet kodebok og -skjema for å analysere innholdet i de 16 sendingene av Landstinget. De spørsmålene publikum i Landstinget stilte som på forhånd var godkjent at redaksjonen kalles for stolpespørsmål. Spørsmålene utgjør programmets "stolper"; det er de som "bærer" programmet. Stolpespørsmålene er i oppgaven blitt kategorisert i fire ulike verdipar, hvor hver verdi utelukker hverandre. De fire verdiparene er som følger:

- 1) om spørsmålet tar opp problemstillinger på lokal- eller riksnivå
- 2) om temaet er evig eller aktuelt
- 3) om det er fokus på sak eller på person
- 4) om spørsmålet har et tema som er politisk eller ikke politisk

I den kvantitative kodingen er det gjort kvalitative vurderinger av hvert stolpespørsmål for å kunne kategorisere disse. Et spørsmål kan inneholde trekk fra begge verdiene i et verdipar. I disse tilfellene er det vurdert hvilken av verdiene som dominerer ut i fra på forhånd gitte definisjoner av hver verdi. Eksempler på hvordan spørsmålene er blitt kategorisert, begrunnelser for dette og kvalitative vurderinger, gis når stolpespørsmålene analyseres i oppgavens kapittel 5. Antall tilfeller i hver kategori er talt opp og gjort rede for ved hjelp av tabeller, grafer, eksempler og definisjoner.

De ulike verdiene er definert, det gis eksempler på kategorisering i oppgaven og den større oversikten vises i tabeller. Hver tabell er en oppsummering for hvert verdipar. Å tolke

tabellen kan gi interessant informasjon når man skal se på kjennetegn ved debatten som helhet.

A content analysis has as its goal a numerically based summary of a chosen message set. It is neither a gestalt impression nor a fully detailed description of a message set (Neuendorf 2002: 14).

Det er alltid en risiko for at resultatene i en undersøkelse preges av ens egne og subjektive fortolkninger. Derfor er det gjort nøye rede for hvordan resultatene har framkommet, slik at det tydelig vises hvordan datamaterialet er tolket. Kategorier er diskutert med andre, og noen definisjoner av kategorier er endret etter å ha testet ut det opprinnelige kodeskjemaet på tre programmer. Dette har bidratt til økt *interkoderreliabilitet*, hvilket vil si at det vil være høy grad av "samsvar i kodingen av et materiale på tvers av enkeltpersoner". Presise definisjoner av de ulike variablene og deres verdier bidrar til dette (Østbye et al. 2007: 210).

Bruken av ordet kvantitativ betyr at man sikter mot en tallmessig beskrivelse av materialet. Det innebærer ikke at man må utelate alle kvalitative egenskaper ved tekstene som analyseres. Det kan lages variabler og kategorier som fanger opp kvalitative egenskaper ved materialet. En tekst vil alltid være mangetydig og behovet for tolkning er derfor tilstedet. "Problemet" løses ved at man definerer kategorier og variabler presist (Østbye et al. 2007: 210, 213).

Utvalg

For enkelte variabler i kodeskjemaet, som de som vi har sett på over, er alle enhetene analysert, for andre variabler så er det foretatt et utvalg.

De ulike aktørenes taletid er målt i to såkalt typiske program av Landstinget; program nummer 2 fra Odda og program nummer 11 fra Volda. Programmet som ble sendt fra Odda har fem paneldeltakere, mens programmet fra Volda har fire paneldeltakere. Gjennomsnittlig blir det stilt 8 (7,75) stolpespørsmål per program. Ettersom det ikke er åtte stolpespørsmål i noen av programmene er det valgt to enheter hvor det stilles 7 stolpespørsmål. Program nummer 10 fra Drammen og nummer 13 fra Kvinesdal ble utelukket for måling av taletid fordi begge har et på forhånd gitt tema fra programledelsen, henholdsvis statsbudsjettet og presidentvalget i USA. Følgelig kan de to programmene regnes som atypiske. Om dette har noe å si for fordelingen av taletid i programmet forblir her usikkert. Der hvor flere enn en

snakker samtidig regnes som hovedregel tiden på den som snakker høyest, eller høres best. Man måler da hva deltakerne faktisk slipper til med å si. Programlederens taletid før stolpespørsmålene begynner å stilles, og etter at han har vist til nyhetene og begynner å avslutte programmet, altså i innledning og avslutning av programmet, er ikke talt med.

Antall ganger de ulike deltakerne uttaler seg i løpet av et program, inndelt i kategorier, fordelt under stolpespørsmål, er talt opp i tre utvalgte programmer. Stolpespørsmålene er ikke talt med i denne opptellingen. Programmene er her valgt ut på samme måte som de to programmene hvor taletid er målt; tilfeldig utvalgt blant et strategisk utvalg av programmer som er utvalgt fordi de fremstår som typiske.

2.3 Kvalitativ tekstanalyse

Tekstanalyse dreier seg om å plukke en tekst fra hverandre gjennom å stille spørsmål til den, men også om å sette den sammen igjen på en ny måte som gir både analytikeren og analysens lesere økt forståelse for teksten på et eller annet vis (Østbye et al. 2007: 68).

Flere metodologiske tilnærminger til samme tekst kan gi en bedre forståelse for teksten. I tillegg til den oppsummerende, kvantitative metoden er det derfor i denne oppgaven benyttet en kvalitativ tilnærming til tekst, hvor deler av teksten analyseres kvalitativt. Utvalget av kvalitative data er foretatt med intensjon om at dataene skal kunne belyse forhold ved det kvantitative materialet, og ut ifra sin evne til å belyse oppgavens problemstilling og de fire underspørsmålene.

Kvalitative betraktninger er blant annet benyttet når typiske trekk ved forløpet i Landstinget gjøres rede for, i kapittel 3, og når vi ser på hva de ulike rollene i programmet innebærer. Disse vurderingene er gjort etter å ha sett alle de 16 programmene, men det er i denne sammenheng ikke gjort noen systematisk opptelling eller bruk av kodebok og codeskjema. Kvalitative vurderinger av teksten er også gjort i de tilfellene hvor det vises til eksempler på dialog og på spørsmål som er blitt stilt av publikum. De enkeltdelene ved programteksten som vi ser nærmere på kan fortelle oss noe om teksten som del av en helhet.

Kvalitativ analyse av tekst skiller seg fra kvantitativ innholdsanalyse ved at den ikke sier noe om mengde, antall eller utbredelse, men går dypere inn i tekstens betydning. Her er tekstanalyse benyttet med det formål å belyse innholdet i debattprogrammet Landstinget.

2.4 Kvalitative intervjuer

Intervjuene med redaksjonssjef og prosjektleder Kjetil Høye Sviland og programleder Arill Riise forløp i ulike omgivelser og under ulike omstendigheter i datainnsamlings- og analyseprosessen. De ble begge foretatt muntlig og kvalitativt. Redaksjonssjef og prosjektleder Kjetil Høye Sviland ble intervjuet i TV 2s lokaler i Oslo 02.02.09, mens intervjuet med Arill Riise ble foretatt 22.05.09, over telefon. Kjetil Høye Sviland besvarte i tillegg spørsmål per e-post senere i prosessen.

Grunnen til at det er valgt å intervju to personer fra Landstingets redaksjon er at dette gir et innblikk i hvordan produksjonen av programmet foregikk og hvilke intensjoner TV 2 hadde. Slik kunne ambisjonene redaksjonen hadde for programmet sammenlignes med resultatene av innholdsanalysen. Redaksjonens opplevelse kunne kaste nytt lys over tallmaterialet i innholdsanalysen, og motsatt.

I forkant av intervjuene er det gjennomtenkt hvilke tema som er hensiktsmessig å snakke om i løpet av denne type intervju. Innenfor hvert av disse temaene er det skrevet ned forslag til spørsmål. Temaenes rekkefølge er ikke fastlagt i forkant av intervjusituasjonen. Dette betyr at man som intervjuer er fri til å følge opp de tema som informantene kommer innom, dersom dette er temaer som kan tilføre vesentlig informasjon. Denne formen for intervju er hva man vanligvis kaller for delvis strukturert (Thagaard 2003: 85).

Ettersom begge informantene snakket mye og var villige til å dele informasjon om Landstinget, så fløt intervjuet mer som en samtale enn som en utspørring. Begge informantene svarte villig på alle spørsmål som ble stilt. Rollen som intervjuer ble "enkel", i den forstand at intervjuobjektens svar stort sett var lange og utfyllende. Spørsmålene ble stilt i den hensikt å få beskrivende svar og inntrykk av hva som var intensjonene bak debattprogrammet Landstinget. De beskrivelsene informanten gir, kan være preget av hvordan han eller hun ønsker å fremstå for forskeren (Thagaard 2003: 100). Dette kan det som intervjuer være nyttig å ha i bakhodet i forkant av, under og etter et intervju.

I intervjuet med Kjetil Høye Sviland ble det benyttet båndopptaker, med informantens samtykke. Fordelen med båndopptaker er at alt hva informanten forteller blir bevart og kan gås igjennom i etterkant av intervjuet (Thagaard 2003: 97). Man får ved bruk av båndopptaker mulighet til å rette sin fulle oppmerksomhet mot den personen man intervjuer,

og det kan derfor være lettere for intervjueren å stille oppfølgingsspørsmål. Intervjuet med Kjetil Høye Sviland ble foretatt nokså tidlig i masteroppgaveprosessen. Av den grunn var det muligheter for at noe av intervjuet kunne vurderes som irrelevant i situasjonen som var da, men oppleves som relevant senere. Det opplevdes derfor som vesentlig å få bevart all informasjon.

Intervjuet med programleder Arill Riise ble foretatt over telefon, uten båndopptaker. Notater ble da tatt underveis. Denne formen for datainnsamling umuliggjør at alle detaljer kommer med i utskriften av intervjuet. At masteroppgaveprosessen var kommet litt lenger da intervjuet med Riise ble foretatt, betyr at det som intervjuer var lettere å vite hvilken informasjon som ville være relevant for oppgaven. De sitatene fra intervjuene som er benyttet i denne oppgaven ble sendt til sitatsjekk, noe som styrker etterprøvbareheten, og dermed oppgavens *reliabilitet*.

2.5 Begrunnelse for valg av metodologisk tilnærming

Både politikere, kulturpersonligheter, eksperter og publikumsdeltakerne kunne ha gitt interessant informasjon om Landstinget. Ved for eksempel å intervju deltakere om deres intensjon med, og opplevelse av, deltakelsen i programmet kunne oppgaven vært tilført et nytt perspektiv på deltakelsens betydning og konsekvenser. Sonia Livingstone og Peter Lunt sier om publikumsdeltakelse i talkshow:

Whatever the intentions of broadcasters in making these programs, these do not determine the nature of the product. This must be revealed through textual analysis, and the programs have many unintended consequences which only audience research can discover (Livingstone og Lunt 1994: 2).

Denne oppgaven belyser ikke opplevelsene og intensjonene tv-publikum, publikumsdeltakere, politikere og andre paneldeltakere har av programmet. Det er med dette et potensielt viktig perspektiv som ikke er med i oppgaven. Når det er valgt ikke å intervju disse sentrale aktørene i programmet er det fordi oppgaven ikke er ment å fokusere på deltakernes egen opplevelse av Landstinget, men på selve innholdet i debatten. Det er innholdet som kan fortelle noe om publikumsdeltakelsens demokratiske potensial. Med andre ord kan en analyse av innholdet besvare problemstillingen på best mulig måte. Ved selv å se på programmene og klargjøre for hvordan de her fortolkes og gir mening kan det sies noe

om betydninger som mange kan være enig om. De kjennetegnene som er funnet ved kommunikasjonen i Landstinget vil derfor kunne si noe om programformatets demokratiske funksjon. En annen årsak til at flere personer ikke er blitt intervjuet er at omfanget da ville overgå hva som er realistisk å få til innenfor de rammene som arbeidet med en masteroppgave gir.

At det ikke ble observert en innspilling eller flere, som det opprinnelig var planlagt, kan være en svakhet ved oppgaven. Dette skyldes mangel på tid i den perioden hvor Landstinget ble sendt, men også endringer i Landstingets sendeplan. Fordi Landstinget ble tatt av luften så er det for sent å gjøre noe med dette nå. Oppgaven fokuserer nå også, som beskrevet, på programmets innhold slik man opplever det som tv-seer. Observasjon på stedet er derfor ikke avgjørende for å besvare denne oppgavens problemstilling.

3. Landets frieste talerstol?

- Dette er Landstinget. Velkommen til vår aller første sending. Dette programmet, dette er folkets debattprogram. Det er dei som sitter her som skal sleppe til med spørsmål til panelet. Og det er fordi at vi skal bli landets frieste talestol .

(programleder Arill Riise, Landstinget på Eidsvoll 16.04.08, 1. program)

I dette kapitlet skal vi se nærmere på Landstingets format, og på hvilke roller og former for deltakelse som dette formatet gir rom for. Intensjonene til Landstingets redaksjon, som delvis fremkommer av sitatet over, er sentrale for fremstillingen i kapitlet. Å sende fra ulike steder i landet og å få folk fra distriktene til å delta i debatten var målsetninger for Landstingets redaksjon.

3.1 Debatt på TV 2

Helt fra de startet sine sendinger høsten 1992 har TV 2 hatt et ukentlig debattprogram. Det begynte med Holmgang som gikk med programleder Nils Gunnar Lie fram til 1998. I januar 1998 overtok Oddvar Stenstrøm som programleder for programmet. Siste Holmgang gikk på TV 2 onsdag 12. mars 2008, klokken 21.40 (TV 2s nettsider 2008, 10.03). Da Holmgang ble tatt av lufta så var det Landstinget som fikk sjansen til å bevise at det kunne føre debatten videre i de norske hjem. Med det nye konseptet ble TV 2s debattprogram flyttet til primetime, mellom klokken 20.00 og 20.55. Landstinget skulle nå ut til et noe yngre publikum enn hva Holmgang hadde gjort, men opprettholde de høye seertallene.

Man var i TV 2 villig til å tenke nytt på debattsjangeren. Nytenkingen er i tråd med en generell tendens i medieselskapene til nå å betrakte publikum som aktive brukere fremfor passive mottakere. En dominerende tankegang i norsk mediebransje synes å være at folket selv ønsker å delta. Ved å legge til rette for deltakelse gir en publikum en opplevelse av sterkere eierskap til medieinnholdet - noe som øker publikums lojalitet overfor innholdet og medieselskapet (Maasø et al 2007: 143). Publikum får flere muligheter til å uttrykke seg, samtidig som mediene fremdeles kontrollerer måten dette skal skje på. Satsingen på publikumsdeltakelse bidrar til å endre relasjonen mellom publikum og medier - den blir mer direkte og umiddelbar (Maasø et al 2007: 145).

3.2 Debattprogram definert som talkshow

Talkshowet er en genre som favner en rekke ulike programtyper, deriblant det politiske debattprogrammet (Thorbjørnsrud 2009: 11).

Et debattprogram kan defineres på flere måter. I sin hovedoppgave *Demokratiperspektiv på TV-debatter. En studie av Holmgang, Til debatt og Lønning direkte* argumenterer Øivin Kleven for at man bør "skille mellom talk-show, diskusjoner i nyhetsendinger og debattprogrammer" (Kleven 2000: 11). I denne oppgaven ser vi i stedet på debattprogrammet som en av flere formater et talkshow kan ha. Grensene mellom talkshowets ulike formater kan være mer eller mindre tydelige, men Peter Lunt og Paul Stenner deler inn i tre. Et av de tre formatene fokuserer på offentlig debatt av saker som opptar deltakerne ("issues of concern"), et annet format har en terapeutisk tilnærming til personlige problemer, mens et tredje format fokuserer på konflikt og "emotive secrets". Politisk debatt har fokus på offentlig debatt og diskusjon av aktuelle spørsmål og tema, og tilhører derfor talkshow-sjangeren. Det er i rekkefølgen over, fra en til tre, at talkshowet har utviklet seg historisk. Formatet for debatt av offentlige tema kom først, og har siden fått selskap av andre talkshowformater (Lunt og Stenner 2005: 62).

Pretensions to the status of public sphere seem to have weakened across these genres and seem least credible in the case of conflict talk shows (...) (Lunt og Stenner 2005: 62).

Sitatet over forteller oss om forskjeller mellom de tre formatene, men også om utviklingen av talkshowsjangeren i et historisk perspektiv (Lunt og Stenner 2005: 62). Dette kan si oss noe om hvordan tv-mediets innhold generelt har utviklet seg, og om samfunnsutviklingen. Saker som en gang ble betraktet som private får nå plass i det offentlige rom. Mye litteratur om talkshowet tar for seg programmer som tilhører et annet format enn Landstinget; programmer som dermed i større grad er preget av konflikt, følelser og personlige problemer og tema. Denne forskningen er aktuell for alle tre talkshowformater.

Samtidig som det politiske debattprogrammet tilhører talkshowsjangeren så tilhører det aktualitetsavdelingen sammen med blant annet nyhetene. Dette betyr at nyhetsverdiene har en sentral plass i produksjonen av et politisk debattprogram, og at de som er med i redaksjonen gjerne har erfaring fra andre programmer i aktualitetsavdelingen, slik som i Landstingets tilfelle.

TV-debattene må (...) sees som en del av den prosessen som skaper og legitimerer politiske preferanser. Programmene kan sluse nye saker inn på den politiske dagsorden, eller gi oppmerksomhet til saker partiene allerede er opptatt av. Derved griper de inn i det politiske systemet (Kleven 2000: 9).

Studiodebatter er en institusjonalisert form for politisk debatt, hvor representanter for den politiske makta ansvarliggjøres overfor offentligheten (Patrona 2006: 21). Hvilke saker som får plass, hvilke syn som er representert og hvem som deltar i debattprogrammet er av betydning for hvilke partier seerne sympatiserer med. Det kan også påvirke hvilke saker politikerne er opptatt av. Debattprogrammet er derfor av betydning for politiske beslutninger.

3.3 Et nytt debattformat

Landstinget hører til i TV 2s aktualitetsavdeling, men bryter med konseptene til sine forgjengere Holmgang og Tabloid. "Vanlige folk" får delta også i Tabloid, men deltakelsen i Landstinget skiller seg ut. I Landstinget møter politikerne folket på hjemmebane. Folket får stille spørsmålene og bestemme temaene – ikke programlederen. Dette skiller seg fra å delta i en studiodebatt i Oslo, med et på forhånd gitt tema, på flere måter. Publikum får i Landstinget debatt om tema som de er opptatt av, men det blir også kortere tid til hvert tema, fordi det som regel vil være flere ulike tema i Landstinget enn det som var vanlig i debattprogrammene Holmgang og Tabloid.

Bakgrunnen for Landstinget var at TV 2 ønsket å fornye debattprogrammene sine. Blant annet så ønsket man, i følge Kjetil Høye Sviland, å nå ut til yngre seere. Programleder Arill Riise uttalte at "hensikten med programmet var å gi debatten på TV et nytt innhold og nye perspektiver" (intervju 22.05.09). I TV 2 lette man først i andre deler av Skandinavia for inspirasjon, men fant ut at det ikke var noen som gjorde debattprogrammene særlig annerledes der. I Storbritannia derimot har man siden slutten av 70-tallet hatt sitt *Question Time* – et debattprogram hvor publikum i salen stiller spørsmål til politikere om det som opptar dem. På nettsidene til Question Time kan man lese dette:

Question Time is already the most watched political programme in the country. What is more, it has recently been getting its highest viewing figures since the programme began 30 years ago - almost four million viewers (BBC News 2009, 24.09).

Landstinget ble utviklet etter inspirasjon fra Question Time, men TV 2 har endret konseptet noe, slik at det skal passe til norske forhold. Kjetil Høye Sviland mener at formatet til Question Time er "litt for stivt" for TV 2 og Norge. En forskjell mellom Landstinget og Question Time er at sistnevnte ikke sendes direkte slik som Landstinget gjør.

Tilblivelsen av nye formater resulterer i ustabile og divergerende forventninger fra seerne (Livingstone og Lunt 1994: 6). Det er ikke bare enkelt å lansere et nytt programformat. Landstingets Kjetil Høye Sviland problematiserte at Landstinget var et nytt konsept. Sviland mente at det var en utfordring for folk å sette seg inn i hva det nye formatet innebar, og dermed også å bestemme seg for hvilke forventninger de skulle ha til programmet:

"Det var jo vanskelig for folk å skjønne formatet. (...) Derfor begynte vi etter hvert med en liten innledning som forklarte formatet, som forklarte hva vi var for noe og hva som var konseptet. Programmet brøyt jo med mange konvensjoner" (Kjetil Høye Sviland, intervju 02.02.2009).

Hva endringen i Landstingets innledning innebar, som Sviland nevner i sitatet over, kommer vil tilbake til senere i kapittelet.

3.4 Landstinget – en kort historie

Debattprogrammet Landstinget ble direktesendt på onsdager klokka 20.00, hver gang fra et nytt sted i Norge. Programmets visjon var å bli landets frieste talerstol ved å slippe til "vanlige folk" i offentlig politisk debatt. Programleder Arill Riise og resten av Landstingets redaksjon brakte politikerne til folket, både gjennom å skape lokale debattarenaer og gjennom tv-ruta. Publikum får anledning til både å delta i debatten, og til å komme på direktesendt TV. Grunnet denne publikumsdeltakelsen mente Landstinget å være folkets debattprogram. De som var tilstedet fikk muligheten til å stille spørsmål til politikerne og kulturpersonlighetene i panelet, og til å komme med kommentarer underveis i sendingen. Premieren på Landstinget var lagt til Eidsvoll den 16. april 2008. Siste sending fant sted på Svinesund 26. november 2008.

Landstingets første sesong besto av seks programmer, mens andre sesong besto av ti. Til sammen ble det sendt seksten programmer fra seksten ulike steder i landet. Det er kostnadskrevende å ha en redaksjon med kulisser kjørende rundt i Norges land, og ikke minst i finanskrisetider må høye kostnader rettfærdiggjøres av høye seertall. Landstinget er

en av de mest krevende produksjonene TV 2 har laget, nettopp fordi studio måtte flyttes mellom hver sending, for så å settes opp et nytt sted uken etter. Til sammen førte personer og tre lastebiler måtte til for å produsere et nytt program hver uke. Landstingets seertall skal gjennomsnittlig ha vært på cirka 300 000, noe som ikke var tilstrekkelig til å overbevise TV 2s ledelse om å satse på en tredje sesong. Produksjonskostnadene ble i løpet av 2008 på omkring 15 millioner kroner (NA24 2008, 6.11.; Kampanje 2008, 6.11).

3.5 Hvorfor reise Norge rundt?

Begrepet "Landsting" er ikke nytt i populærjournalistisk sammenheng. I 1974 ble det første *VGs Landsting* avholdt. VGs Landsting var en spalte hvor folk fra ulike deler av Landet skulle si sin mening om ulike spørsmål. Her fikk den vanlige borger uttale seg, og VG kunne dermed gi "et mulig uttrykk for folkemeningen" (Eide 1998: 20, 21).

Kjetil Høye Sviland begrunner valget av navnet Landstinget med at det var lett forståelig og talende for programmets innhold. Programmet handlet om å reise rundt for å slippe til folk på "tinget", noe navnet Landstinget var ment å understreke. Landstinget dro til steder fra Kirkenes i nord til Froland i sør:

"Vi ville til nord, sør, øst og vest i landet vårt i denne første sesongen. Vi har fått en fin miks på steder for Norges frieste talerstol" (redaksjonssjef og prosjektleder Kjetil Høye Sviland, TV2s nettsider 2008).

Sted og tema har gjerne en sammenheng i Landstinget. Lokale tema og tema som ikke ellers er på mediernes dagsorden kan i Landstinget få en plass i debatten, dersom det er det som engasjerer publikumsdeltakerne. Ofte har stedet de er på og temaene som blir diskutert en nær forbindelse. I Volda var sendingen lagt til kantina på høgskolen, hovedtema var skolepolitikk, og kunnskapsminister Bård Vegard Solhjell satt i panelet. Valg av sted i etterkant av presidentvalget i USA viser en lignende tendens: Tema var nettopp Barack Obama, og hvilke konsekvenser valget ville ha for USAs og Norges fremtidige politikk. Stedet var Kvinesdal, "Norges USA", hvor ti prosent av innbyggerne har amerikansk pass. Andre eksempler på at sted og tema har en sammenheng er at oljeboring ble diskutert i Lofoten, og at utenrikspolitikken og Norges forhold til Russland ble diskutert i Kirkenes.

”At vi sendte fra Kvinesdal, som på en måte er det norske Amerika, og hvor folk hadde cowboyhatter og Amcars, det synes jeg fungerte bra. Det gir en annen type nærhet til stoffområdet enn du får når du har ekspertpanelene i Oslo. Vi var på Svinesund med temaer som grensehandel og hary-handel, og helse og Europa. Det er en voldsom nerve du får når du er ute. Vi var på Høgskolen i Volda og sendte med Bård Vegard Solhjell. Han møter studenter og blir satt til veggs av studenter og lærere” (Kjetil Høye Sviland, intervju 02.02.2009).

Sitatet over er hentet fra svaret Kjetil Høye Sviland ga på spørsmålet om det var noen spesielle sendinger han var spesielt fornøyd med. Svaret viser at sted hadde betydning for hvilke tema som ble diskutert, og for hvilke paneldeltakere som redaksjonen ønsket seg. Dette var intendert fra redaksjonens side. De ønsket at lokalbefolkningen skulle sette sitt preg på debatten.

På bakgrunn av intervjuene med programleder Arill Riise og prosjektleder og redaksjonssjef Kjetil Høye Sviland synes det å være minst to grunner til at Landstinget reiste Norge rundt, fremfor å velge et rimeligere alternativ ved å sende fra et studio i Oslo. Kjetil Høye Sviland trekker frem den harde konkurransen om publikum i Oslo som en årsak til å legge sendingene til andre steder.

”Det var veldig viktig å reise rundt, i hvert fall i starten. Prøver du i Oslo å få folk til å være med på et TV-program, så er det veldig vanskelig. Her er det masse programmer som du kan være med på, og da blir det veldig tungt å få publikum” (Kjetil Høye Sviland, intervju 02.02.09).

Både Riise og Sviland mener at det er noe unikt med å spille inn på steder hvor folk føler problemene på kroppen. Dette gir en annen type nærhet til det som diskuteres.

”Vi ville oppsøke folk der kor dei følte problema på kroppen, og vi ville reise ut til folk for å få med fleire stemmer i debatten. Sjølv sagt kunne vi ha frakta folk frå ulike steder til eit studio i Oslo, men det ville likevel ikkje blitt det same. Ved å reise ut får man ein spontanitet i debatten og det blir noe unikt” (Arill Riise, intervju 22.05.2009).

Det var ikke bare saker som er aktuelle i den norske politiske offentligheten, eller i media, i det øyeblikket Landstinget sender, som blir diskutert i programmene. Da Landstinget var i Kvinesdal var valget i USA aktuelt, men skolepolitikk og grensehandel var ikke i noe større grad enn vanlig på medias dagsorden da disse spørsmålene ble tatt opp i henholdsvis Volda og Svinesund. I kapittel 5 ser vi nærmere på hvilke tema som publikum stiller spørsmål om i Landstinget.

3.6 Kulisser og iscenesettelse

Landstinget foregikk som regel innendørs, med unntak av innspillingen fra Lofoten, som fant sted på hurtigrutekaia på Stamsund. Lokale kulturhus eller andre rom av en viss størrelse er typiske steder. Stedet har gjerne en scene hvor programleder og panel kan sitte, men dette er ingen nødvendighet. Kulissene er de samme i hver sending, fordi det er meningen at tv-seerne umiddelbart skal kjenne igjen programmet. Det er det samme langbordet som paneldeltakerne sitter bak, og det er de samme stolene de sitter på i alle programmene. Landstinget har også med seg bakgrunnskulisser. Under er et bilde hentet fra TV 2s nettsider fra da Landstinget besøkte Odda. Bildet illustrerer et typisk oppsett av Landstingets faste kulisser.

Paneldeltakere og kulisser i Odda 23.04.08, Landstingets 2. program (Foto: Mari Hvattum, TV 2)

Programlederen sitter bak et langt bord, som står på tvers, gjerne på en scene. Programleder flankeres av to eller tre paneldeltakere på hver side. I første sesong er det fem paneldeltakere, i andre sesong er det fire. På scenen sitter til sammen fem eller seks personer bak det samme langbordet, og de sitter alle vendt mot publikum. Denne plasseringen kan bidra til at panelet fokuserer mindre på hverandre, og mer på publikum.

Settingen, eller iscenesettelsen, er ment å legge til rette for dialog mellom publikum på den ene siden og politikere, kulturpersonligheter og programleder på den andre. Det som skjer på scenen påvirkes, og er ment å påvirkes, av det som skjer i salen. Kulissene og iscenesettelsen viser allikevel at det er et asymmetrisk forhold mellom de to gruppene, og kulisser og plassering er med på å opprettholde denne forskjellen. Publikum snakker fra salen, paneldeltakerne snakker fra scenen. Det er tydelig at disse har ulike funksjoner i programsettingen.

Programlederen sitter i midten av paneldeltakerne fordi han slik lettest kan henvende seg til alle i panelet, samtidig som han har god oversikt over publikum. Kulissene og plasseringen i rommet viser, som allerede nevnt, at det er et tydelig skille mellom politikere, programleder og kulturpersonligheter på den ene siden og publikummet på den andre. De som sitter i panelet har ikke bare et bord å sitte bak, de har navnskilt, og hver sin mikrofon plassert innen rekkevidde. Av ulike grunner har ikke publikum dette. Om publikum vil uttale seg utover de spørsmålene som er planlagt på forhånd må de rekke opp hånden og håpe på at en av programmets tre lydmenn blir dirigert bort til dem med en mikrofon. Dette gir publikum en større begrensning for å uttale seg enn de fem på scenen.

3.7 Typisk forløp

Selv om tema og deltakere varierer er Landstingets oppbygning omtrent den samme fra gang til gang. Det skjedde noen varige forandringer i programformatet underveis, og også endringer i forbindelse med dagens sted eller tema. Landstingets sending fra Kvinesdal skilte seg for eksempel fra de andre programmene ved at den amerikanske nasjonalsangen ble sunget innledningsvis. Musikalske innslag er likevel ikke et typisk trekk i Landstingets forløp. Under vil vi se nærmere på hva som kjennetegner Landstingets gang.

Introduksjon

I den første sesongen av Landstinget ble tv-seerne innledningsvis introdusert for noen av paneldeltakerne før programmets faste vignett ble vist. TV-seerne så dermed, før programmet egentlig hadde startet, politikere og andre komme med korte forhåndskommentarer. Disse var spilt inn i forkant av programmet og klippet ut av lengre samtaler.

Da Landstinget besøkte Odda sa Per Sandberg i forkant av programmet:

- Ja, det her blir et basketak, for her har vi både Sponheim og Navarsete på hjemmebane, så her er det bare å ta seg på tak.

Hans kommentar ble etterfulgt av en kommentar fra Hermann Friele:

- I alle fall hvis spørsmålene er vanskelige så greier jeg å holde munn. Hehe. Hvis spørsmålene er lette så liker jeg å prate. Hvis spørsmålet dreier seg om Bergen så prater jeg mye.

Denne type introduksjon er fjernet i sesong to. Her går vi i stedet rett på vignetten. Etter den faste vignetten entrer programleder studio, og presenterer kort publikum og sted. I Kirkenes 30.04.08, program 3, så gjøres det på denne måten:

Vi ser programlederen stå ute, utenfor salen, og hører at publikum allerede klapper i bakgrunnen. Nederst på tv-skjermen presenteres programlederen som "Arill Riise, programleder", slik at seerne nå er klar over hans status. Dette sier han:

- Vi er bare noen få mil frå Nikel i Russland. Midnattssola er ikkje langt unna, så natt til 1. mai blir lys.

Programleder går inn i lokalet, mens han sier:

- Dette er Landstinget! Velkommen til Samovarteateret i Kirkenes! Hallo Kirkenes!

Publikum klapper høyere og jubler.

"Det er disse her som skal stille spørsmåla i kveldens program," sier programleder henvendt til TV-seerne, og han snakker selvfølgelig om publikum i salen, som han nå står med ryggen til, slik at tv-seerne kan få et overblikk hvor mange som er tilstede. Deretter blir stedet presentert ved filmklipp med kommentarer. Denne innledningen endres underveis i sesong to, og de seks siste programmene følger ikke dette mønsteret. Vi ser nærmere på innledningen til disse programmene senere i kapitlet. Først et eksempel på tekst i

introduksjonsfilmen som ble brukt i Landstingets første sesong, her fra da Landstinget besøkte Froland på stedets menighetscenter 07.05.08:

- Froland, en sørlandskommune uten kystlinje. De drømmer om egen flyplass og vinmonopol. Graven til matematikerlegenden Nils Henrik Abel er her, men dagens elever gjør det dårlig i matte. Da er det plutselig ikke så morsomt med kommuneslagordet: To pluss to er lik fem – minst.

Parallelt med teksten ser vi bilder som fremstiller Froland på en positiv måte.

Etter presentasjon av sted og publikum følger presentasjon av gjestene, eller paneldeltakerne. Paneldeltakerne presenteres i rekkefølge fra den som sitter lengst til venstre, sett fra publikum, til den som sitter lengst til høyre. Presentasjonen gjøres gjerne med en form for morsomhet fra programlederens side. Publikum klapper etter hver presentasjon.

De seks siste programmene har en annen introduksjonsfilm enn de ti første. Mens det vises bilder av tidligere publikum i salen sies det: *"Vi reiser landet rundt for at du skal stille ditt spørsmål til de som bestemmer"*. Nærbilder av kjente politikere vises som korte klipp, og deretter sier stemmen: *"Alle kan spørre, alt kan spørres om, panelet vet ikke hvilke spørsmål de får"*. Når Landstinget er i Drammen, program 10, så vises det bilder av Drammen mens dette sies: *"I kveld er det drammensernes tur til å få svar på sine spørsmål"*. Omtrent det samme gjentar seg i de påfølgende programmene, med eneste endring at ordet "drammenserne" naturlig nok er byttet ut med innbyggerne på stedet de er på i det aktuelle programmet. Dette er alt introduksjonsfilmen sier om stedet. Etter den nye introduksjonsfilmen følger den faste introduksjonsmusikken.

Programmets innledning endret med dette fokus; fra fokus på sted til fokus på programkonsept. Endringen skjedde fordi redaksjonen ønsket å tydeliggjøre innledende i programmet hva som var konseptet, slik at publikum skulle vite hva de kunne forvente seg. (se Kjetil Høye Svilands kommentar, s.20.)

Debatt

Etter at både panel og sted er presentert, er det tid for debatt. Debatten startes ved at programleder gjør oppmerksom på at første spørsmål fra publikum nå skal stilles. Kamera rettes mot publikum. Den publikumsdeltakeren som skal stille spørsmålet blir navngitt av programleder Arill Riise. Deretter sier personen opp spørsmålet som det er avklart på forhånd at han eller hun skal stille. Om spørsmålet er rettet direkte til en av personene i panelet eller om det er et mer generelt spørsmål som alle paneldeltakerne kan svare på varierer. Etter at publikummeren har kommet med sitt innspill spisser gjerne programlederen dette, eller gjentar det hvis det er et kort spørsmål, og deretter gir han ordet til den som han mener bør uttale seg. Hvis spørsmålet er rettet direkte til en av paneldeltakerne gir han ordet til denne. Som regel så er det flere enn en av paneldeltakerne som får uttale seg om et spørsmål, men dette avhenger av tema og selvfølgelig tid. Ofte har programlederen oppfølgingsspørsmål til temaet som er introdusert fra publikum, andre ganger er det publikumsdeltakere i salen som følger opp med nye spørsmål eller kommentarer. Publikum som ikke plukkes ut til å stille sitt spørsmål kan gi tegn når de ønsker å gi en kommentar. Noen ganger får de da anledning til å si sin mening. Etter en stund avrunder programlederen debatten om temaet, gjerne ved å la den som stilte spørsmålet få si noen ord.

Noen ganger spør programlederen spørsmålsstilleren: "Er du fornøyd med svaret?", og publikumsdeltakeren svarer enten ja, eller forklarer hvorfor han eller hun ikke er fornøyd. Andre ganger spør Riise om hva den som stilte spørsmålet mener om saken, dersom dette ikke har gått tydelig fram, slik som da Landstinget besøkte Kvinesdal og en ung gutt stilte spørsmål om president Barack Obama:

Arill Riise: *Kva du tru Håkon Andre?*

Håkon Andre: *Eg trur han vil bli huska for den første afro-amerikanske presidenten.*

Arill Riise: *Tusen takk for at du stilte spørsmål då. På Landstinget. Vi skal gå vidare til David Vegge. Vær så god.*

3.8 Paneldeltakerne

Paneldeltakerne i Landstinget er enten politikere, eksperter på et område, kjente kulturpersonligheter eller andre "samfunnstopper". Første sesong er det fem paneldeltakere per program. Tre av disse er politikere fra ulike partier, med representanter både fra posisjon og opposisjon. Andre sesong er antall paneldeltakere kuttet til fire. Det er da som regel en politiker fra posisjon og en fra opposisjon med i programmet. Tabell 3.1 under er en oversikt over paneldeltakerne i Landstingets 16 programmer, fordelt i ulike kategorier.

Tabell 3.1 Samlet oversikt over paneldeltakerne i Landstinget

Rikspolitiker		Lokalpolitiker	Kulturpersonlighet				Sum (N)
Posisjon	Opposisjon	Ordfører	Kulturliv	Media	Næringsliv/org.	Ekspert	
19	18	2	4	11	8	9	71
37		2	32				

Tabell 3.1 viser at representasjonen av politikere fra posisjon og opposisjon er tilnærmet lik, med henholdsvis 19 og 18 deltakere i panelet. 37 rikspolitikere, 2 lokalpolitikere og 32 kulturpersonligheter gir sammenlagt 71 paneldeltakere fordelt på Landstingets 16 programmer. Det er noe flere politikere som er med i Landstinget enn det er "kulturpersonligheter". Dette er fordi at i Landstingets første sesong er det tre politikere og to kulturpersonligheter med i hvert program. I andre sesong er det som regel to politikere og to kulturpersonligheter.

En årsak til endringen i antall paneldeltakere kunne være at det var vanskelig å få tak i politikere som vil delta i programmet, noe lavere seertall enn forventet kunne ha bidratt til. Redaksjonssjef Kjetil Høye Sviland avkrefter dette da han forteller i intervju at det ikke var noe problem å få tak i paneldeltakere. Han forklarer reduseringen i antall paneldeltakere med at:

"Det var fordi at det ble for mange folk og for lite tid. Det ble mye mer dynamikk i sendinga med fire i panelet. Klarere fronter og mer tid til alle sammen." (Kjetil Høye Sviland, intervju 02.02.2009)

Kulturpersonlighetene

“Kulturpersonligheter har jo lang historie for å kommentere, men det har på en måte forsvunnet litt. Vi ville ha det tilbake” (Kjetil Høye Sviland, intervju 02.02.2009).

Kulturpersonlighetene fordeler seg i ulike kategorier. Tabell 3.1 viser at man i Landstinget i noen grad har benyttet seg av personer som allerede er vant til å være på TV; de som jobber i media til daglig. Også eksperter på aktuelle områder og representanter fra organisasjoner og næringsliv er representert i flere av programmene. Personer som arbeider i kulturlivet for øvrig er det ikke så mange av. Tabell 3.1 viser oss at det er bare 4 deltakere tilhørende kategorien som kalles for kultur, fordelt på 16 programmer.

Noen av de kulturpersonlighetene som er med, og som man ikke hørte så mye fra i norsk offentlighet for få år tilbake, er en kvinnelig blogger, en homofil forlegger og en pakistansk jurist.

“Kulturpersonlighetene var folk som hadde vist at de hadde et budskap og et engasjement. De var folk som vi mente å ha lest mye innlegg fra, eller som vi hadde sett at hadde røster som sa noe mer enn bare akkurat det de jobbet med” (Kjetil Høye Sviland, intervju 02.02.2009).

De såkalte kulturpersonlighetene kan si hva de mener uten at de behøver å forplikte seg til noe eller love seg bort, i motsetning til politikerne, ettersom de ikke har noen direkte politisk innflytelse. Blant annet “Blomster-Finn” og Anne B. Ragde, som har vært med i programmet, gir inntrykk av å snakke på en annen måte enn politikerne. Hvor kulturpersonlighetene står politisk får vi ikke vet noe om på forhånd, men det kan man jo gjette seg til i løpet av programmet. Kulturpersonlighetenes funksjon, bortsett fra å tale tydelig og strø litt (mer) stjernestøv på programmet, kan fremstå som uklar. Programleder Arill Riise forklarte:

“Kulturpersonlegdomane skulle sette ord på kva folk var opptatt av, slik som det har vært ein tradisjon for tidlegare. Det skulle være meningssterke folk som kunne konfrontere politikarane og som hadde engasjement. Men det viste seg ofte at forfattarar var flinkast til å skrive. Det var ikkje alle som takla TV-mediet like godt” (Arill Riise, intervju 22.05.2009).

På folkets side

Tidligere programleder og blogger Trine Grung tok "folkets side" mot politikerne da Landstinget besøkte Namsos 01.10.08. Arill Riise ga ordet til Trine Grung, og dialogen var sånn:

Trine Grung: *Nei, altså jeg faller fortsatt tilbake på hun enslige jeg. For jeg sitter og hører på disse her politikerne prate, og igjen, når jeg sitter og hører politikerne prate så sitter jeg ofte sånn.*

Hun gaper, og fortsetter:

Oi, hva var det egentlig som ble sagt nå. Jeg synes det er sånn autopilot når de prater. De bare trykker på en sånn politikerknapp, (publikum begynner å klappe litt) også kommer det masse greier ut som de har lært seg opp, eller de har blitt fortalt at de skal si. At det er fornuftig å si der og det skal du si der, også er det masse flotte rådgivere som råder de. Men ennå så sitter jeg og lurer på hva svar dere ga til henne! Som er enslig og hva hun skal gjøre i sin hverdag. Det var noen flotte sånne månedlige tips de kom med, men allikevel, jeg synes ikke politikerne har gitt noe svar på hva er det faktisk de skal gjøre?

Arill Riise: *Poenget er vel at dei kan ikkje gi noko godt svar?*

Inga Marte Thorkildsen: *Eh, altså mitt råd til henne direkte vil jo være at hun er nødt til å sjekke selvfølgelig om hun har råd til å ha en del rentehopp, eller om hun skal binde renta. Det hadde jo vært en stor fordel hvis mange i vårt land bandt renta. Det ville jo vært en regulerende faktor inn i boligmarkedet. Men samtidig så er det en del ting som man kan gjøre i sin hverdag(...).*

Denne dialogen viser at panelet, og spesielt politikerne, får tildelt en rolle som kan minne om økonomisk rådgiver. Fokus blir på denne konkrete saken og denne konkrete personen, fremfor de store linjene. Politikerne kan dermed lett falle ut av politikerrollen. Kvinnen det er snakk om ("hun enslige") fungerer som et eksempel på hvilke problemer mange har. Hun er en representant for folket, og hennes situasjon kan derfor være interessant for andre. Når hun selv forteller om sine problemer blir det hele mer personlig og følelsesladet enn dersom problemet skulle diskuteres av kun politikere. Hun framstår som et vitne, og det vil være

vanskeligere å bestride det som denne kvinnen sier enn å bestride det som en politiker eller en programleder sier.

3.9 Programlederens kommunikasjon

Programleder Arill Riise har rollen som ordstyrer. Han opptrer som en organisator som skal sikre at de spørsmålene som er valgt ut på forhånd blir diskutert, at de som vil si noe underveis i størst mulig grad slipper til og at man går videre dersom et diskusjonstema ikke fremstår som om det engasjerer publikum og tv-seere. Riise uttaler selv at det er han som er ansvarlig for at politikerne gir gode svar, og ofte stiler han egne oppfølgingsspørsmål innenfor det tema som berøres. Programlederen forsøker å skape god stemning i salen. Som allerede er nevnt bruker han gjerne humor når han skal presentere panelet. Han kommer også med kommentarer som:

- Det var snakk om OL her, og det blir et av tema etter reklamepausa. Da skal vi sjå korleis det står til liv i Tromsø som ikkje fikk OL, men måtte nøye seg med Landstinget.

Programleder Arill Riise hadde med seg en klubbe under sendingene. Denne kunne han bruke til å dunke i bordet med dersom noen forsøkte å motsette seg hans myndighet som ordstyrer. Hammeren er imidlertid ikke mye brukt, og dens funksjon fremstår som noe uklar. Kanskje er den heller litt komisk enn et symbol på programlederens makt:

“Vi er jo tross alt på Landstinget. Programlederen er sjefen og passer til å ha en klubbe” (Kjetil Høye Sviland, 16.10.09).

En annen måte å få opp stemningen på er å foreta en “meningsmåling” i salen (mer om meningsmålinger blant publikum i kapittel 6). Da Landstinget var i Tromsø spurte Riise om hvor mange blant publikum i salen som spilte Lotto, og ba de av dem som gjorde dette om å rekke opp hånda. Det virket da som om programlederen jobbet for å få opp stemningen og å få publikum til å delta. Om dette spørsmålet og utfallet av det var særlig interessant for tv-seerne hjemme eller for publikum i salen kan diskuteres.

3.10 Hvordan kan publikum delta?

Det er ikke alle publikummerne i publikumsdebatter som ønsker å delta. Noen publikummere i denne type debattprogrammer er der kun fordi de vil være publikum. De har i utgangspunktet ingen intensjon om å uttale seg. Andre publikummere ønsker å si noe, men får ikke ordet eller ombestemmer seg når de tenker over at dette blir sendt på TV (Livingstone og Lunt 2004: 323, 324).

Publikum kan deles inn i tre kategorier ettersom hvem de representerer. Noen publikumsdeltakere som representerer kun "seg selv," andre deltakere representerer en organisasjon, for eksempel Politiets Fellesforbund i Tromsø og Høgskolen i Volda, og andre igjen er lokalpolitikere. Hvor tydelig det kommer frem hvor publikumsdeltakerne kommer fra, og hvem de representerer, varierer.

Klappefunksjon

Publikum utfyller ulike funksjoner i Landstinget. En av dem kalles her for *klappefunksjonen*, herunder også jubel og buing. Dette er noe alle publikummere har mulighet til å være med på, og som kan være med å forme tv-seernes oppfatning av det som sies høyt i diskusjonen. Det kan også ha innvirkning på hva paneldeltakeren sier - eller ikke sier. Anne Marit Bjørnflaten ble avbrutt av buing på Landstinget i Tromsø. Dette var situasjonen:

Arill Riise: *Skogmo?*

Per Øyvind Skogmo (fra Politiets Fellesforbund): *Ja, eg må si... Kva slags virkemiddel skal du bruke for å få politifolk? Du svara ikkje på spørsmålet mitt, kva virkemiddel skal du bruke for å få politifolk til å stå lengre? Kva virkemiddel skal du bruke for å få politifolk til å ikkje flykte fra politiet?*

Anne Marit Bjørnflaten (leder i justiskomiteen (Ap)): *Ja. Og det er det eg seier: Vi må få seniorane til å stå lenger i, da må man vurdere lønn, man må...*

Her blir hun avbrutt av buing og applaus, og mister ordet.

Arill Riise: *Ja, men det er greit nok det, hehe.*

Abid Q. Raja: *Ja, men det er jo ikke å svare på spørsmålet! Han sier jo nettopp det: vi vil gjerne stå lengre i jobben! Du må svare hvordan man skal få politiet til å stå lenger i jobben! Altså, vi er nødt til å heve statusen til politijobben. (...)*

Dagsordenfunksjon

Publikum har en *dagsordenfunksjon*, i den grad det er publikum som bestemmer temaene. Selv om det er redaksjonen som tar den endelige avgjørelsen på hva som skal diskuteres, både før og delvis underveis i sendingen, så har de forpliktet seg til å ta med noen av publikums spørsmål. Man får i alle fall inntrykk av at det er publikum som setter dagsorden når de får stille mange av spørsmålene. Kjetil Høye Sviland ga under intervju uttrykk for at redaksjonen var veldig åpne når det kom til hvilke spørsmål som kunne stilles, men at det helst burde være et tema som de i panelet kunne svare på.

Dagsordenfunksjonen handler ikke om å påvirke hva folk skal mene, men om å påvirke hva folk skal mene noe om. Det er bare et fåtall av saker som har plass i medienes bilde av virkeligheten. De sakene som får oppmerksomhet i mediene er gjerne med på å sette dagsorden også utenfor mediene; blant folk flest og blant politikere. Fordi "både politiske prioriteringer og stemmegivning avhenger av hvilke saker folk kjenner til og vektlegger" foregår det en kamp om å sette dagsorden i mediene (Waldahl 1998: 214-217).

I hvor stor grad publikum får følge opp sakene de tar opp, eller det blir til at politikerne diskuterer seg i mellom, varierer med tema og med spørsmålsstiller. Da Landstinget var i Tromsø, som i eksempelet over, fikk representanten fra Politiets Fellesforbund følge opp saken med flere kommentarer og spørsmål. Dette er i stor grad programledelsens avgjørelse, de velger ut hvem som får stille spørsmål i forkant av programmet og skal gjennom et visst antall tema, men det avhenger også av publikums engasjement og kanskje også av hvem de representerer. Bildet på neste side viser en publikumsdeltaker som setter dagsorden på Nordby Shoppingsenter under Landstingets siste program.

Publikumsdeltaker på Nordby Shoppingsenter på Svinesund, 26.11.08 (Foto: TV 2s nettsider)

Tilskuerfunksjon

Publikum filmes også når de ikke innehar en av de to funksjonene over. At kamera filmer publikum og deres reaksjoner på debatten kan publikums funksjon kalles for en *tilskuerfunksjon*. Kamera brukes bevisst for å fange seerne i det som skjer på skjermen. Ansiktsuttrykkene, engasjementet og tilstedeværelsen som fanges av kamera former det inntrykket av debatten som seerne der hjemme sitter igjen med.

At Arill Riise står med ryggen til publikum når han ønsker velkommen til Landstinget er ingen tilfeldighet. Denne manøveren gjør at seerne tidlig oppfatter det engasjerte publikummet i salen. I Lofoten sitter for eksempel mange mennesker samlet på brygga på Stamsund; for debattens skyld. Det ser kaldt ut, men publikum har kledd seg godt og er klar for debatt. Både oversiktsbilde av salen og nærbilde av publikum benyttes. I Volda ble Landstinget sendt fra en fullsatt studentkantine. Bildet under viser hvordan publikum filmes innledende i programmet.

Arill Riise innleder programmet i Volda, med ryggen til publikum, 22.10.08 (Foto: TV 2s nettsider)

3.11 Hvorfor skal folket stille spørsmålene?

- Det folk lurer på er ikke alltid forenlig med det politiske programledere tror folk lurer på. Så dette tror jeg kan bli spennende.

(Siv Jensen, Landstinget på Eidsvoll 16.04.08)

TV har tradisjonelt vært en eksklusiv arena med begrenset adgang for folk flest (Livingstone og Lunt 1994). Medieverden og den virkelige verden har vært på den måten vært adskilt; relasjonen har vært indirekte. At folket når får slippe til på skjermen kan forsvares med en grunnleggende demokratisk ide om at de som direkte berøres av politikken også bør få en sjanse til å påvirke den. At folket får stille spørsmål til mennesker med politisk makt, gjør at temaer som har praktisk betydning for folks liv blir diskutert. Debatten kan bli enklere for publikum der hjemme å forholde seg til og å engasjere seg i, fordi temaene blir knyttet til konkrete eksempler og problemstillinger. Debatten blir kanskje rett og slett mer underholdende?

Ulike betydninger kan legges i begrepet ytringsfrihet. En måte å tolke begrepet på er at alle *individer* skal ha en reel mulighet til å ytre seg i offentligheten. Dette betyr at man uavhengig av posisjon i samfunnet skal ha mulighet til å ytre seg på en arena hvor man blir hørt. Andre vil mene at alle *posisjoner* i samfunnet skal være representert i den offentlige

debatt, slik at en sak kan belyses fra de ulike sider som måtte finnes. Dette kan benyttes som argumenter for at folk flest skal få være med på å sette dagsorden i beste sendetid på TV 2.

Landstinget opererte med flere plattformer hvor folket kunne delta. Som alle TV 2s programmer hadde Landstinget sitt eget nettsted, hvor den som måtte ønske det kunne ytre sin mening. Nettsidene til Landstinget spilte en viktig rolle for Landstingets konsept. I neste kapittel ser vi på hvordan.

4. Landstinget på nett

I Landstinget er det tilrettelagt for deltakelse på nett i tillegg til den publikumsdeltakelsen som finner sted i tv-programmet. Landstingets nettsider vil i første rekke være interessante for denne oppgaven fordi de har en funksjon for debattprogrammet. De er ment å ha en praktisk funksjon, og de skal engasjere folket.

4.1 Bruk av flere plattformer

“Det viktigste kjerneproduktet var jo sendinga. Det var det vi brukte mest ressurser på. Også var det om å gjøre å gjøre så mye som mulig ut av det på nett også da. Men vi hadde jo stort sett reisedag på torsdag, og det er jo så enkelt som at det er begrensa med nettdekning når du er ute og reiser på norske småflyplasser eller kjører buss” (Kjetil Høye Sviland, intervju 02.02.09).

Klikker man seg inn på TV2s nettsider, går videre til nyheter, deretter trykker på programmer, for så å velge Landstinget, så kommer man til Landstingets nettsted. Landstingets nettforside blir oppdatert med hensyn til hvilket program som skal sendes, og hvilket program som nettopp er blitt sendt. Fra forsiden er det tilgang til de nyeste artiklene og til de siste bloggene som er lagt ut av Landstingets redaksjon. Man kan klikke seg videre fra forsiden for å se på Landstingets reiserute, for å foreslå hvilke steder Landstinget skal besøke videre og for å melde seg som publikumsdeltaker til et program. På forsiden til Landstingets nettsted finner man også en link til en side med kontaktinformasjon for medarbeidere i Landstingets redaksjon.

Landstingets forside har en link som fører til TV 2 Sumo. TV 2 Sumo er en betalingstjeneste, hvor man kan abonnere for å få tilgang til TV2s programmer på nett. Her er alle Landstingets programmer tilgjengelig.

Intervjuer: “Var det meningen at nettsidene skulle spille en sentral rolle?”

Kjetil Høye Sviland: “Ja. Men det gjorde de for så vidt også, fordi folk meldte seg på via nettsidene våre. Det var sånn man kunne komme med forslag til spørsmål og til steder. I tillegg så la vi ut saker fra sendingene på nettsidene våre.”

I forkant av hver sesong har seerne mulighet til å komme med forslag til hvilke steder Landstinget skal besøke. Dette kan gjøres på programmets nettsider. Her kan man også

foreslå paneldeltakere og spørsmål som man ønsker å stille til panelet. Publikum kan melde seg på en episode av Landstinget gjennom Landstingets nettsted, og i forkant av programmet komme med forslag til spørsmål som de ønsker å stille underveis. Redaksjonen tok hensyn til disse forslagene når den legger opp reiseruten, og Landstingets redaksjon har derfor sine sendinger blant annet fra steder som publikum selv har foreslått.

“Vi oppfordra folk til å sende inn forslag på nettet om hvor vi skulle dra. Vi reiste til flere steder som var foreslått av folk som hadde sett på programmet” (Kjetil Høye Sviland, intervju 02.02.09).

Gunn Sara Enli skriver i sin doktorgradsavhandling om hvordan økt fokus på publikumsdeltakelse er en strategi TV-selskapene har for å møte utfordringer og for å ekspandere sine aktiviteter til digitale plattformer som Internett og mobiltelefon. Publikumsdeltakelse gjennom SMS og Internett i multiplattformformater er en måte å skaffe seg lojale seere på (Enli 2007). Denne årsaken kommer i Landstinget i tillegg til den praktiske funksjonen; nemlig at publikum kunne melde seg på som deltaker i tv-programmene. Landstinget hadde imidlertid ikke deltakelse på SMS. Redaksjonssjefen begrunnet, på spørsmål, hvorfor Landstinget ikke tilrettela for SMS-deltakelse, når inspirasjonskilden Question Time har det:

“Vi fant ut at vi ville bruke mest mulig tid på det vi brukte penger på, nemlig å reise ut å møte folk. Vi følte ikke behov for å ta inn folk på SMS også. QT [Question Time] har lange røtter i Storbritannia. Der har det sikkert vært naturlig å endre på formen etter hvert, sånn at det kommer nye elementer etter hvert. Det hadde vi ikke behov for - i og med at vi bare gikk 2 sesonger” (Kjetil Høye Sviland, intervju per e-post, 16.10.09).

4.2 Sidevisninger

Oversikten over sidevisninger viser oss antall ganger noen har klikket på en nettside. Ved å se på antall sidevisninger på nettstedet til Landstinget får vi dermed informasjon om aktiviteten på nettsidene.

Tabell 4.1 Antall registrerte sidevisninger på Landstingets nettsider de ukene som programmet ble sendt.

Program	Ant. visninger
1. Eidsvoll	7 602
2. Odda	5 059
3. Kirkenes	12 051
4. Froland	4 909
5. Trondheim	4 342
6. Oslo	3 392
7. Lofoten	4 607
8. Stavanger	5 415
9. Namsos	6 034
10. Drammen	4 286
11. Volda	12 344
12. Tromsø	4 094
13. Kvinesdal	5 751
14. Skien	3 436
15. Austevoll	2 988
16. Svinesund	3 420
Sum (N)	89 730

Tabell 4.1 viser at det er stor variasjon fra uke til uke hvor mange sidevisninger som er registrert. Det var flest treff på Landstingets nettsider de ukene Landstinget besøker Kirkenes og Volda, med henholdsvis 12051 og 12344 sidevisninger. Den uken Landstinget besøkte Austevoll var antall sidetreff nede i 2988.

Til sammen de ukene Landstinget ble sendt er det registrert 89.415 sidevisninger. Sammenlagt ble det registrert 100.842 sidevisninger på Landstingets nettsider fra og med 14.04. 2008 til og med 28.11.2008. Aktiviteten er klart størst i de ukene programmet har sending. Antall sidevisninger de ukene det ikke var sendinger, sånn som i sommermånedene, er derfor ikke tatt med i tabell 4.1.

Tabell 4.2 Antall treff per ukedag, vist i gjennomsnitt

Ukedag	Treff (gj.snitt)
Mandag	363
Tirsdag	642
Onsdag	2398
Torsdag	1531
Fredag	360
Lørdag	146
Søndag	169
Sum	5608

Tabell 4.2 viser at aktiviteten på Landstingets nettsider hovedsakelig er konsentrert rundt den dagen programmet sendes. Antall sidevisninger er gjennomsnittlig høyest på onsdag, med 2398 visninger, fulgt av torsdag med 1531 visninger og tirsdag med 642 sidevisninger gjennomsnittlig. I forkant av sendingen kan det tenkes at aktiviteten på nettsidene dreier seg om påmelding til programmet, og om å finne informasjon om hvem som skal sitte i panelet. I etterkant kan det være seere som er interessert i å fortsette diskusjonen på nett. Folk som ikke har sett programmet kan synes det er interessant å lese artiklene som redaksjonen legger ut nettsidene, med informasjon om hva som er blitt debattert og hva som er blitt sagt. Disse artiklene kan være lenket til fra forsiden på TV 2s nettsted, og får derfor oppmerksomhet også fra internetbrukere som ikke har sett programmet.

”Vi hadde en del på nett, men vi kunne sikkert hatt enda mer” (Kjetil Høye Sviland, intervju 02.02.09).

Tabell 4.1 og 4.2 bekrefter begge et inntrykk av at trafikken på Landstingets nettsted ikke var spesielt stor for et program som hadde som mål å engasjere folk over hele landet. Vi ser nærmere på hva som foregikk på nettsidene til Landstinget.

4.3 Kontaktinformasjon

Nettsiden med tittelen *Kontakt oss*⁵ inneholder kontaktinformasjon til Landstingets redaksjon. Her finner man navn og e-postadresser til redaksjonsmedlemmene, det er bilder av de ansatte og beskrivelser av deres ansvarsområder. Man kan komme i kontakt med

⁵ URL: <http://www.tv2nyhetene.no/landstinget/sporsmalsvar/kontakt-1761421.html> [Lesedato: 29.10.09]

produksjonsselskapet Mediacircus, som det er oppgitt et telefonnummer til. Det er også oppgitt et telefonnummer til TV 2.

På nettsiden med kontaktinformasjon er det mulig for publikum å legge inn kommentarer nedenfor det innholdet på siden som er produsert av Landstingets redaksjon. Til sammen er det lagt til 23 kommentarer på denne siden, i en periode som strekker seg fra 15.04.08 til 23.11.08. En som kaller seg "TV titter" kommenterer 10.09.08., antakelig etter å ha sett debatten i Lofoten samme kveld, hvor Siv Jensen fra Fremskrittspartiet deltok. "TV titter" har selv valgt kommentartittelen er "TV dueller"⁶, og skriver følgende:

- Hvorfor får FRP aldri fullføre en hel setning i 90 % av TV duellene, og blir stadig avbrutt, mens de andre partiene fullfører sine resonnement, og i tillegg får en hel rekke extra taletid? Prøv å ta tiden på møtedeltagerne - så ser dere selv hvor feige dere er - og redde for de kloke og rette meningene fra FRP!

En som kaller seg for "Pål" kaller sin kommentar 12.11.08. for "Reprise" og skriver:

- Fikk dessverre ikke med meg programmet fra Skien i dag. Er det noen som vet om dette går i reprise og når ?

Det er ikke diskusjon omkring et bestemt tema under artikkelen med kontaktinformasjon. Publikums kommentarene omhandler ulike tema og spørsmål. Innleggende handler gjerne, som i innlegget over, om mer praktiske ting, som når programmet sendes og om programmets form. Denne nettsiden benyttes ikke til å debattere et felles tema deltakerne imellom. Nettsiden ble lite benyttet til toveiskommunikasjon. Kommentarer blir som regel stående ubesvart eller ukommentert. Verken andre brukere av nettsiden eller redaksjonen svarer på spørsmål som stilles eller legger inn kommentarer om samme tema. Et unntak fra dette er at det er lagt til to kommentarer om brannalarmen som gikk under Landstingets sending i Volda. Et av disse er "jan Ronny" sitt innlegg 22.10.08. kl. 20.23 som han kaller "man lærer av eksempel":

- Hvordan kan vi lære barna våre alvor av brannalarmen og viktigheten av de går ut når alarmen går, Når tv2 fortsetter sendingen under en brannalarm?

⁶ Det er ikke endret på språket eller rettet opp skrivefeil i de meldingene fra publikum som er gjengitt her.

"Ard Lyngholm" skriver 22.10.08. kl. 21.00 under tittelen "Lære respekt for brann":

- Programmet er et bra konsept. Men, med emne om læring var det ikke bra å visse null respekt for brannalarm. Særlig at minister om læring ikke reiste seig. Stort ansvar av programleder å ikke bry seg. Tenk om det virkelig var brann og utganger var blokkert. Hva med signalet ut til folk og ungdom neste gang de hører en alarm

4.4 "Vi trenger DIN stemme"

Dersom man ville være deltaker på en av Landstingets sendinger så var det påmeldingsmuligheter på nett. I påmeldingsskjemaet som lå ute på den aktuelle nettsiden var det meningen at de kommende deltakerne skulle fylle inn navn, bosted, e-post, mobilnummer, hvilken sending man ønsket å delta på, om man var medlem av et politisk parti eller en organisasjon, eventuelle politiske sympatier, og til slutt et spørsmål som man ønsket å stille til panelet under direktesendingen.

Etter å ha meldt seg på fikk man tilsendt en e-post med nærmere informasjon om oppmøtetid og -sted, dersom det var ledig plass. Det ble på påmeldingssiden informert om at man som deltaker ikke var garantert å få stille sitt spørsmål fordi hvilke spørsmål som skal stilles avgjøres av Landstingets redaksjon like før sending. På påmeldingssiden er det et norgeskart hvor det er merket av for de stedene Landstinget har besøkt og skal besøke. Det er ingen som har lagt til noen kommentarer på påmeldingssiden, som bærer tittelen "Vi trenger DIN stemme"⁷.

På nettsidene kunne man komme med forslag til reisemål og til deltakere i panelet. Ingressen beskriver: "Du bestemmer hvor Landstinget reiser. Hvor vil du ha debatten? Foreslå sted, tema og paneldeltakere her."⁸ For å foreslå sted må man også fylle ut opplysninger om seg selv, som navn, alder, bosted, e-post og mobilnummer. Også informasjon om hvem man ønsker at skal sitte i panelet og hvilke(t) spørsmål man ønsker å stille fylles inn på denne siden.

⁷ URL: <http://www.tv2nyhetene.no/landstinget/vi-trenger-din-stemme-1689817.html> [Lesedato: 29.10.09]

⁸ *Hvor vil du ha oss?* URL: <http://www.tv2nyhetene.no/landstinget/steder/hvor-vil-du-ha-oss-1690053.html> [Lesedato: 29.10.09]

Nettsidene var viktige for at redaksjonen skulle kunne planlegge programmene:

“Vi bad folk om å skrive inn spørsmål på forhand da de meldte seg på via nett. Dette gjorde at vi kunne få paneldeltakere som kunne passe til å svare på disse spørsmåla. Det var viktig at panelet hadde kunnskap om tema som folk var opptatt av” (Arill Riise, intervju 22.05.09).

4.5 Nettmøter

Det finnes eksempler på dialog og toveis kommunikasjon på Landstingets nettsider også. Dette er gjerne i forbindelse med nettmøter. Ved noen anledninger stilte en av paneldeltakerne til nettmøte i etterkant av tv-sendingen. Seerne kunne blant annet møte SV-politiker Inga Marte Thorkildsen⁹, advokat og venstrepolitiker Abid Q. Raja¹⁰, økonomieksperter Carsten O. Five¹¹, programleder Arill Riise¹² og daværende fiskeriminister Helga Pedersen¹³.

Tekniske problemer førte til at svarene til Raja ikke ble lagt ut på nettsidene før i etterkant, og dette er antakelig grunnen til at han mottok kun 4 henvendelser fra nettbrukerne. Thorkildsen mottok og besvarte 14 henvendelser. Five besvarte 18 og Helga Pedersen 19. Arill Riise besvarte 10 henvendelser fra publikum; som handlet om Landstingets konsept og om Ålesund fotballklubb.

Årsaker til liten trafikk på nettmøtene kan skyldes tidspunktet. Nettmøtene sted dagen etter at debatten hadde vært på Landstinget, på torsdag ettermiddag. Dette kan være nok til at selv en engasjert seer er opptatt med noe annet. Det er grunn til å tro at nettmøtene kunne ha oppnådd større oppslutning dersom de hadde funnet sted umiddelbart etter sending.

⁹ Nettmøte med Inga Marte Thorkildsen, URL: <http://www.tv2nyhetene.no/landstinget/-frp-sprer-mye-hat-2262335.html> [Lesedato: 29.10.09]

¹⁰ Nettmøte med Abid Q. Raja, URL: <http://www.tv2nyhetene.no/landstinget/teknikken-sviktet-ralja-2221809.html> [Lesedato: 29.10.09]

¹¹ Nettmøte med Carsten O. Five: URL: <http://www.tv2nyhetene.no/landstinget/carsten-o-five-gav-raad-2316643.html> [Lesedato: 29.10.09]

¹² Nettmøte med programleder Arill Riise, URL: <http://www.tv2nyhetene.no/landstinget/-gode-svar-er-mitt-ansvar-1759542.html> [Lesedato: 29.10.09]

¹³ Nettmøte med Helga Pedersen, URL: <http://www.tv2nyhetene.no/landstinget/helga-pedersen-svarte-2193090.html#sporsmaalsliste> [Lesedato: 29.10.09]

4.6 Artikler

Både før og etter sending ble det lagt ut artikler på Landstingets nettsider. Under alle artikler er det mulig å legge inn kommentarer Det ser ikke ut til å ha vært veldig stor kommentartrafikk på nettsidene til folkets debattprogram, selv om det i noen grad ser ut til å ha blitt forsøkt lagt til rette for dette. I forkant av hvert program ble det lagt ut artikler med tilhørende fotografi(er). Artiklene inneholdt informasjon om paneldeltakere i det kommende program, sannsynlige debattertemaer, stedet Landstinget skulle besøke og lignende. Disse artiklene var forhåndomtale for neste sending av Landstinget. I etterkant av hver av Landstingets sendinger ble det produsert artikler om hva som er skjedd i programmet, og om hva som ble diskutert av hvem.

Alle artikler på nettsidene til Landstinget innbyr til publikumsdeltakelse, i form av at man kan legge til kommentarer i bunn av artikkelen. Noen innbyr også mer direkte til diskusjon, ved at det stilles spørsmål som: "Er det greit å legge ned skoler i lokalmiljøet? Si din mening under artikkelen".¹⁴ Denne artikkelen er det kommet åtte tilbakemeldinger på. I artikkelen "– Drikk foran barna"¹⁵ er det skrevet: "Jeg tar en øl foran barna, sier Erik Solheim. Han mener foreldre bør bestemme om de drikker alkohol foran barna. Hva mener du?" Artikkelen ble lagt ut i etterkant av Landstingets sending i Trondheim. Journalisten inviterer til debatt, men har kun fått en kommentar på denne artikkelen. Den ene kommentaren er lagt til av "Tonetroll" 15.05.08. med overskriften "Må bli tja?". Hun skriver videre:

- Om man tar seg en øl til maten, eller ett glass vin er ikke dette å drikke foran barna. Fyll med barn tilstede, eller beruset oppførsel som kan gjøre dem usikre. Det er nok alle enig i - (så lenge dem er edru iallfall?). Selv vokste jeg opp med en far som ødela absolutt alle helligdager, og de fleste helger. Jula, påsken, ferier, og mange helger står for meg som veldig vonde minner. Mine to barn har aldri sett meg full, den minste knapt sett meg ta en øl. Vondt å se far bli sendt i fyllearesten gitt, veldig vondt! Ja - til en edru 17 mai!

¹⁴ URL: <http://www.tv2nyhetene.no/landstinget/flere-skoler-legges-ned-2390270.html> [Lesedato:29.10.09]

¹⁵ URL: <http://www.tv2nyhetene.no/landstinget/-drikk-foran-barna-1834528.html> [Lesedato: 29.10.09]

4.7 Blogg

Arill Riise skrev blogg som var knyttet opp til Landstingets nettsider, og det samme gjorde andre i programmets redaksjon. I bloggene ble det tatt opp både temaer som hadde sammenheng med Landstingets programmer, og temaer som ikke ble berørt i programmene. Arill Riises mest kommenterte blogg handlet om den nye Bond-filmen, skrevet 15.11.08, under tittelen "Bond er død"¹⁶. Bloggen har fått 13 publikumskommentarer.

Jannicke Engan, vaktstjef i Landstinget, skrev en blogg med tittel "Her er damene!"¹⁷, lagt til 24.11.08. Engan skriver at Landstinget har hatt mange damer i panelet (52,5 prosent), i motsetning til hva mange andre debattprogram har klart. Hun har laget en liste over de "kloke, frekke og freidige damene" som har vært deltakere i Landstinget. Den eneste kommentaren til bloggen kommer fra en av damene som er nevnt på listen; bloggeren Heidi Nordby Lunde, som skriver: "Meget beæret over å stå på lista - takk, Jannicke :-)".

4.8 Nettstedets funksjon

Det er naturlig nok et varierende antall kommentarer knyttet til hver enkelt artikkel og hver enkelt blogg på nettsidene. Generelt, og uten å ha noen fullstendig oversikt, kan man si at det er få som har benyttet seg av muligheten til kommentere på nettsidene til Landstinget. Men det at tilbudet om å få uttale seg eksisterte kan jo likevel ha en verdi for personen som får utløp for sine meninger.

Som vi har vært inne på tidligere i oppgaven så er deltakelse betinget av at det er noen andre der. Deltakelsen skjer som del av et fellesskap. Dersom ingen registrerer og reagerer på en ytring, har den ingen verdi for det fellesskapet som utgjør et demokrati. Utfordringen er å nå ut med sine meninger. Det er det som er selve poenget med å delta. Landstingets ser ut til å nettsted ha liten verdi for å fremme folkets meninger, men kan være med på å skape engasjement og å ha en praktisk funksjon, som vi har sett over. Vår oppmerksomhet vil nå, i kapittel 5, vendes tilbake til den publikumsdeltakelsen som foregår i beste sendetid.

¹⁶ URL: <http://arillriise.tv2blogg.no/> [Lesedato: 29.10.09]

¹⁷ URL: <http://jannickeengan.tv2blogg.no/article449077.ece> [Lesedato: 29.10.09]

5. Hvilke spørsmål stiller publikum?

I dette kapitlet beveger vi oss fra innhold og deltakelse på nettsidene, over til innholdet i debatten. Publikums deltakelse står fremdeles i sentrum.

5.1 Deltakelse på TV

En vesentlig forskjell mellom deltakelse i et direktesendt debattprogram og deltakelse via nett, sms eller telefon, er at på TV-skjermen så har du ikke mulighet til å være anonym. En konsekvens av dette kan være at de fleste deltakere vil tenke mer igjennom sine standpunkter før han eller hun ytrer dem på TV, enn i andre debattforum. At meningene i større grad filtreres før de sies høyt, kan ha som konsekvens at debatten blir mer gjennomtenkt, noe mindre spontan og ikke i like stor grad preget av affekt. Det at man ikke er anonym kan av samme grunn være til hinder for fri flyt av meninger og ideer. Mange vil nok kvie seg for å uttrykke meninger som ikke er noe "folk flest" mener.

At programmet direktesendes gjør det til mer av en risiko ikke bare for produsenten og programleder, men også for de som deltar. Får man for eksempel jernteppe så kan ikke dette redigeres eller klippes bort. Kjetil Høye Sviland understreker viktigheten av å ha en programleder som Arill Riise som har mye erfaring med å sende live, fordi programlederen må kunne "turnere" alle spørsmål og kommentarer.

"Det var et ekstremformat av debatt på TV sånn som jeg ser det. Jeg har jobba med mye forskjellig debatt, både partilederdebat, politikerdebatter, valgkampdebatter og Tabloid og SøndagsTabloid. Ingenting har vært så komplisert som dette" (Kjetil Høye Sviland, intervju 02.02.09).

På den ene siden medfører direktesending at risikoen for deltakerne er større. En annen konsekvens er at produsenten får mindre mulighet til å forme tv-seernes inntrykk av publikumsdeltakerne i den ene eller andre retning. Det er ikke rom for å klippe bort, eller for å ta opp noe flere ganger. Publikumsdeltakeren får i så måte større kontroll over egen fremtoning på tv-skjermen, samtidig som produsentens iscenesettelse og filmingen vil være faktorer som deltakeren vanskelig kan påvirke.

5.2 Stolpespørsmålene

Publikummerne som har meldt seg på Landstinget via Internett blir bedt om å møte opp på debattstedet cirka klokka 17.00, tre timer før programmet direktesendes. Programledelsen ønsker å varme opp publikum og å ta en brainstorming i fellesskap om hvilke tema som kan være aktuelle å stille spørsmål til panelet om.

”Vi hadde noe vi kalte ”Arills time”, hvor Arill Riise møtte publikum og prata med de om tema han synes var interessant. Han hørte også om hva de syntes var interessant, sånn at folk fikk trent på å prate i studio, eller i salen da, som vi sendte fra” (Kjetil Høye Sviland, intervju 02.02.09).

Publikum blir så bedt om å skrive ned på en lapp et eller to spørsmål som de ønsker å stille til panelet. Lappene blir deretter samlet inn og publikum får en pause hvor de blir servert varmmat. Mens publikum blir servert middag ser redaksjonen igjennom spørsmålene på lappene som publikum har levert inn. Redaksjonen velger deretter ut omtrent åtte til ti av spørsmålene, som skal være såkalte stolpespørsmål, og som utgjør en stor del av publikums deltakelse i programmet. Stolpespørsmålene avgjør hvilke tema som diskuteres i løpet av sendingen. Klokken 19.30 må publikum være ferdig med å spise og redaksjonen ferdig med å velge ut spørsmål, for da skal de møtes for å forberede direktesendingen som begynner klokken 20.00.

”Når vi forbereder oss så må Arill være så godt forberedt som mulig på alle mulige slags tema, fordi spørsmåla fra publikum ble samla inn først klokka seks, eller nærmere halv sju. Etter at vi har samla inn spørsmåla så velger vi ut det som vi kaller stolpespørsmåla, som er åtte til ti spørsmål. På stolpespørsmåla så visste vi hvem som skulle stille spørsmål, hva de spurte om og hvor de satt i salen” (Kjetil Høye Sviland, intervju 02.02.09).

Det var viktig for programledelsen å ha god tid til å gjøre publikum kjent med konseptet, og å jobbe for at de ble trygge nok til å kunne tenke seg å stille spørsmål. Mange av publikummerne skrev ikke ned spørsmål på lappene i det hele tatt, og det var derfor en utfordring å få til deltakelsen. Dermed ble det viktig å skape en god tone og å senke terskelen for å stille spørsmål.

”Vi jobba veldig med å få folk til å stille spørsmål, men for mange var det en barriere bare å være på TV. Å tenke seg at du skal gripe ordet i en offentlig forsamling, som du vet blir kringkastet over hele landet, det legger begrensninger på folk. Vi jobba veldig med å få folk trygge” (Kjetil Høye Sviland, intervju 02.02.09).

Stolpespørsmålene er valgt ut av Landstingets redaksjon før sending. Når det er tid for at et nytt stolpespørsmål skal stilles sier programlederen navnet på publikumsdeltakeren som skal stille spørsmål. Den som skal stille spørsmålet reiser seg. En av lydmennene kommer bort med en mikrofon. Deretter kan spørsmålet stilles.

Stolpespørsmålene bestemmer i stor grad hvilke tema som tas opp i Landstinget, og legger føringer for programmets innhold. Vi vil nå se på hva som kjennetegner de spørsmålene som publikum stiller til panelet i Landstinget.

5.3 Lokale eller nasjonale tema?

Programledelsen i Landstinget var opptatt av å reise rundt for å oppleve lokalt engasjement og å vise fram særtrekk ved de ulike stedene som Landstinget besøkte. Programlederen var tydelig på hva som var intensjonen:

“Vi ville få fram lokale spørsmål med nasjonal interesse” (Arill Riise, intervju 22.05.09).

Tabell 5.1 Fordelingen av spørsmål om tema på riksnivå og tema på lokalt nivå

Program	Riks	Lokal	Totalt
1. Eidsvoll	5	1	6
2. Odde	3	4	7
3. Kirkenes	3	4	7
4. Froland	6	1	7
5. Trondheim	6	1	7
6. Oslo	9	2	11
7. Lofoten	5	5	10
8. Stavanger	9	0	9
9. Namsos	5	1	6
10. Drammen	6	1	7
11. Volda	4	3	7
12. Tromsø	4	5	9
13. Kvinesdal	9	0	9
14. Skien	3	3	6
15. Austevoll	2	7	9
16. Svinesund	6	1	7
Sum (N)	85	39	124
Sum (%)	69 %	31 %	100 %

Tabell 5.1 viser at publikum stilte totalt 124 stolpespørsmål, fordelt på 16 programmer. 85 av stolpespørsmålene (69 prosent) tar opp temaer på riksnivå, mens 39 stolpespørsmål (31 prosent) omhandler temaer mer lokalt. Det vil si at omtrent hvert tredje stolpespørsmål har et lokalt tema. I et flertall av programmene er det en overvekt av spørsmål på riksnivå, mens i fire av programmene er det flest stolpespørsmål som omhandler lokale saker.

Spørsmål om rikspolitik, temaer som angår hele landet eller som handler om utlandet og utenrikspolitikk er plassert i *riks*kategorien. Spørsmål som dreier seg om saker på kommune-, fylkes- og landsdelsnivå hører med i kategorien *lokal*.

Tabell 5.1 viser at i to av programmene, nummer 8 fra Stavanger og nummer 13 fra Kvinesdal, er alle stolpespørsmålene på riksnivå. I Kvinesdal, "Norges USA", ble debatten innledet med den amerikanske nasjonalsangen. Barack Obama var nettopp valgt til president, og de fleste spørsmålene omhandlet presidentvalget i USA og dettes konsekvenser for utenrikspolitikken. Dette fokuset er nok årsaken til at det her ikke stilles noen spørsmål med lokale tema. Også program 15, fra Austevoll, hvor 7 av de 9 stolpespørsmålene er lokale, bryter med det generelle mønsteret. Det er vanskelig å gi noen annen forklaring på dette enn at lokalbefolkningen her hadde mange spørsmål om lokale tema, som gratis ferje, vedlikehold av stedets kirker og dårlig kommuneøkonomi.

Under finner vi eksempler på stolpespørsmål med lokale tema som er stilt i Landstinget:

- Jeg har et spørsmål til forhenværende arendalitt, kjendisprest Gellius: Hvorfor er arendalitten så misunnelig på Frolendingen?

(Odd Espeland, stolpespørsmål 4, program 4, Froland)

- Politikere snakker stadig varmt om kollektivtransport, og spørsmålet er: Når har dem tenkt til å gjennomføre utbygging av videre jernbane fra Larvik til Porsgrunn/Skien? Det er prøvd og det er dokumentert i dag at det er raskere å sykle fra Porsgrunn til Larvik enn å ta toget.

(Vidar Ruud, stolpespørsmål 3, program 14, Skien)

Stolpespørsmålene lar seg ikke alltid like lett kategorisere. Enkelte blant publikum stiller stolpespørsmål hvor de viser til lokale eksempler, mens selve spørsmålet er på nasjonalt nivå. Denne type spørsmål er i oppgaven kategorisert som lokale. Spørsmål av denne typen er:

- Seks skoler er foreslått nedlagt i Skien nå i høst. På landsbasis så er det 100 skoler som er foreslått nedlagt, bare i år. Vi synes det er en eliminering, og en rasing av barns nærmiljø. Men hvem er det egentlig som bestemmer hvor langt unna et nærmiljø skal være?

(Elisabeth Endrestad, stolpespørsmål 4, program 14, Skien)

Under følger et spørsmål som tar for seg problemstillinger på riksnivå:

- Jeg skal spørre om narkotika. Hvorfor blir ikke narkotikaforbrytere straffa hardere i Norge?
(Abdullah Bashon, stolpespørsmål 2, program 2, Odda)

I intervju ga prosjektleder og redaksjonssjef Kjetil Høye Sviland uttrykk for at redaksjonen foretrekker spørsmål som er relevante på riksnivå:

“Vi måtte kunne dra det opp på nasjonalt nivå, og si: Dette er en problemstilling som man har mange steder, for eksempel lokalsykehus under press. Der måtte Arill som programleder løfte tinga opp. Det blir veldig fort kjedelig hvis du går dypt inn i lokalpolitikk.” (intervju 02.02.09.)

Årsaken til at det er flere spørsmål på riksnivå enn på lokalnivå, som tabell 5.1 viser, kan være at lokale spørsmål blir nedprioritert i redaksjonens utvelgelsesprosess, til fordel for spørsmål med relevans for hele landet. Publikum kan også ha tilpasset sine spørsmål i forhold til programledelsens ønske om tema på nasjonalt nivå, eller publikum kan være mer interessert i tema på nasjonalt nivå når de får være i dialog med rikspolitikere. Da spør man gjerne heller om tema som rikspolitikere kan gjøre noe med, enn om saker som behandles og avgjøres lokalt.

En betydelig del av spørsmålene som stilles i Landstinget har lokale tema, til tross for at programmet sendes på riksdekkende TV. De lokale spørsmålene er med på å gjøre hvert program unikt. De er en del av et programkonsept som ønsker vise hva folk er engasjert i rundt om i landet. Redaksjonen ønsker å slippe til nye stemmer, og temaer som folk flest er opptatt av, der de er.

5.4 Aktuelle eller evige tema?

Stiller publikum spørsmål om tema som allerede er på medienes dagsorden, eller er de kanskje opptatt av helt andre tema? Hva som er på medienes dagsorden samsvarer ikke alltid med hva folk diskuterer seg i mellom. I Landstinget stilles det spørsmål både om tema som er på riksmedienes dagsorden, og om tema som ikke er det.

Tabell 5.2 Fordelingen av spørsmål som er aktuelle eller evige

Program	Aktuelt	Evig	Totalt
1. Eidsvoll	6	0	6
2. Odda	1	6	7
3. Kirkenes	3	4	7
4. Froland	3	4	7
5. Trondheim	3	4	7
6. Oslo	4	7	11
7. Lofoten	5	5	10
8. Stavanger	7	2	9
9. Namsos	3	3	6
10. Drammen	4	3	7
11. Volda	2	5	7
12. Tromsø	2	7	9
13. Kvinesdal	7	2	9
14. Skien	4	2	6
15. Austevoll	1	8	9
16. Svinesund	0	7	7
Sum (N)	55	69	124
Sum (%)	44 %	56 %	100 %

Det ser ut til at Landstingets publikum er minst like interessert i temaer som ikke er på medienes dagsorden, som i temaer som er det. Tabell 5.2 viser at i løpet av 16 programmer er det stilt 55 stolpespørsmål (44 prosent) knyttet til aktuelle saker, og 69 stolpespørsmål (56 prosent) som tar opp andre, og mer evige, tema. I første program, fra Eidsvoll, er alle de 6 stolpespørsmål aktuelle, mens i sekstende program, fra Svinesund, er alle evige. I de andre programmene er det stort sett en mer jevn fordeling.

Stolpespørsmålene er kategorisert slik at de spørsmålene som tar opp saker som har preget offentligheten mer enn vanlig den aktuelle tiden tilhører kategorien *aktuell*. Saker som ikke

har preget den politiske eller medierte offentligheten i noen større grad enn vanlig den siste tiden, og som heller ikke er spesielt aktuelle grunnet årstid, aktuelle politiske vedtak eller lignende, går inn under kategorien *evig*. Dette kan være problemstillinger som stadig gjentar seg, som generelt ikke får oppmerksomhet, og/eller temaer som "jevnt over" er aktuelle. I tilfeller hvor publikumsdeltakerne gir aktuelle eksempler som innleder til mer generelle spørsmål er spørsmålene kategorisert som aktuelle. Spørsmålet under er et eksempel på et aktuelt spørsmål.

- Ja, du, jeg er veldig bekymra for at vi skal miste hurtigruta. Derfor vil jeg stille et spørsmål til panelet: Får vi beholde Hurtigruta her i Lofoten?

(Inger-Anne Hansen, stolpespørsmål 9, program 7, Lofoten)

Spørsmålet over var aktuelt da det ble stilt fordi det hadde vært "dårlig drift" av Hurtigruta, med overforbruk av penger, og medieoppmerksomhet omkring dette.

Et eksempel på et evig spørsmål er:

- Jeg lurer på hva slags tiltak statsråden har lyst til å sette inn mot de lærerne som mobber elever?

(Monica Molvær, stolpespørsmål 1, program 11, Volda)

Publikumsdeltakerne stiller spørsmål om saker som opptar dem, og det er ikke nødvendigvis om hva de leste i avisen samme dag. Å la publikum stille spørsmålene kan være en måte å få frem nye temaer og problemstillinger på, fordi de tar med seg nye problemstillinger til offentligheten. Om de nye temaene vil være interessante for seerne der hjemme vil variere, på samme måte som det varierer om seerne oppfatter det mediene vanligvis formidler som vesentlig for dem.

5.5 Fokus på person og følelser, eller fokus på sak?

Det er sagt om talkshowsjangeren, og om populærjournalistikken generelt, at følelser og image er mer fremtredende enn de logiske argumentene. Ettersom populærjournalistikkens fokus på person og følelser, personifisering og intimisering kjennetegner underholdning framfor informasjon er det interessant i hvilken utstrekning Landstingets stolpespørsmål

preges av dette. I tabell 5.3, under, vises antall spørsmål med fokus på sak og antall spørsmål med fokus på person og følelser i Landstinget.

Tabell 5.3 Fordelingen av personfokuserte versus saksfokuserte stolpespørsmål

Program	Person	Sak	Totalt
1. Eidsvoll	2	4	6
2. Odde	3	4	7
3. Kirkenes	2	5	7
4. Froland	2	5	7
5. Trondheim	4	3	7
6. Oslo	4	7	11
7. Lofoten	1	9	10
8. Stavanger	6	3	9
9. Namsos	2	4	6
10. Drammen	1	6	7
11. Volda	2	5	7
12. Tromsø	1	8	9
13. Kvinesdal	3	6	9
14. Skien	2	4	6
15. Austevoll	1	8	9
16. Svinesund	2	5	7
Sum (N)	38	86	124
Sum (%)	31 %	69 %	100 %

Tabell 5.3 viser at 86 av stolpespørsmålene (69 prosent) er saksorientert. De resterende 38 (31 prosent) har fokus på personlige erfaringer eller følelser. Kun 2 av de 16 programmene har flere stolpespørsmål som er personfokuserert enn som er saksfokuserert. Dette forteller oss at publikumsdeltakerne i stor grad er interessert i saklige fremstillinger om det som engasjerer dem. At publikum stiller spørsmålene utelukker dermed ikke rasjonell argumentasjon. Samtidig er omtrent hvert tredje spørsmål som stilles personfokuserert. Populærjournalistiske kjennetegn er derfor i vesentlig grad til stede i Landstinget.

Stolpespørsmålene hvor spørsmålsstilleren fokuserer på enkeltpersoner, -skjebner og/eller følelser og personlige erfaringer fremfor "anonyme kollektiv" tilhører kategorien *person*. Spørsmålene i denne kategorien har gjerne en episodisk fremfor en tematisk tolkningsramme, men ikke nødvendigvis. Dersom politikeren som person står i sentrum, fremfor det han eller hun, eller partiet politikeren representerer står for, kategoriseres spørsmålet som person. Spørsmål som fokuserer på sak, sammenheng og strukturelle

aspekter fremfor person og følelser tilhører kategorien *sak*. Disse muliggjør gjerne en debatt hvor følelsene ikke får siste ordet. Dette er et slikt spørsmål:

- Ja, jeg lurer på hvorfor øl- og matprisene skal økes, legges på? Det blir jo bare mer smugling av det.

(Willy Kommerås, stolpespørsmål 6, program 3, Kirkenes)

Publikumsdeltakeren stiller et konkret spørsmål, som er negativt ladet, etterfulgt av et argument som begrunner hvorfor deltakeren er imot økning av matvareprisene. I spørsmålet finnes ikke personifisering eller annet som regnes som kjennetegn ved populærjournalistikken. Denne type spørsmål gir paneldeltakerne mulighet til å besvare spørsmålet med rasjonelle argumenter, for slik å kunne konkludere i logiske slutninger. Om paneldeltakerne benytter seg av denne muligheten er en annen sak.

Noen av publikumsdeltakerne tar utgangspunkt i egen situasjon når de stiller et spørsmål. De forteller noe om hvordan de selv opplever situasjonen, mens selve spørsmålet de stiller er saklig. Når denne type spørsmål skal kategoriseres så må det vurderes hvilken del av det publikumsdeltakeren sier som skal vektlegges mest. Harald H. Opedal stiller i Odda spørsmålet:

- Hei, eg er i frå lengre ut i fjorden, i frå Lofthus, og eg har eit spørsmål om småkraftverk. Vil politikarane legge til rette for utbygging av gode småkraftsprosjekt som overstig 1 megawattsgrensa i verna vassdrag? For vi har veldig høye fjell her, så det er en veldig ulogisk regel som er der.

(Harald H. Oppedal, stolpespørsmål 4, program 2, Odda)

Publikumsdeltakeren kommer med informasjon om seg selv, men selve spørsmålet er saklig. Dette spørsmålet er kategorisert som saklig. Publikummerens utsagn spiller ikke på affekt, og spørsmålsformuleringen inviterer til debatt med rasjonell argumentasjon, med fokus på saken. Oddvar Vigenes stiller i Oslo et spørsmål som er kategorisert som personfokuseret:

- Jeg bare lurer på: Er ikke dere i panelet egentlig veldig glad for at Carl I. Hagen er på vei ut av norsk politikk?

(Oddvar Vigenes, stolpespørsmål 8, program 6, Oslo)

I spørsmålet under er det den personlige erfaringen eller opplevelsen som blir det vesentlige. Spørsmålet tilhører derfor kategorien person.

- Ja. Og det går til Jens. Det er mulig at du, som en mann litt oppe i årene, føler deg trygg ute i Oslo når du er ute og går på eventuelt kvelds- og nattestid. Hva med oss unge jenter som til stadighet blir utsatt for vold, voldtektsforsøk, ubehageligheter og overfall? Det jeg lurer på er hva du har tenkt til å gjøre for oss her i Oslo?

(Signe Fauner Kalvert, stolpespørsmål 1, program 6, Landstinget i Oslo, 21.05.08.)

Denne unge kvinnelige publikumsdeltakeren føler problemene på kroppen, i motsetning til Jens Stoltenberg, "en mann litt oppe i årene". "Hva skal du gjøre for oss?", spør hun. Dermed blir spørsmålet preget av kvinnens følelse av engstelse og utrygghet, samtidig som Stoltenbergs egne erfaringer gjøres irrelevante fordi han er "en mann litt oppe i årene". Det hjelper lite at Stoltenberg mener han har gjort noe, når denne kvinnen fremdeles føler problemene på kroppen.

I talkshowet generelt tillegges personlig erfaring større verdi enn vitenskapelige beviser og logisk argumentasjon (Gamson 1999: 195, 196).

Indeed, the genre speaks less the language of rationality and objectivity than that of subjective, first-hand, "authentic" knowledge: I am convinced that such-and-such is true not so much because of deductive logic and reasoned persuasion, but because it measures up to my experience (Gamson 1999: 195).

Populærjournalistikken fremstiller individets opplevelse og erfaringer som nøkkelen til å forstå samfunnet. En kritikk mot populærjournalistikken er at denne personifiseringen tilslører strukturelle aspekter ved nyhetsfortellingene (Sparks 1992: 41).

Personalization is one of the key 'news values', meaning that stories with emphasis on human actors' 'coping with life on the ground' is preferred over abstract descriptions of 'faceless' structures (Allan 2004 i Enli 2007: 51).

Videre ser vi på om Landstingets publikum er interessert i politiske spørsmål, eller om det er andre saker de heller vil spørre politikerne våre om.

5.6 Dreier stolpespørsmålene seg i hovedsak om politikk?

Tabell 5.4 Fordelingen av stolpespørsmål med politisk tema og ikke politisk tema

Program	Politisk	Ikke politisk	Totalt
1. Eidsvoll	4	2	6
2. Odde	4	3	7
3. Kirkenes	3	4	7
4. Froland	5	2	7
5. Trondheim	2	5	7
6. Oslo	4	7	11
7. Lofoten	10	0	10
8. Stavanger	4	5	9
9. Namsos	6	0	6
10. Drammen	7	0	7
11. Volda	5	2	7
12. Tromsø	5	4	9
13. Kvinesdal	3	6	9
14. Skien	5	1	6
15. Austevoll	8	1	9
16. Svinesund	7	0	7
Sum (N)	82	42	124
Sum (%)	66 %	34 %	100 %

Av tabell 5.4 ser vi at av de 124 stolpespørsmålene som stilles i løpet av Landstingets 16 programmer så omhandler et flertall politiske problemstillinger. Sammenlagt er 81 stolpespørsmål (66 prosent) politiske. 42 stolpespørsmål (34 prosent) er ikke politiske. I fire av programmene er alle stolpespørsmålene politiske. I fem av programmene er det flere spørsmål med ikke politiske tema enn med politiske tema.

På denne ene siden forteller overvekten av politiske spørsmål oss at folk er interessert i å diskutere politikk med politikerne, på den andre siden så kan den såpass høye prosenten av ikke politiske spørsmål forklares ved hjelp av personifiseringstrenden i politikken, og at velgerne er blitt mer interessert i personlige verdier og meninger. En annen faktor kan være at paneldeltakerne ikke besto av kun politikere.

Et spørsmål som er *politisk* dreier seg om fordelingen av goder og byrder i samfunnet. Det kan være stolpespørsmål som handler om noe som et parti har sakseierskap til, men det kan

også dreie seg om saker som politikerne har makt til å påvirke utfallet av. Kategorien *ikke politisk* spørsmål dreier seg da ikke om fordeling av goder. Dette kan være spørsmål som politikerne ikke har noen innflytelse over, som for eksempel om sport og underholdning, eller det kan være et personlig spørsmål som dette:

- *Da har jeg et spørsmål til Per Fugelli. Brukte du sløyfe som barn?*
(Oddvar Vigenes, stolpespørsmål 11, program 6, Oslo)

Spørsmålet under dreier seg riktignok om bistand og dermed fordeling av goder, men her vurderes det som tilhørende kategorien *ikke politisk*, ettersom det ikke er særlig realistisk og antakelig ikke seriøst ment at staten skal gi bistand til et av fotballagene i Norge.

- *Det går jo dessverre ikke så bra med Rosenborg nå for dagen. Og jeg lurer, kanskje det hadde vært lurt at velferdsstaten Norge kom inn og ga litt bistand til Rosenborg sånn at dem kunne komme seg litt opp på tabellen?*
(Kristian Naversen, stolpespørsmål 6, program 5, Trondheim)

Mens spørsmålet under er regnet som politisk:

- *Ja, det er sånn at idretten er en gedigen samfunnsaktør, og griper inn i hverdagen, hver eneste dag til folk, og da lurer jeg rett og slett på, når det er tverrpolitisk enighet, når skal idretten få sin velfortjente plass i statsbudsjettet? Isteden for å være avhengig av folk sin velvilje for å spille lotto til den store gullmedalje.*
(Jonny Treind, stolpespørsmål 4, program 12, Tromsø)

Stolpespørsmålet under er litt vanskeligere å plassere som enten politisk eller ikke politisk:

- *Kjære panel. Er det greit at foreldre drikker sammen med barna sine på 17. mai? Hva kan gjøres med dette?*
(Sissel Fuglestad, stolpespørsmål 1, program 5, i Trondheim)

Det at spørsmålet dreier seg om mer overordnede verdier og at politikerne har begrenset innflytelse på om foreldre drikker alkohol på akkurat 17. mai, er årsaken til at stolpespørsmålet her regnes som *ikke politisk*.

Eksempelet under, fra Skien, er blitt kategorisert som ikke politisk. Det fokuserer på strategi og spill i politikken, men ikke på fordelingen av goder og byrder.

- Hvordan kan et respektert parti som Høyre vurdere å samarbeide med Fremskrittspartiet når vi vet at de stjeler slagord fra sine politiske motstandere?

(Tom Rune Olsen, program 14, Skien)

5.7 Når publikum stiller spørsmål

Det har de siste årene vært økt oppmerksomhet rundt strategisk kommunikasjon i politiske miljøer i de nordiske landene (Thorbjørnsrud 2009: 10,11). Fordi politikerne øver inn budskap i samarbeid med sine kommunikasjonsrådgivere kan det være vanskelig å få politikerne til å svare direkte og konkret på de spørsmålene som journalistene stiller. Kanskje er publikums inntreden i debatten en mulighet for å bryte dette mønsteret? Politikere synes gjerne det er mer krevende å møte en velger ansikt til ansikt enn å svare til en journalist. Dersom det er en person som føler problemene på kroppen som stiller spørsmålet, så gir dette en sterkere opplevelse, både for politiker og seer, enn dersom spørsmålet stilles av en programleder (Jamtøy og Hagen 2007: 156). Kjetil Høye Sviland påpeker denne forskjellen:

"Man kan ikke si til en velger at de stiller et dumt spørsmål på samme måten som en kan si til en journalist på jobb" (Kjetil Høye Sviland, intervju 02.02.2009).

Noen vil mene at en vanlig publikummer ikke nødvendigvis har den kunnskapen som skal til for å stille politikerne kritiske spørsmål som gir "ordentlige" svar. Det finnes teoretikere som mener dette, og det finnes journalister som har denne holdningen. Journalister ser det som sin oppgave og profesjon å kontrollere de som har makt. Det betyr at det er journalistens oppgave å vurdere hva som er relevant og viktig, og videre å gi seerne opplysninger om det som er verdt å vite (se "journalismen" og fjerde statsmakt, Allern 2001). Programleder Arill Riise ser sin rolle i Landstinget som sentral:

"Politikarane kan jo være som såpestykke noen gonger, og da er det min jobb ikkje å la dei sleppe unna" (Arill Riise, intervju 22.05.2009).

Publikums innflytelse i programmer med publikumsdeltakelse er begrenset. Aktører fra media kan velge ut hvem som får komme til orde og stille sitt spørsmål, og har derfor også i

programmer med publikumsdeltakelse betydelig makt i rollen som portvakt (Livingstone og Lunt 1994: 57).

En av Livingstone og Lunts (1994: 57) informanter, en fjernsynsseer ved navn George, har observert om programmet Question Time, som Landstinget er inspirert av:

“(...)The Peter Sissons [Question Time] style of things is more traditional – it’s a good formula and it provides good television and good debate, but the debate is debated between the politicians about issues suggested by the audience.”

Visst stiller publikum spørsmål, som vi har sett at i ulik grad passer inn i en populærjournalistisk ramme, men publikum er ikke alene om å stille spørsmålene. Publikums spørsmål bestemmer i stor grad tema i debattprogrammet, men programleder har også innflytelse på innholdet i debatten. I Odda ser vi et eksempel på dette: Etter at en publikummer har spurt om Jon Arne Riise er ferdig i Liverpool, styrer programleder Arill Riise etter en stund debatten inn på eventuelt regjeringssamarbeid mellom Senterpartiet og Venstre. Han spør Liv Signe Navarsete og Lars Sponheim om det er aktuelt med et politisk frieri/ekteskap. I neste kapittel ser vi nærmere på forholdet mellom publikum og programleder, og på hvilke roller disse har.

6. Roller og relasjoner i Landstinget

I dette kapitlet skal vi se på hvilke roller de ulike deltakerne i programmet har, og hvor stor plass de ulike rollene får eller tar. Programleders rolle, panelets rolle, publikums rolle og relasjonene mellom de ulike rollene vil diskuteres. Iscenesettelse og regimakt vil diskuteres. Legger TV 2 og programlederen opp til konflikt mellom folket og politikerne? Det å benytte begreper som roller og iscenesettelse innebærer at det ikke er personen i seg selv, men rollen, og de rammene som rollen gir, som er interessante.

6.1 Hvem får uttale seg?

Hvor ofte deltakerne i debatten uttrykker seg kan fortelle oss om hvem som slipper til, og dermed hvordan forholdet mellom rollene i programmet er. Tabell 6.1, under, er en oversikt over antall ganger de ulike deltakerne uttaler seg i løpet av et program, inndelt i kategorier og fordelt under stolpespørsmål. Stolpespørsmålene er ikke talt med i denne oversikten. Det betyr at tabellen viser deltakelse i debatten utenom det som er fastlagt i forkant av sendingen.

Tabell 6.1 Antall uttalelser fordelt på tre hovedtyper roller

Program	Panel	Publikum	Programleder	Sum
4. Froland	74	13	68	155
7. Lofoten	67	9	67	143
12. Tromsø	62	23	60	145
Sum (N)	203	45	195	443
Sum (%)	46 %	10 %	44 %	100 %
Gj.snitt	68	15	65	148

Tabell 6.1 viser at panelet og programlederen uttaler seg langt flere ganger i løpet av et program enn hva publikum gjør. Gjennomsnittlig uttaler paneldeltakerne seg sammenlagt 68 ganger. De kommer med 46 prosent av uttalelsene. Programleder, også gjennomsnittlig, uttaler seg 65 ganger i løper av debattiden i programmet (44 prosent). Publikum får replikk til stolpespørsmålene og uttaler seg gjennomsnittlig 15 ganger, hvilket utgjør 10 prosent av replikkene i programmet.

Gjennomsnittlig får publikumsdeltakere uttale seg 15 ganger i løpet av et program, men vi ser at dette varierer ganske mye. Publikum uttalte seg mer enn dobbelt så mange ganger i program nummer 12 fra Tromsø som i program nummer 7 fra Lofoten. I program 4, fra Froland, hadde panelet sammenlagt 74 kommentarer, publikum 13 og programleder 68. Her ble det stilt 7 stolpespørsmål. I program 7 fra Lofoten ble det stilt 10 stolpespørsmål, mens i program 12 fra Tromsø stilte publikum 9 stolpespørsmål. Det ser ut i fra dette ikke ut til å være noen sammenheng mellom antall stolpespørsmål og antall kommentarer fra publikum.

Om det er publikum som bestemmer tema, så er det ikke publikum som er mest aktive til å komme med kommentarer underveis i debatten. Programlederen spiller fremdeles en større rolle enn publikum, mens paneldeltakerne sammenlagt spiller en større rolle enn programleder. Debatten om de ulike temaene foregår i hovedsak blant de som sitter i panelet, mens publikum deltar noe.

6.2 Hvordan går dialogen?

Redaksjonen mener programlederens rolle i debatten er å utgjøre et bindeledd mellom politikerne og folket; å være en hjelper for publikum. Denne rollen kan utføres mer eller mindre aktivt. Spørsmålets tema, hvem som stiller spørsmålet og paneldeltakernes form for deltakelse er med på å påvirke dette. Eksempelet under er hentet fra det eneste programmet hvor det bare er en politiker i panelet og hvor temaet er forhåndsbestemt til å være statsbudsjettet. Det viser hvordan ulike roller kan opptre i debatten i Landstinget.

Eksempel på dialog fra Landstinget i Drammen 08.10.2008, program 10

I dialogen under deltar programleder Arill Riise, publikumsdeltaker Morten Almsbakken, finansminister og partileder for SV, Kristin Halvorsen, drammenser og tidligere redaktør i Se og Hør, Knut Haavik, og en publikumsdeltaker som ikke oppgir sitt navn.

Arill Riise: Her er det altså velgerne som skal være i dialog med politikerne, eller politikerne, Kristin Halvorsen, og de andre i panelet. Og den første som skal stille spørsmål, det er Morten Almsbakken.

Morten Almsbakken: *Bekjempelse av fattigdom har vært, og er, en fanesak for regjeringen. I dag er det imidlertid slik at barn av familier der foreldrene mottar sosial stønad ikke kan tjene penger selv uten at de risikerer at foreldrene blir trukket i sin stønad fra staten. Ønsker regjeringen at den type praksis skal fortsette?*

Arill Riise: *Kristin Halvorsen?*

Kristin Halvorsen: *Nei, det kommer sånne eksempler hvert fall hver sommer, fordi at da er det noen unger som har sommerjobb. Også tjener de noen penger, og hvis mor, for eksempel, har sosialhjelp så hender det at noen kommuner trekker for det. Så vi jobber med å sende ut signaler til kommunene som gjør at de, de som fremdeles gjør det, slutter med det.*

Arill Riise: *I dag så er det altså 3000 kroner som er grensa trur eg. Tjener de over 3000 kroner, så blir det trekt i stønaden til familiane. Korfor i all verden har ikkje dere gjort noe med dette før?*

Kristin Halvorsen: *Ja, det er... Det er et godt spørsmål synes jeg, fordi at det er veldig dumt også, at ungdom som har, eller unger som har foreldre som er sosialhjelpsmottakere, opplever at det lønner seg så lite å jobbe, fordi de burde jo vite at hvis du strekker deg etter noe, og klarer å få deg en jobb, så er det faktisk penger i lomma som du kan bruke. Så dette er en viktig sak, men kan jeg bare. Jeg kan sende en oppfordring til kommunene med en eneste gang, fordi det er ikke så mange kommuner som gjør dette. Men de som gjør det burde bare gå gjennom og slutte med det, fordi det koster dem veldig, veldig lite, og det oppleves veldig urettferdig for de ungene.*

Arill Riise: *Men kan ikkje du bare si at dei skal slutte med det?*

Kristin Halvorsen: *Ja, det ikke jeg si her og nå, men jeg kan oppfordre dem veldig sterkt til å gjøre det, også kan jeg sørge for at regjeringen sender et brev...*

Arill Riise: *Korfor kan ikkje du si det?*

Kristin Halvorsen: *Jeg kan oppfordre dem sterkt om å slutte med det. Men så, på vegne av regjeringa, da må det gå et brev. Det sender jeg ikke over TV.*

Arill Riise: *Korfor ikkje det? Kva seier du, Haavik?*

Knut Haavik: *Det må jo være noen lovregler bak disse vedtakene, det må jo være noen regler som da en eller annen regjering, en eller annen finansminister, har besluttet i en eller annen tid?*

Kristin Halvorsen: *Nei, faktisk, veldig lite. Det er veldig lite regulert sosialhjelp, og det er fordi det skal være en sånn behovsprøvd stønad, og derfor er det en problemstilling som blant annet sivilombudsmannen, som skal passe på folk, har tatt opp. Og det er, ikke sant, når du får trygd, så har du en regel om hva slags trygd du skal få. Når du får sosialhjelp så skal det være ut fra hva slags behov man får. Og da er det noen kommuner som sier, at hvis barnet ditt tjener penger, et mindreårig barn tjener penger, så er det en inntekt til familien, og da skal det regnes med. Det synes jeg er urimelig og urettferdig.*

Arill Riise: *Kva sier du, Morten Almsbakken?*

Morten Almsbakken: *Jeg hører hva Halvorsen sier, og synes for så vidt det er et veldig greit svar. Men det som er fortvila er jo de barna det dreier seg om. De barna som ikke får muligheten til å gå ut i jobb. Og det er ikke bare barn, det er jo ungdom helt opp mot atten år, grensa går jo på atten år, og det å fortelle en seksten-sytten år gammel guttunge, at du kan ikke få den sommerjobben jeg har ordna til deg, fordi at myndighetene har lagd et meningsløst regelverk, det er vanskelig å bringe videre.*

Kristin Halvorsen: *Problemet er at det er ikke noe sentralt regelverk, eller et for dårlig sentralt regelverk på det, og dermed så vurderer kommunene det litt forskjellig. Så jeg er helt enig med deg.*

Arill Riise: *Ulik behandling gjør det jo bare enda verre.*

Kristin Halvorsen: *Ja, jeg er helt enig, og sosialhjelpen, fordi den er behovsprøvd, så blir det altfor mye ulik behandling av det.*

Arill Riise: *Vi har folk der bak som har lyst til å kommentere dette her. Vær så god.*

Publikummer (oppgir ikke navn): *Ja. Jeg bare lurte på om Stortinget har så dårlig råd at dem ikke har råd til å kjøpe penn til Halvorsen? For ho sa da virkelig det at det var bare et pennestrøk som skulle til for å fjerne fattigdommen. Takk.*

Halvorsen ler, og publikum klapper.

Arill Riise: *Her har du ein penn.*

Knut Haavik forsøker også å gi Halvorsen pennen sin.

Kristin Halvorsen holder opp en penn, og sier: *Her har jeg en fin, rød penn. Jeg har ikke sagt akkurat det, men jeg har sagt, at det viktigste vi kan gjøre, det er å bekjempe fattigdom. Fordi det er utrolig tungt for de som er fattige i et velferdssamfunn som oss, som det vi lever i, å stå utenfor når mange har råd til så mye, og noen har råd til nesten ingenting. Og den fattigdommen dreier seg ikke bare om mat og klær og hus. Den dreier seg om ungers mulighet til å delta på det som andre barn deltar på, og liksom kunne føle at en er en del av samfunnet. Og mange barn, de bærer jo et veldig stort ansvar, fordi mange barn bortforklarer hvis mor eller far ikke har råd til et eller annet, fritidsaktiviteter som de gjerne skulle vært med på, eller gå i en bursdag. (...)*

I dialogen over er det politikerene Kristin Halvorsen som får uttale seg mest, mens andre deltakere slipper til innimellom. Programleder Arill Riise holder dialogen i gang. Han kommer med relativt korte og hyppige uttalelser. Programlederen er i hovedsak ordstyrer, men kommer også med noen korte bemerkninger og spørsmål angående saken innimellom. Som tabell 6.1 viser så har programlederen, sammen med panelet, en aktiv rolle i debatten. En oversikt over antall sekunder de ulike deltakerne får uttale seg i løpet av programmet, kan gi mer utfyllende informasjon om hvordan dialogen i Landstinget typisk forgår.

6.3 Taletid i Landstinget

Gjennom å se på fordelingen av taletid i Landstinget kan man finne indikasjoner på hvem som får spille hovedrollen(e) i programmet. Her er de ulike rollenes taletid målt i program nummer 2 som ble sendt fra Odda, og i program nummer 11 som ble sendt fra Volda.

Programmet som ble sendt fra Odda har fem paneldeltakere, mens programmet fra Volda har fire paneldeltakere.

Taletid i Odda

Programleder Arill Riise (AR) innleder programmet og presenterer panelet slik:

AR: Til å svare på spørsmål frå publikum i kveld så har vi på min høgre side en person som vil slå salto frå Hardanger til Oslo dersom han blir statsminister, Venstreleiar Lars Sponheim!

Publikum klapper og Lars Sponheim ler.

AR: Ho elsker fotballklubben Odd, og er hjarteleg til stede her i Odda i dag, TV 2-programleder Sara Natasha Melbye.

Applaus fra publikum.

AR: Så har vi ein som kjem til å slå baklengs salto av fortvilning dersom Sponheim blir statsminister, FrPs Per Sandberg.

Publikum klapper.

AR: Han meiner at alle, han meiner at alle fotballag er uhøflege, alle fotballag som slår Brann er uhøflege. Ta imot borgermester og kaffekonge Herman Friele.

Publikum klapper og Friele ler.

AR: Ho fridde på skuddårsdagen, her er vår gifteklare samferdselsminister Liv Signe Navarsete.

Liv Signe Navarsete og Arill Riise ler, publikum klapper, og det er tid for at publikumsdeltakerne skal stille få stille spørsmål til panelet.

Tabell 6.2, under, viser antall sekunders taletid, med unntak av innledende og avsluttende kommentarer fra programleder, i løpet av programmet i Odda. Deltakerne er inndelt i kategoriene programleder, panel og publikum, og taletiden er målt per stolpespørsmål.

Tabell 6.2 Taletid i program 2, fra Odda, målt i sekunder

	Spm 1	Spm 2	Spm 3	Spm 4	Spm 5	Spm 6	Spm 7	Sum (N)	Sum (%)
Prog.leder	18	35	52	78	84	93	27	387	17 %
Panel	17	193	305	236	267	371	201	1 590	68 %
Publikum	10	20	57	69	11	113	87	367	16 %
Sum	45	248	414	383	362	577	315	2 344	100 %

Tabell 6.2 viser at det er paneldeltakerne som sammenlagt får mest taletid i debatten i Landstinget. Dette samsvarer med hva tabell 6.1 viser oss; at det er panelet som uttaler seg flest ganger i debatten. Tabell 6.1 viste at programlederen uttalte seg nesten like ofte som panelet. Tabell 6.2 forteller at programlederen har taletid på 387 sekunder, omtrent på nivå med publikum, som til sammen har en taletid på 367 sekunder.

Til tross for at det er publikum som stiller spørsmålene så er det ikke publikums argumenter som dominerer debatten. Dette er da kanskje heller ikke poenget med programkonseptet. Publikum er tilstedet i salen mer for å få svar på sine spørsmål enn for å argumentere for sine standpunkt.

Tabell 6.3 Taletid i program 2 fra Odda, målt i sekunder

Deltaker	Spm 1	Spm 2	Spm 3	Spm 4	Spm 5	Spm 6	Spm 7	Sum
Pl	18	35	52	78	84	93	27	387
Pd1		32	143	61	58	78	18	390
Pd2		20	0	11	11	36	24	102
Pd3		85	78	20	116	79	0	378
Pd4	17		36	32	0	13	41	139
Pd5		56	48	112	82	165	118	581
Ss	10	20	13	39	11	8	56	157
Pub			44	30		105	31	210
Sum	45	248	414	383	362	577	315	2344

Oversikt over hva tegnene for deltakerne i tabell 6.3 står for:

Pl: programleder Arill Riise

Pd1 (Paneldeltaker 1): Lars Sponheim, Venstreleder

Pd2 (Paneldeltaker 2): Sarah Natasha Melbye, TV2-programleder

Pd3 (Paneldeltaker 3): Per Sandberg, FrP

Pd4 (Paneldeltaker 4): Hermann Friele, "borgermester og kaffekonge"

Pd5 (Paneldeltaker 5): Liv Signe Navarsete, samferdselsminister, Sp (ennå ikke partileder)

Ss: spørsmålsstiller (stolpespørsmål)

Pub: publikumsdeltaker, utenom spørsmålsstiller

Tabell 6.3 viser at den deltakeren i programmet som har flest sekunders taletid, sammenlagt 581 sekunder, er paneldeltaker nummer 5 (Pd5), Liv Signe Navarsete, som sitter i posisjon. Opposisjonspolitikere Lars Sponheim (Pd1) og Per Sandberg (Pd3) måles til henholdsvis 390 og 378 sekunders taletid. Dette er relativt mye i forhold til de to kulturpersonlighetene i programmet, som begge måles til lavere taletid. At politikeren som sitter i posisjon har en noe høyere taletid kan ha flere årsaker. Programlederen kan intendert ha gitt henne ordet mer enn de to opposisjonspolitikere, av den grunn at "forsvar" og "angrep" skulle få omtrent like stor plass, og dermed at politikken til opposisjonen ikke skulle overrepresenteres.

En annen årsak til ulik taletid kan være at publikum i salen gjerne stiller spørsmål til de som "sitter med makta", fordi det er de som har muligheten til å gjøre noe. Det er helst posisjonen som må forsvare noe som er gjort – eller som regel som ikke er gjort. Det er ingen av spørsmålene i dette programmet som stilles direkte til Liv Signe Navarsete, men hun svarer likevel på seks av sju spørsmål som stilles til panelet i Odda. To av spørsmålene som stilles til panelet er adressert til Hermann Friele, hvilket betyr at han er den paneldeltakeren som har flest spørsmål adressert til seg. Likevel har Friele en taletid på kun 139 sekunder, hvilket vil si nest minst taletid av paneldeltakerne i Odda. Både paneldeltakerens vilje og evne til å svare, og programleders prioriteringer, spiller inn her.

Taletid i Volda

Arill Riise kommer spaserende inn i studentkantina ved Høgskolen i Volda, og sier:

- Regjeringa seier vi skal ha verdas beste skole, men så er vi dårlegast i Norden. Velkommen til eit nytt Landsting. Frå den vakre skolebygda Volda. Det blir ikkje bare skole det skal dreie

seg om i dag. Vi skal også innom andre ting, og det er publikum som bestemmer kva panelet skal svare på.

Tabell 6.4 Taletid i program 11, fra Volda, målt i sekunder

	Spm 1	Spm 2	Spm 3	Spm 4	Spm 5	Spm 6	Spm 7	Sum (N)	Sum (%)
Prog.leder	63	62	133	64	14	22	19	377	16 %
Panel	353	192	236	381	33	79	151	1425	62 %
Publikum	27	113	217	26	8	94	19	504	22 %
Sum	443	367	586	471	55	195	189	2306	100 %

Målt taletid, inndelt i kategoriene programleder, panel og publikum, viser at også i Volda er det panelet som sammenlagt har høyest taletid.

Vi ser at fordelingen av taletid varierer for stolpespørsmål til stolpespørsmål, men på seks av sju stolpespørsmål er det panelet som gruppe som sammenlagt har høyest taletid. Unntaket er spørsmål 6, hvor publikum har en taletid på 94 sekunder, panelet 79 og programleder 22 sekunder.

Tabell 6.5 Taletid i program 11, Volda, målt i sekunder

Deltaker	Spm 1	Spm 2	Spm 3	Spm 4	Spm 5	Spm 6	Spm 7	Sum
Pl	63	62	133	64	14	22	19	377
Pd1	138	124	139	96	33	47	78	655
Pd2	44	26	13	58	0	0	54	195
Pd3	120	42	50	8	0	24	19	263
Pd4	51	0	34	219	0	8	0	312
Ss	27	21	41	17	8	70	19	203
Pub	0	92	176	9	0	24	0	301
Sum	443	367	586	471	55	195	189	2306

Paneldeltakerne da Landstinget besøkte Volda i Landstingets 11. program var:

Pd 1 (Paneldeltaker 1): Bård Vegard Solhjell, kunnskapsminister (SV)

Pd2 (Paneldeltaker 2): Heidi "Vampus" Nordby Lunde, blogger

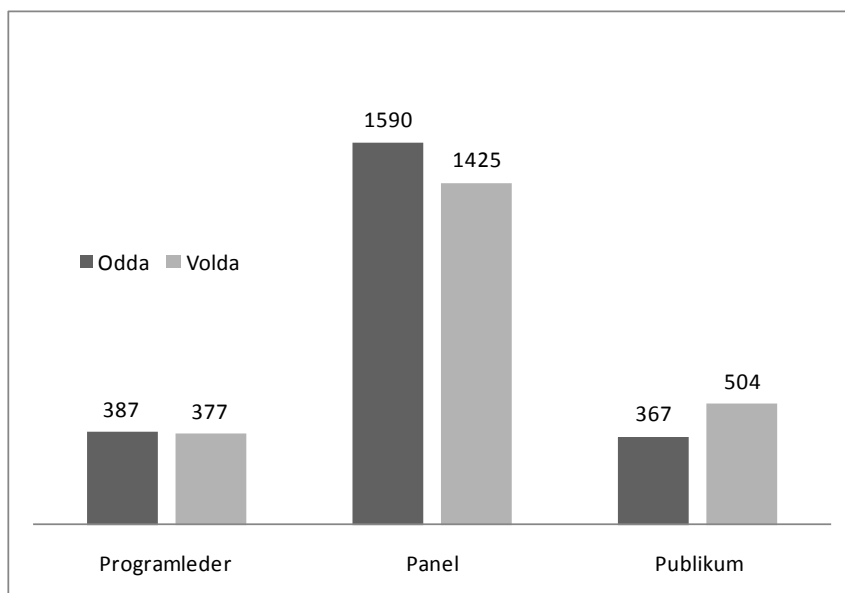
Pd3 (Paneldeltaker 3): Trine Skei Grande, nestleder (V)

Pd4 (Paneldeltaker 4): Carsten O. Five, økonomisk rådgiver

Tabell 6.4 viser at kunnskapsminister Bård Vegard Solhjell (pd1), i posisjon, med 655 sekunders taletid har høyest taletid totalt. Solhjell får svare på alle stolpespørsmålene. Økonomisk rådgiver Carsten O. Five (pd4) har 312 sekunders taletid. Spørsmål 4 omhandler økonomi og her får den økonomiske rådgiveren en taletid på 219 sekunder. Opposisjonspolitiker Trine Skei Grande (pd3), slipper til med 263 sekunder, mens bloggeren Heidi Nordby Lunde har 195 sekunders taletid.

Landstinget i Odda og Volda – sammenligning og sammenfatning

Figur 6.1 Taletid i Odda og Volda, målt i sekunder

Figur 6.1 viser at mønsteret for fordeling av taletid er likt i Odda og Volda. Det er likevel noe forskjell i taletiden til de ulike rollene i Landstinget i de to programmene. Publikums taletid er litt høyere i Volda enn i Odda. Årsaker til dette kan være at antall paneledtakere er kuttet fra fem til fire, og at panelets taletid derfor kan kuttes noe. En annen årsak til økningen i publikumsdeltakelse målt i tid kan være at fordi programkonseptet er blitt mer innarbeidet i program 11 enn i program 2 så vet flere blant publikum mer om hva Landstinget går ut på. Dermed kan terskelen for å komme med kommentarer underveis være lavere. Prosjektleder og redaksjonssjef Kjetil Høye Sviland ga uttrykk for at det kunne være en utfordring å få publikum til å delta med spørsmål og kommentarer underveis i programmet.

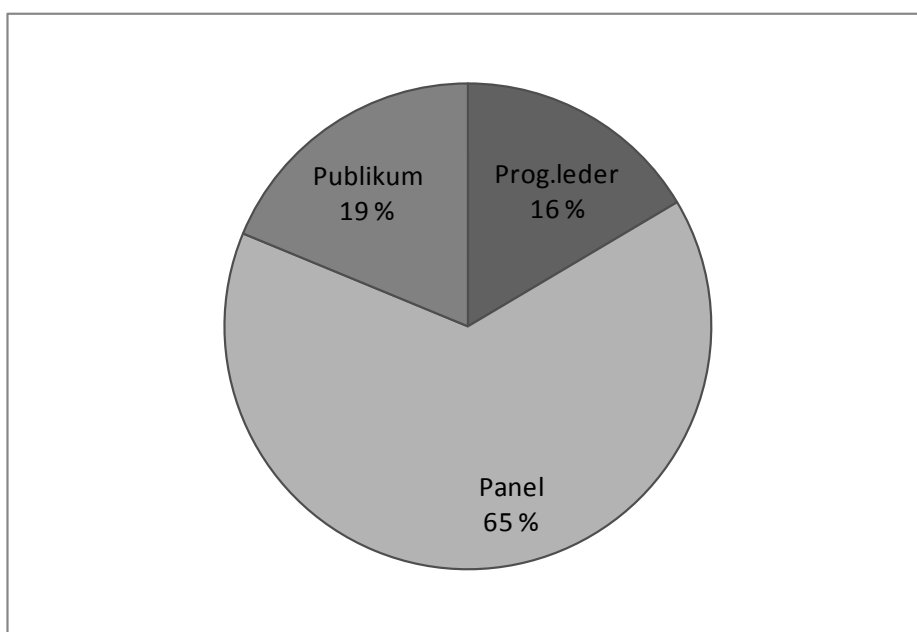
”Det å få folk til å tørre å ta ordet underveis, rett og slett å få de til å være varme i trøya når vi begynte sendinga vår, det var viktig. Og det ble vi bedre og bedre på utover i konseptet”(Kjetil Høye Sviland, intervju 02.02.09.).

Tabell 6.6 Taletid fordelt på programleder, panel og publikum, målt i sekunder:

Deltaker	Odda	Volda	Gj.snitt	Gj.snitt (%)
Prog.leder	387	377	382	16 %
Panel	1590	1425	1508	65 %
Publikum	367	504	436	19 %
Sum	2344	2306	2325	100 %

Tabell 6.6 viser at panelet har mest taletid, med gjennomsnittlig 1508 sekunder, eller 65 prosent. Publikumsdeltakerne taletid sammenlagt utgjør 19 prosent av programmet, mens programlederens taletid utgjør 16 prosent. Dette forteller oss at publikum slipper til i debatten, men at paneldeltakerne, noen av dem i større grad enn andre, slipper til mest.

Figur 6.2 Fordeling av taletid mellom de ulike kategoriene (gjennomsnitt)

6.4 Programleder vinkler

“Eg skulle sørge for at det ble svart riktig på spørsmål og hjelpe publikum til å få svar på det som dei spurte om. Som journalist er ein vant til å stille spørsmåla sjølv, og det var uvant ikkje å skulle gjere det. Det var i byrjinga utfordrande å skulle være ordstyrar og ikkje stille spørsmåla sjølv. Det hendte innimellom at eg måtte spisse spørsmåla litt, så ikkje politikarane skulle glempe unna” (Arill Riise, intervju 22.05.09).

I Landstinget er det publikum som stiller spørsmålene, og på den måten bestemmer tema for debatten. Dette betyr ikke at programleder Arill Riise ikke har noen innflytelse på debattens gang. Programleder er ordstyrer og kontrollerer dermed deltakernes muligheter for å uttrykke sine meninger. Programlederen kan vinkle spørsmålene som publikum stiller. Publikum velger tema, mens programleder i stor grad har anledning til å vinkle de temaene som tas opp. Programleder både vinkler og spisser spørsmålene som publikum stiller, og han følger opp enkelte spørsmål med mer informasjon om saken. Dette er en makt over debatten som går utover det å styre hvem som får ordet eller når man skal skifte tema. Denne makten er ikke ubetydelig hvis man ser den i sammenheng med sitatet under:

Ikke alle aspekter ved en sak er like aktuelle og interessante sett fra medienes synsvinkel, og det kan ha stor betydning for publikums vurdering hvilke aspekter ved saken mediene fokuserer på (Waldahl 2001:218).

Eksempler på hvordan programlederen kan vinkle spørsmål har vi sett tidligere i dette kapitlet. I tabellen på neste side er en oversikt som forteller oss i hvor stor grad programleder styrer dialogen i hvert program.

Tabell 6.7 Oversikt over kommentarer fra programleder (utover rollen som ordstyrer)

Program	Ant. kom.
1. Eidsvoll	18
2. Odda	44
3. Kirkenes	33
4. Froland	33
5. Trondheim	49
6. Oslo	28
7. Lofoten	52
8. Stavanger	30
9. Namsos	39
10. Drammen	31
11. Volda	37
12. Tromsø	48
13. Kvinesdal	32
14. Skien	47
15. Austevoll	49
16. Svinesund	35
Sum (N)	605
Gj.snitt	38

Tabell 6.7 viser at det varierer fra program til program i hvor stor grad programlederen selv spiller en aktiv rolle i debatten. Gjennomsnittlig kommer programlederen med 38 kommentarer i løpet av et program.

Første program som ble sendt fra Eidsvoll er det programmet hvor Arill Riise hadde minst aktiv rolle av de 16 programmene. Her vinklet han spørsmål og/eller kom med utfyllende informasjon 18 ganger, fordelt på fem av de seks spørsmålene.

Spørsmål 3 i program 5 fra Trondheim lyder som følger:

- Erik Solheim, StatoilHydro la fram et fantastisk kvartalsresultat som helt klart er med på å legge grunnlaget for den velferdsstaten som du sjølv er opptatt av å bevare, og kanskje til og med å bygge opp. Er du happy for statens inntekter knytt til oljeverksemd?"

Det var Eivind Saga som stilte dette spørsmålet, som er det spørsmålet hvor Arill Riise vinklet og ga utfyllende informasjon flest ganger. Han hadde hele 18 kommentarer, like mange som i hele program 1, fra Eidsvoll. Programlederen hadde flest tilleggskommentarer eller – spørsmål i program 7 fra Lofoten, med 52 kommentarer.

6.5 Programleder utfordrer publikum

Programleder stiller altså gjerne oppfølgingsspørsmål til panelet innenfor det tema som en publikummer allerede har stilt spørsmål innenfor, eller han spisser spørsmålet, slik at det blir tydeligere hva man egentlig ønsker at panelet skal svare på. Men Arill Riise stiller også spørsmål til publikumsdeltakerne, sånn som i Volda, hvor spørsmålet under stilles av Monica Molvær:

- Eg lurer på kva slags tiltak statsråden har lyst til å sette inn mot de lærarane som mobba elever?

Bård Vegard Solhjell svarer på spørsmålet, Arill Riise kommer med utfyllende informasjon om temaet, Solhjell svarer igjen, og Trine Skei Grande får deretter si sitt. Deretter spør Arill Riise:

"Du skal få sleppe til meir Skei Grande, men Monica Molvær, kan eg få spørre deg: Kjenner du elevar som har blitt mobba av læraren sin?"

Monica Molvær: *"Ja, det gjør eg. Eg jobbar som elev- og lærlingombod her i Møre og Romsdal fylke, og eg mottar mange henvendelser frå fortvilte elever som blir mobba av lærarane sine."*

Arill Riise: *"Kva gjer læraren? Korleis mobbar læraren?"*

Monica Molvær: *"Det er veldig mange forskjellig eksempel på det, men vanlegvis så opplever eg at når elever tar opp dette her med rektoren, så blir det bare feid under et teppe, og de blir ikkje hørt. Og dette her er eit alvorleg problem."*

Deretter fortsetter debatten i panelet videre.

6.6 Programleder spør publikum

Arill Riise ber ofte om en avsluttende kommentar fra publikumsdeltakeren som stilte spørsmålet til panelet, slik som i Landstinget i Skien, program 14. Etter at panelet har diskutert emnet litt fram og tilbake vender Riise igjen oppmerksomheten mot publikum og spørsmålsstilleren, selv om den som stiller spørsmålet ikke nødvendigvis gir uttrykk for at han eller hun ønsker å kommentere svaret som er gitt eller debatten som har pågått i panelet. Det er tydelig at redaksjonen i Landstinget ønsker at publikum skal komme med innspill og kommentarer i debatten.

Arill Riise: *Tom Rune Olsen, du som stilte spørsmålet, korleis ser du for deg en regjering med Høyre og Framstegspartiet?*

Tom Rune Olsen: *Nei, det tror jeg ville blitt det glade kaos.*

Arill Riise: *Korfor det?*

Tom Rune Olsen: *Nei, Høyre, nei, FrP, i alle fall her i Telemark, de skifter mening alt ettersom vinden og kappa snur, så de er det vi kaller popkorn-parti her i Telemark. Så jeg har ingen tro på at de skal gjøre det bra i regjering.*

Arill Riise: *Kva slags regjering vil du ha?*

Tom Rune Olsen: *Jeg vil ha fortsatt den rødgrønne regjering.*

Ved at Arill Riise stiller spørsmål også til publikum får seerne der hjemme vite hva de som stiller spørsmålene mener om saken som debatteres også, ikke bare hva paneldeltakerne mener.

6.7 "Dei som er for rekk opp handa nå"

I mange av programmene, men ikke i alle, så "måler" Arill Riise publikums mening ved hjelp av håndsopprekning. I noen av programmene har han også et spørsmål på rundgang i panelet, hvor paneldeltakerne skal svare "ja" eller "nei". Meningsmålinger og "ja eller nei"-

spørsmål kritiseres for å forenkle den politiske journalistikken. Denne formen for journalistikk er med på å forsterke inntrykket av konflikt, og inviterer ikke til kritisk debatt hvor forsøk på å komme til enighet står i fokus. Det inviteres til konflikt fremfor konsensus. Dette betegnes som en underholdningsstrategi hvor programleder er med på å vinkle temaet som debatteres. Arill Riise (program 7, Lofoten) under stolpespørsmål 3:

- Vi skal ta ein meningsmåling blant publikum her og nå. Dei som er for oljeboring i Lofoten dei rekk opp handa nå.

Publikum filmes og vi ser noen rekker opp hånda.

Arill Riise: *Dei som er imot rekk opp handa nå.*

Publikum filmes, og vi ser at mange flere rekker opp hånda denne gangen.

Arill Riise: *Oi sann. Det var aldeles, heilt sikkert, fleirtal.*

Tabell 6.8 Utbredelsen av meningsmålinger

Program	Publikum	Panel	Sum
1. Eidsvoll	2	1	3
2. Odda	0	0	0
3. Kirkenes	2	1	3
4. Froland	0	1	1
5. Trondheim	0	1	1
6. Oslo	0	0	0
7. Lofoten	1	0	1
8. Stavanger	0	1	1
9. Namsos	1	1	2
10. Drammen	0	0	0
11. Volda	0	0	0
12. Tromsø	1	0	1
13. Kvinesdal	0	0	0
14. Skien	0	0	0
15. Austevoll	0	0	0
16. Svinesund	0	0	0
Sum	7	6	13

Tabell 6.8 viser at meningsmålinger bare benyttes i noen av programmene. I de fire siste programmene er ingen av denne type målinger benyttet. I 8 av 16 programmer benyttes denne type målinger en eller flere ganger. Meningsmålinger passer kanskje ikke til alle problemstillinger. Man er avhengig av at det gjelder et tema som publikum er opptatt av, for at de skal rekke opp hånda.

I Namsos (program 9) setter programlederen debatten om freding av rovdyr på spissen, og spør publikum:

- Hvor mange av dere i salen her vil at bjørnen skal skytes? Opp med hånda.

I Wergelandssalen i Eidsvoll, i Landstingets første program spør Arill Riise panelet:

- Vi tar ein ja og nei-runde i panelet her. Ja eller nei til boikott. Vi har forstått at du seier nei til boikott? (til Gahr Støre)

Alle i panelet sier en kort kommentar, men ingen svarer et absolutt ja eller nei.

Landstinget i Drammen, program 10, er et av de programmene hvor programlederen ikke måler hva flertallet av publikum mener om noe. I dette programmet er derimot Kristin Halvorsen interessert i å vite hvor mange i salen som tjener over en million kroner. Det er ikke mange som rekker opp hånden da...

6.8 Hvem er det folket møter?

Om publikumsdeltakelse i en viss form passer inn i den populærjournalistiske logikk, så er det ikke alle politikere som klarer å tilpasse seg denne logikken. Noen politikere gir ikke klare svar og har avanserte argumenter. Disse er som regel ikke tv-redaksjonene særlig interessert i å ha med i debatten. De partilederne eller representantene for partiene som er mest ettertraktet, fordi de gjør seg godt i tv-debatt, er de som opptrer absolutt mest i mediene. Konsekvensen av ikke å ha en partileder som er en "god" tv-debattant kan være at man ikke blir invitert med på tv-debatter (Thorbjørnsrud 2009: 268, 269).

De store partiene, og de partiene med spesielt populære og kjente ledere sett med tv-redaksjonens blikk, vil representeres uforholdsmessig ofte på skjermen sett i forhold til sin oppslutning blant velgerne (Thorbjørnsrud 2009: 269).

Tabell 6.9 Oversikt over antall deltakelser fra de ulike partiene

Parti	Deltakelser	Representanter
Ap	9	9
FrP	7	4
SV	6	4
Høyre	5	4
Sp	4	3
Krf	3	3
Venstre	2	2
Rødt	1	1
Sum	37	30

Tabell 6.9 viser at alle partiene som er representert på Stortinget har deltatt på Landstinget minst 2 ganger, og med minst 2 ulike representanter. Partiet Rødt er det eneste partiet som ikke er representert på Stortinget som er representert i Landstinget, med 1 deltakelse.

Arbeiderpartiet har deltatt flest ganger av alle partiene, med 9 ganger og 9 forskjellige representanter. Fremskrittspartiet er representert av 4 ulike personer som til sammen har deltatt i 7 debatter. I hvilken grad det er de samme politikerne som representerer et parti varierer, men det er ingen som har vært paneldeltakere i Landstinget mer enn to ganger. Det betyr at det er 7 politikere som har deltatt 2 ganger. Noen av partiene, eller programledelsen, brukte, antakelig bevisst, partirepresentanter som kom fra det området Landstinget besøkte. Arbeiderpartiets Anne Marit Bjørnflaten er fra Tromsø og var Aps representant da Landstinget besøkte Tromsø. Per-Willy Amundsen kommer fra Finnmark, og var Fremskrittspartiets representant da Landstinget var i Kirkenes.

Blant de som var med to ganger i Landstinget finner vi erfarne og kjente politikere som Siv Jensen, Kristin Halvorsen, Erna Solberg og Carl I. Hagen.

Politikerne som er med i Landstinget, og de fleste paneldeltakerne, er vant til å være på TV – i motsetning til de fleste deltakerne i salen. Politikerne er også vant til å debattere seg i

mellom i et panel. Noen av politikerne snakker i perioder mer til hverandre enn til publikum, andre snakker mye henvendt til publikum i salen, mens atter andre gir inntrykk av å snakke til seerne der hjemme.

6.9 Oppsummering

Vi har sett at programlederen spiller en aktiv rolle i utformingen av debattens gang. Programleder har stor kontroll over debattens form og innhold, selv om publikum deltar og i stor grad bestemmer temaene. Arill Riise stiller oppfølgings spørsmål til politikerne og kommer med tilleggsinformasjon. Han oppmuntrer til deltakelse fra publikum, ved å stille spørsmål, be om håndsopprekning i salen, og noen ganger å utfordre det de sier. Det er paneldeltakerne, og blant paneldeltakerne politikerne, som har høyest taletid i løpet av et program.

Mediene er med på å forme politisk deltakelse og kommunikasjon. Hvordan man ønsker at politisk debatt skal være, og hvilken funksjon den bør ha, ser vi nærmere på i neste kapittel.

7. Medialisert deltakelse og politisk engasjement

Dette kapittelet handler om politisk deltakelse, offentlig samtale, folkelige politikere og publikumsdeltakelse i den medialiserte debatten. Ulike synspunkt på mediernes normative rolle i demokratiet vil bli diskutert. Dette settes i sammenheng med Landstinget.

7.1 Mediernes innvirkning på politikken

Samtidig som TV er blitt den viktigste politiske informasjonskilden, går valgdeltakelsen og medlemstallene i de politiske partiene ned. TV-mediet er blitt beskyldt for å ha en negativ innflytelse på sosialt og politisk engasjement i samfunnet. Alternativt kan man se at sosialt og politisk engasjement nå finner sted på nye måter (Jones 2005: 15). At politiske partier og fagforeninger har vanskelig for å rekruttere medlemmer har gjort mediene til mer sentrale fora for politisk formidling og offentlig debatt (Allern 2001: 14). Den politiske begivenheten er blitt en mediebegivenhet. Med medialiseringen av politikken er lokale politiske debatter i stor grad erstattet av politiske debatter som potensielt når ut til hele nasjonen gjennom massemediene. Mulighetene som ligger i mediene har med dette endret den politiske debatten. At samfunnsforhold endrer seg som følge av mediene, og mediernes rolle, kalles for medialisering (Lundby 2009: 1; Strømback og Esser 2009: 205).

Politiske begivenheter finner i dag sted fordi medier er villige til å kringkaste begivenheten. Gjennom tv-mediet kan man nå ut til et stort publikum. TV-sendte debatter er blitt svært viktige for politikerne (Strømback og Esser 2009: 205). Med dette så kan det argumenteres for at medias makt over politikk og politikere har økt. En av årsakene til dette er at gjennom produksjonen av politisk debatt så har produsentene til en viss grad mulighet til å styre hjemmepublikummets inntrykk av debatt deltakerne (Strømback og Esser 2009). Endringer i hvordan politikk blir kommunisert har altså gitt mediene økt kontroll over den politiske fremstillingen. Mediene har regimakt, de bestemmer i stor grad hvilke tema som skal debatteres og hvem som får delta i debatten (Jenssen og Aalberg 2007: 252, 253).

Kritikere av denne utviklingen vil mene at medias makt over politikken har negative følger for demokratiet, fordi populærjournalistikken er mer opptatt av person, følelser og episoder, enn av å vise et større bilde, gi rom for saklige argumenter og å ha tematiske tolkningsrammer (Strømback og Esser 2009).

7.2 "Er det et kamera jeg kan se i?"

Debattprogrammet har karakteristikk både fra kommunikasjon som er nær i tid og rom, basert på at alle deltakerne er tilstedet på samme sted samtidig, og fra nye distanserte former for kommunikasjon, på tvers av lokalitet, gjennom overføringen av debatten til et massepublikum (Livingstone og Lunt 2004: 329). Landstinget er både en lokal og en nasjonal begivenhet. Samtidig som Landstingets redaksjon er opptatt av å få fram det unike ved de ulike stedene programmet besøker, så stiller ikke politikerne opp på Landstinget hovedsakelig for å møte folket på stedene som Landstinget besøker. Politikerne er på Landstinget for å nå ut til hele nasjonen med sitt budskap. Av samme grunn så er det for redaksjonen viktig å få publikum til å delta og å være engasjerte i debatten; dette gir godt TV og holder på seerne. Den lokale debatten finner sted på medienes premisser.

Politikerne er naturlig nok opptatt av å fremstå på best mulig måte for tv-seerne. Menneskene i salen er interessante for politikerne i hovedsak fordi de har mulighet til å påvirke hvilket inntrykk seerne der hjemme får av debatten, og dermed av politikerne. I dialogen under, når Erna Solberg i Stavanger uttaler: "Er det et kamera jeg kan se i?", midt i sin egen argumentasjon, blir det ekstra tydelig at motivasjonen for hennes deltakelse i debatten i Stavanger er nettopp kameraene. Under er et utsnitt fra dialogen:

Arill Riise: *Men betyr det at du støtter internettombud?*

Erna Solberg: *Nei, altså det har jo ikke vi diskutert en gang. Men jeg synes ikke det høres ut som en veldig god ide. For et ombud, hva slags makt skal det ha? Og hvilken mulighet skal det gi? Og rettsvesenet vårt bør fungere på disse tingene. Det andre som bør fungere, og det er; er det et kamera jeg kan se i? Det er å fortelle absolutt alle tenåringsjenter: Ikke ta av deg toppen og vis puppene, og legg det ut på Internett. Altså, det man gjorde i frihetens tid på 70-tallet i Norge og lå på badestranda og sånt, det må du leve med hele resten av livet med dagens nettsystem.*

Arill Riise: *Så da gjorde du det da?*

Erna Solberg: *Hva?*

Arill Riise: *Så da gjorde du det?*

Erna Solberg: *Ja, jeg var tenåring på 70-tallet. Og jeg...*

Arill Riise: *Du må ikke snakke om vår ungdom veit du.*

Erna Solberg: *Nei, jeg er veldig bekymret for at noen av de tingene som kanskje vi gjorde når vi var ungdom da.*

Arve Juritzen: *Det er lenge siden det.*

Erna Solberg: *Ja, det begynner å bli en stund siden. Men altså, at det hadde blitt filmet, at det hadde ligget noen steder og at du hadde møtt det igjen og igjen. Og det må vi ta ansvar for.*

Når Erna Solberg spør etter et kamera så understreker hun at hun ønsker å nå fram til hjemmepublikummet, og å styrke relasjonen til dette. Man merker seg også at det ikke er de meningene som Erna Solberg måtte ha om internettombud, hvilket var det publikumsdeltakerens spørsmål omhandlet, som etter hvert blir fokusert på i dialogen over. Programlederens kommentarer bidrar til personifisering og intimisering, og resultatet blir at vi får lett underholdning framfor informasjon om politisk ståsted.

God tone

Programleder Arill Riises spørsmål til Erna Solberg, i dialogen over, om hun har solt seg toppløs i sin ungdom eller ikke, skaper litt latter i panelet og en god tone i debatten. Om det er et spørsmål som har en relevans for politikken er en annen sak. Om personen Erna Solberg og hennes erfaringer og verdigrunnlag er viktigere enn den konkrete politikken til Høyre, så er spørsmålet relevant.

I Landstinget er det ofte en annen tone enn hva som vanligvis forbindes med debattprogrammer, hvor konfliktnivået helst skal være høyt debattantene i mellom (se for eksempel Thorbjørnsrud 2009, Linge 2003, Jamtøy og Hagen 2007). Man finner konflikt og seriøs debatt i Landstinget også, men programlederen har ofte "glimt i øyet", og forsøker å skape en god tone i debatten. Programleder forsøker å bidra til en god og uformell stemning

i salen. Programlederen gir litt av seg selv, og forventer at paneldeltakerne skal gjøre det også. Etter å ha sett på Landstinget vet vi for eksempel at Arill Riise er en dedikert tilhenger av Aalesund fotballklubb.

Den populærjournalistiske logikken krever at det er "kjendiser" som spiller hovedrollene i studio. "Logikken er generelt konsentrert om *personligheter* og å få den rette sammensetningen av disse i studio, snarere enn om temaet for debattene." Den populærjournalistiske logikken er også konsentrert om det folkelige; målet er å lage TV med høy publikumsappell (Thorbjørnsrud 2009: 266).

Politikerne - som "folk flest"

Habermas har kommentert hvordan nye medier har endret den offentlige samtalen. På den ene siden har vi fått en utvidet medieoffentlighet, på den andre siden er offentligheten blitt mindre formell, og de offentlige rollene er blitt mer like hverandre. Både politikere, eksperter, intellektuelle og andre aktører forventes å opptre på lik måte i mediene. De skal føre en selskapelig samtale og gi av seg selv (Jamtøy og Hagen 2007: 173).

Debattprogrammet som sosialt rom skal "manage and integrate the disclosure of personal experience and official analysis, getting people together who in the unmediated playing out of the social life would never talk to each other" (Livingstone og Lunt 2004: 330).

I Landstinget er publikumsdeltakerne på fornavn med politikerne, det vil si at de stiller spørsmålet direkte til "Liv Signe" eller til "Jens". Politikerne, derimot, vet naturligvis ikke hvem publikummerne er. I Norge "kjenner vi" politikerne våre. De er jo "en av oss".

Norske politikere generelt ønsker å være, og i det minste å fremstå som, folk flest. Politikerne har en selvforståelse som tilsier dette, og de bygger sitt image på et likehetsideal – de skal være mest mulig like folket (Thorbjørnsrud 2009: 275, 276). Å skulle kommunisere med folket i salen i Landstinget kan bidra positivt til dette folkelige imaget, dersom politikeren håndterer situasjonen og kommuniserer "riktig".

Populærjournalistisk logikk

Kjersti Thorbjørnsrud fant i sin analyse av NRKs valgdekningspraksis, med hovedfokus på Redaksjon EN, at det er en populærjournalistisk fjernsynslogikk, med mål om å lage godt og interessant TV fremfor å gi vesentlig eller viktig informasjon framfor et valg, som i stor grad ligger til grunn for den formen for politisk journalistikk (Thorbjørnsrud 2009: 265).

Den populærjournalistiske logikken dreier seg om å tiltrekke seg flest mulig seere, men for at programmer innen aktualitetssjangeren skal fremstå med legitimitet er det viktig at de også har andre mål enn de rent kommersielle. Etersom aktualitetsprogrammer er sentrale for å legitimere allmennkringkasteren TV 2s virksomhet, er det viktig at program i denne sjangeren fremstår med troverdighet og med integritet (Enli 2002: 91). Debattprogrammet bør strebe etter å oppfylle noen idealer for offentlig samtale i demokratiet. Men hvordan ønsker vi at den offentlige samtale skal være? Hvilke(n) funksjon(er) skal den offentlige samtale ha? Disse spørsmålene vil nå drøftes.

7.3 Medienes demokratiske funksjon

Mediene er i større grad blitt bærer av den offentlige samtalen. TV er blitt folks viktigste informasjonskilde om politikk. Som bærere av offentlig politisk kommunikasjon har mediene et demokratisk ansvar. En forutsetning for at politikerne som velges inn på Stortinget representerer befolkningens politiske holdninger, er at de preferansene som velgerne uttrykker er velinformerte. Det blir derfor et krav at mediene "bidrar til å formidle informasjon slik at folk kan danne seg en oppfatning om viktige samfunnsproblemer" (Jenssen og Aardal 2007: 245, 246).

De adferdsforventninger som ennå i dag normativt bestemmer velgernes statsborgerlige rolle, utgjør et sosialpsykologisk speilbilde av de forhold som resonerende privatfolks publikum en gang overtok kritiske og legislative funksjoner under. Det blir forlangt av velgeren at han skal delta interessert og med en viss grad av vurderingsevne og kunnskaper i offentlige diskusjoner. I rasjonell form og orientert mot almeninteressen skal han således kunne hjelpe til med å finne det riktige og rette som forpliktende målestokk for politisk handling (Habermas 2002: 198, 199).

Offentlighetsteori

J. Habermas er en viktig bidragsyter til det som kan kalles for *offentlighetsteori*, og som er en normativ demokratiteori. Det sentrale premisset for Habermas modell for den borgerlige offentligheten er at dialog og debatt er avgjørende for at demokratiet skal kunne fungere (Skogerbø 1999: 48).

Habermas mener deltakelse i offentligheten bør være rasjonell og upersonlig. Underholdning og kritisk resonnement skal ikke blandes. Konsensus skapes blant aktører som deltar i debatten med et ønske om, i møtet med andre, å argumentere seg fram til den løsningen som er den objektivt beste (Habermas 2002). I den borgerlige offentligheten møtes publikum for kritisk offentlig resonnement. På denne måten dannes en offentlig mening som "er det opplyste resultat av den felles og offentlige refleksjon på den sosiale ordens grunnlag" (Habermas 2002: 89). Habermas vektlegger kvaliteten på den offentlige samtalen:

Offentlig mening dannes i argument-strid omkring en sak, og ikke i ukritisk "common-sensisk" samtykke eller personvalg enten dette nå skjer naivt eller plebisittært manipulert (Habermas 2002: 61).

Offentlighetsteori kan leses som en normativ medieteori; hvor medienes oppgave er å være bærer av den offentlige samtale. Det er da medienes oppgave å sørge for at samtalen mellom den styrende og den styrte blir så rasjonell og fruktbar som mulig (Skogerbø 1999: 47, 49). Men mediene svikter i denne rollen.

Talkshowet blir gjerne blitt studert som en offentlig sfære. Temaer som da diskuteres er om talkshowene er tilstrekkelig frigjort fra institusjonell kontroll, om det er fri tilgang til dem, om de gir rom for ytringsfrihet, og om talkshowet utgjør en ramme som er gunstig for "the formation of public opinion as an emergent consensus concerning issues of the moment" (Lunt og Stenner 2005: 60, 61). Studier belyser i hvilken grad talkshowet oppfyller de normative kravene som offentlighetsteori setter til offentlig samtale, og finner at de ikke oppfylles (Lunt og Stenner 2005).

Habermas mente (allerede) i 1962 at massemediene hadde bidratt til å begrense publikums evne til kritisk resonnement. Publikum har gått fra å være kulturresonerende til å bli kulturkonsumerende (Habermas 2002: 158-163). Offentlighets forfall kan beskrives slik:

(...) offentligheten selv privatiseres i det konsumerende publikums bevissthet; ja, offentlighet blir til sfære for offentliggjøring av private livshistorier, enten det nå er den såkalte lille manns tilfeldige skjebne eller de planmessig oppbygde "stars" som oppnår publisitet, eller det foregår slik at de offentlig relevante utviklingstendenser og avgjørelser ikles privat kostyme og fordreies inntil det ugjenkjennelige gjennom personalisering (Habermas 2002: 159).

Habermas offentlighetsteori handler om et demokrati hvor beslutninger fattes på bakgrunn av dialog. Den offentlige mening er ikke et resultat av stemmegivning. Stemmegivningen er bare en "avsluttende handling i en kontinuerlig strid mellom argumenter og motargumenter i offentligheten" (Habermas 2002: 199). Det er dette som fremstår som Habermas normative ideal for den offentlige.

Offentlighetsteori er blant annet blitt kritisert å være utopisk. Enkelte mener at den stiller for høye krav til samfunnsborgerne, som forutsettes å være interessert i, og informert om, politikk, kultur og samfunnsliv til enhver tid (Skogerbø 1999:49).

Et sentralt dilemma i denne teorien er forholdet mellom kvalitet og mangfold. Ut fra et offentlighetsteoretisk perspektiv er det *kvaliteten* på den offentlige samtalen som er av avgjørende betydning for om mediene fungerer godt eller dårlig (Skogerbø 1999: 49,50).

Kvalitet er et vanskelig kriterium. Hvem skal bestemme hva som er kvalitet, og er ikke publikum selv i stand til å avgjøre hva som har verdi for seg? (Skogerbø 1999: 50).

For TV 2 har ordet kvalitet en annen betydning enn for Habermas. Kanalen har helt fra begynnelsen av ønsket å framstå som seernes egen kanal, og har derfor sendt programmer som er ment å være folkelige og inkluderende. For TV 2 har ikke begrepet *tabloid* vært et skjellsord, men snarere en måte å formidle på som gjør at folk flest "orke å se på". Å være tabloid betyr da å ha kvalitet ved formidlingen (Enli 2002 72, 91).

TV 2 har en tradisjon for å involvere seerne i programmene. Dette kan være en strategi for å tiltrekke seg publikum og å holde på dem, men det kan også sees som et ideologisk ståsted, hvor man tar parti med seerne mot de som sitter med makten (Enli 2002: 72, 91). Ulike ideologier og politiske overbevisninger har ulike syn på hva som bør være medienes plass i

demokratiet, og ulike demokratiperspektiver vil vektlegge ulike aspekter ved medienes virksomhet (Skogerbø 1999: 44).

Deltakelsesteori

Yet even if talk shows are not exactly encouraging reasoned deliberation about shared problems, they do contain another aspect that is strikingly democratic: for a variety of reasons, they have provided and continue to provide, access to public visibility and public space for groups who have been systematically excluded from them (Gamson 1999: 194).

Deltakelsesteori vektlegger mediene som arena for frigjøring. Publikum skal ha frihet til å velge, men også til å skape, medieinnhold, og dermed *mangfold*. Publikum skal ikke bare ha rett til passivt å motta medieinnhold, de skal også ha muligheten til å påvirke, og i beste fall til å produsere medieinnhold. Deltakerperspektivet argumenterer for desentralisering av medieinnhold, og begrunner dette med at ytringsfrihet er mer enn fravær av restriksjoner; ytringsfrihet er en positiv rett til å komme til orde (Brecht 1927, Skogerbø 1999: 50, 51).

Normativ deltakelsesteori har fått kritikk blant annet fordi det er empirisk observert at innholdet i medier som drives av amatører ofte oppfattes som trivielt, uinteressant eller rettet mot en for smal målgruppe. Dersom innholdet som blir skapt ikke er interessant for andre enn dem som skaper det og deres likesinnede, er det da en forbedring av demokratiet? Hvis ingen er opptatt av budskapet som skapes, har mangfoldet av budskap da noen verdi? Dersom alle skulle ha sin egen kanal å ytre seg i, ville offentligheten fragmenteres ytterligere. Dette er neppe ønskelig (Skogerbø 1999: 52).

Fokuset på høy deltakelse av amatører dro oppmerksomheten bort fra et viktigere perspektiv, nemlig spørsmålet om mediene ga et *representativt* bilde av det samfunnet de opererer i. To hovedspørsmål ligger i dette: for det første om kvaliteten på innholdet går tapt når deltakelsen øker; for det andre om mangfoldet går på bekostning av fellesskap og kvalitet (Skogerbø 1999: 52).

Et alternativ til å skape flere kanaler er å slippe til flere deltakere i de kanalene som allerede finnes. Deltakelsen vil da være betinget av de rammer og krav medieselskapene setter for deltakelsen, og det vil likeledes være et spørsmål om kvaliteten på samtalen i deltakelsen vil bli svekket. En forutsetning for publikumsdeltakelse i debattprogrammer er at personlig erfaring er blitt mer gyldig som argumentasjon, vil enkelte mene. Forringelse av kvaliteten

på samtalen, sett fra et normativt offentlighetsperspektiv, er da nødvendig for at publikumsdeltakelse skal finne sted:

Crucial to this opening-up of access to broadcast publicity, in fact, has been a rewriting of the rules of discussion so that rational-critical discussion of abstract principles is undercut in favor of the authority of experience and individual testimony (Gamson 1999: 195).

7.4 Hva tjener demokratiet?

Som vi ser kommer normative krav til den offentlige deltakelsens form og kravene om at et mangfold av grupper skal ha mulighet til å delta i mediene lett i konflikt. For høye krav til den offentlige samtalen utelukker store grupper fra å delta i og engasjere seg i offentligheten, og dermed mediene. Et annet spørsmål er om dette, som noen vil kalle støy i offentligheten, har noen demokratisk funksjon. Offentlighetsteori og deltakelsesteori er to normative retninger med ulike syn på hvordan mediene skal bidra til et demokratisk samfunn.

Populærkultur og informasjon

Mens enkelte forsvarer populærkulturelle innslag i politikken (se for eksempel Jones 2005; van Zoonen 1998; van Zoonen 2005; TV 2 i Enli 2002), er andre kritisk til slike former for kommunikasjon (se for eksempel Habermas 2002; Sparks 1992; til en viss grad Thorbjørnsrud 2009 og Enli 2002).

Jeffrey P. Jones mener at målet om å realisere det normative idealet hvor all politisk kommunikasjon er rasjonell og kritisk er for langt fra virkeligheten; langt fra hvordan politikk kommuniseres på TV og langt ifra hvordan politikk kommuniseres mellom folk flest. "In short, holding onto an conception of citizenship born from a rational-critical standard is perhaps noble, but it is an inappropriate means of assessing the relationship of television to politics" (Jones 2005: 18). Jones mener videre at: "Popular culture is just as capable of shaping and supporting a culture of citizenship as it is of shaping and supporting a culture of consumption" (Jones 2005: 32).

Når Liesbet van Zoonen bruker eventyret som ramme for sin vitenskapelige artikkel om populærkultur og politisk kommunikasjon (van Zoonen 1998), kan formidlingsmåten i seg selv oppfattes som en kommentar til bruken av det populære og folkelige i politisk kommunikasjon. Å bruke virkemidler fra det folkelige, populærkulturelle og muntlige eventyret, gjør ikke den vitenskapelige, skriftlige artikkelen verdiløs. At van Zoonen begynner sin artikkel med "Once upon a time" og til en viss grad følger eventyrets oppbygning forenkler lesingen, men det betyr ikke at argumentasjonen innenfor denne underholdningsrammen mister sitt budskap. Informasjon og populærkultur lar seg kombinere.

Van Zoonen mener at offentligheten bør bli mer inkluderende: "Instead of requesting more and better education, modernists would do well consider whether and how politics can be transformed into a more inclusive practice" (Van Zoonen 2005: 144). En måte å gjøre dette på kunne være å inkludere flere i den politiske samtalen.

Publikumsdeltakelsens funksjon

At the centre of audience discussion programmes are conversations between ordinary people and representatives of established power. The public sphere depends on these conversations being genuine rather than manipulated, with rights of access and opportunity being institutionally protected rather than undermined, and resulting in critical rather than false consensus (Livingstone og Lunt 2004: 321).

Debattprogrammet oppfyller normalt ikke disse kravene. Men Livingstone og Lunt mener videre at debattprogrammer med publikumsdeltakelse "represent the postmodern version of public debate, claiming the advantages of broader participation and relevance but vulnerable to the criticisms of being fleeting and superficial" (Livingstone og Lunt 2004: 330).

Despite these growing misgivings about the relevance of public sphere theory to the analysis of talk shows, a sensibility remains amongst commentators that, despite these limitations, talk shows nevertheless contribute to public participation, deliberation and public expression (Lunt og Stenner 2005: 61).

På bakgrunn av forskjellene mellom ideal og virkelighet som er funnet kan det være rimelig å betvile talkshowets potensial til å tilby den type sosial omgang som Habermas mener kjennetegner den offentlige sfære (Lunt og Stenner 2005: 61). Man kan vanskelig forsvare en påstand om at talkshowet legger til rette for autonom, rasjonell og kritisk diskusjon med

et ønske om at deltakerne skal skape konsens eller komme til enighet. Talkshowet uttrykker likevel noe viktig om offentlig mening og engasjement (Lunt og Stenner 2005: 61).

Alternative conceptions of the public sphere that are more compatible with the talk show have been explored. These articulate a more modest and partial role for such programmes in broader processes of democratization and public participation (Lunt og Stenner 2005: 61).

Talkshowet kan til tross for at det kommer til kort som offentlig sfære sees som en del av en mer generell trend mot en demokratisering av kulturen, fordi det slipper til stemmer som tidligere har vært marginalisert (Lunt og Stenner 2005: 62) Om man tenker seg at TV sin viktigste rolle er å utdanne seerne, så vil dagens debattprogrammer falle igjennom. I stedet for å holde fast ved at debattprogrammets rolle er å utdanne seerne, kan man se at TV har andre styrker, at "its strengths are in the circulation of conversations – its role as a political and cultural forum where ideas, issues, events, people, values, and beliefs are entertained in a myriad of ways" (Jones 2005: 195).

"Fornuft og følelser"

Thorbjørnsrud påpeker at ved all kommunikasjon så registreres det følelser. Kommunikasjon er ikke enten rasjonell eller følelsesbasert. Det er ikke mulig å gi et budskap mening uten at følelser blir koblet inn. En ytring vil derfor forbli likegyldig for oss dersom den ikke vekker emosjoner. Følelser motiverer og gir retning for vår oppmerksomhet, våre vurderinger, holdninger og valg av handlingsalternativer. Reaksjonene på politiske budskap er derfor avhengig av hvilke følelser de vekker. Thorbjørnsrud kritiserer på bakgrunn av dette både kritikere og tilhengere av populærjournalistikken for gjennom å skille mellom følelsesbasert kommunikasjon og rasjonell kommunikasjon å være misvisende. Hun mener at følelsesbaserte reaksjoner ikke er "forbeholdt det affektive melodrama eller det personlige, private og intime". Videre at også en ytring som fremstår som saklig eller rasjonell vekker følelser, om det så skulle være en følelse av kjedsomhet (Thorbjørnsrud 2009: 52, 53). Man kan så spørre seg om det er bedre for demokratiet at politikken fremkaller en følelse av kjedsomhet framfor at den vekker andre former for følelser?

Evnen til å engasjere både deltakere og seere i politiske spørsmål bør være minst like viktig som et uoppnåelig ideal om kommunikasjon som ikke er preget av personlige erfaringer og følelser. Dette betyr ikke at politikernes personlighet behøver å være viktigere enn politikken.

Når man diskuterer fordelingen av goder og byrder i samfunnet er det interessant også å trekke inn konsekvensene for den enkelte. At politikken blir mindre abstrakt kan gjøre at flere engasjerer seg i den.

7.5 Er publikum engasjert?

Tilsynelatende stiller publikum som deltar i Landstinget spørsmål om tema som angår og engasjerer dem. Det er ikke alltid at publikum ønsker å avslutte debatten når Landstingets sendetid er over. At noen publikummere var med på flere av programmene, til tross for at de ble sendt fra ulike steder i landet, tyder på at noen av publikumsdeltakerne ikke fikk nok av Landstinget. Blant annet i Stavanger så vi tydelig at i alle fall en av publikumsdeltakerne gjerne ville ha fortsatt debatten, selv om sendingen nærmet seg slutten. Dette kommer fram i dialogen under:

Arill Riise: Et lite øyeblikk. Vi har en på fremste benk her som også har en kort kommentar. Vi er snart ferdige med sendinga.

Publikummer: Bare et kort spørsmål, litt sånn halvveis avsporing her, men eg er humanist og sterkt engasjert i det med statskirka og sånn. Men eg lurar da på, Erna: Du som seier at, sa tidligere i programmet her, at dere er veldig for skille mellom stat og kirke. Hvorfor går dere imot å fjerne den kristne formålsparagrafen i den norske skolen? Hvorfor tar dere også forvirrer skoleungdom med det?

Arill Riise: Den saka har vi faktisk ikkje tid til å fullføre, sånn at vi foreslår at dere fortsetter på nettet, på våre nettsider, og fører denne debatten der.

Erna Solberg: Men det er ikke riktig.

Arill Riise: Der kan du også være med Erna. Der kan du skrive alt om kva du meiner om denne saka der. Gå inn på tv2.no/landstinget. Vi skal til Bergen og høre kva som er i nyheitene, Siri Lill.

Siri Lill forteller oss så hva som kommer på nyhetene, før vi er tilbake til Landstinget igjen, og Arill Riise sier:

- Ja, kanskje det er et godt råd. Spille Lotto for å redde økonomien? Neste onsdag så er det fotball på TV2 klokka 20, men onsdagen etterpå så sender vi Landstinget direkte i frå Namsos, og du som vil være med: Gå inn på våre nettsider og meld deg på. Takk for i kveld!

Selv om både politikere og folk i salen gir uttrykk for at de vil fortsette debatten, så er det mediernes rammer som bestemmer. Folkelig engasjement er ikke viktigere enn et reklameinnslag for TV 2 Nyhetene.

Etter at siste kommentar er sagt, fra publikum eller panel, får vi se et kort klipp hvor en av TV2s nyhetsjournalister gjør kort rede for nyhetene, som sendes etter Landstinget. Når vi er tilbake til Landstinget har programleder Arill Riise på ny plassert seg blant publikum hvor han sier noen avsluttende ord. I de første programmene leser han avsluttende et dikt. Dette gjøres ikke i de senere programmene. I programmets avslutning gjentar Arill Riise gjerne hvilket sted de er på, noen av sakene de har vært innom og hvor de drar neste gang.

Avsluttende i Landstinget får publikum noen ganger en oppfordring om å gå inn på nettsidene til Landstinget for å melde seg på som publikum, andre ganger opplyser Riise om at en av paneldeltakerne vil være tilgjengelig på nettsidene for å svare på spørsmål til et bestemt klokkeslett dagen etter. Riise sier til slutt "takk for i kveld", publikum klapper og programmet avsluttes.

Når det i første program settes tilbake til salen i Eidsvoll, etter en kort reklame for TV 2 Nyhetene, leser Arill Riise fra diktet "Meg selv" av Wergeland: *"Klag ikke under stjernene, på mangel av lyspunkter i ditt liv."* Videre sier Riise:

- Har du lyst til å klage, eller har du lyst til å være et lyspunkt, møt opp på Odda neste onsdag. Tusen takk for i kveld.

8. Konklusjon

Publikumsdeltakelse kan være både et bidrag til og en motvekt mot populærjournalistisk logikk. Det betyr at publikumsdeltakelse kan være et underholdningsvirkemiddel som bidrar til forenkling og personifisering, og at deltakelsen kan tilføre nye perspektiver og gi et mer nyansert bilde av samfunnsspørsmål. Landstinget viser at det ikke er gitt at publikum ønsker å fokusere mer på seg selv og egen erfaring enn på selve saksfremstillingen. Medienes iscenesettelse av publikumsdeltakelsen vil påvirke hva som blir resultatet av deltakelsen.

8.1 Avklaring

Det er programmets rammer som i stor grad avgjør om publikumsdeltakelsen i debattprogrammet, sammen med deltakelsen i programmet for øvrig, har en positiv demokratisk funksjon. Publikumsdeltakelsens umiddelbare demokratiske styrke er at den slipper til andre enn kjendiser og etablert maktelite. Dette medfører at et større mangfold av synspunkter kommer fram i offentligheten, og er et steg i riktig retning dersom man betrakter ytringsfrihet som en positiv rettighet til å ytre seg. Vi vet at medienes dagsorden påvirker den politiske dagsorden. Derfor er det av betydning å få sine synspunkter og argumenter fremmet i mediene.

Hvilke virkninger populærkulturens inntreden på den politiske arena har, er en interessant diskusjon. Men så lenge det konstateres at debattprogrammer både med og uten publikumsdeltakelse er preget av en populærjournalistisk logikk, så er spørsmålet om konsekvensene av populærkulturens inntreden i politisk debatt ikke avgjørende for å kunne svare på denne oppgavens problemstilling, nemlig *om publikumsdeltakelse i TV 2 Landstinget styrker programmets demokratiske funksjon*. Mer generelt belyser oppgaven spørsmålet: *Styrker publikumsdeltakelse i debattprogram fjernsynets demokratiske funksjon?* I dette kapitlet oppsummeres og konkluderes det.

8.2 TV 2s intensjon

Denne oppgaven har vist at Landstingets programledelse hadde et ønske om å fornye den politiske debatten på TV. Den tradisjonelle politiske tv-debatten ble fornyet for det første ved

at man lot publikum stille sine egne spørsmål direkte til politikere, "de som styrer landet". Det andre fornyingsgrepet var at Landstingets redaksjon reiste Norge rundt for å presentere og "vise frem" til seerne ulike deler av landet og folket som bor der. Et tredje fornyingsgrep var at man benyttet seg av kulturpersonligheter i rollen som kommentatorer og debattanter i direktesendt politisk debatt på TV. Disse tre fornyingsgrepene var i følge prosjektleder og redaksjonssjef Kjetil Høye Sviland og programleder Arill Riise Landstingets særtrekk. Landstingets redaksjon ønsket å være en vitamininnsprøytning til demokratiet, ved å slippe til flere stemmer i den offentlige debatten og ved å vise folks engasjement.

8.3 Vilje til politisk deltakelse

At folk får muligheten til å delta, betyr ikke at de faktisk ønsker å delta. Mange vegrer seg for å stille spørsmål til kjente politikere, på direktesendt TV, i beste sendetid. Debattens form vil derfor kunne utelukke mange. Spesielt da Landstinget var et nytt og ukjent konsept for publikum, var det en utfordring å få publikum til å ville delta. Det ble viktig å skape trygghet både før og underveis i debatten. Programleder benyttet for eksempel humor for å få til dette. Arill Riise er, i kjent TV 2-stil, på publikumsdeltakernes, eller folkets, lag. Både debattens gang og informasjonen som ble gitt i intervjuene bekrefter dette.

I hvert program så var det minst seks personer som fikk stille på forhånd planlagte spørsmål. Andre publikumsdeltakere kom med kommentarer underveis. Størstedelen av publikum hverken ønsket, eller fikk mulighet til, å stille spørsmål til politikerne.

Hva er folk opptatt av?

Spørsmål om både lokale og nasjonale tema stilles av publikum i Landstinget. 31 prosent av stolpespørsmålene omhandler lokale tema, mens 69 prosent av spørsmålene som publikum stiller er problemstillinger på riksnivå. Dette gir tv-seerne et innblikk i hva de som bor i andre deler av landet er opptatt av, samtidig som seerne selv kan ha interesse for flere av problemstillingene som tas opp til debatt.

Programledelsen ønsker at spørsmålene som stilles skal ha relevans for seerne der hjemme. For at publikum skal få slippe til med et lokalt spørsmål bør det derfor være om noe som har relevans for seere i hele landet, som for eksempel oljeboring i Lofoten. Dersom et av

spørsmålene som stilles er på lokalt nivå, vil programlederen som regel "løfte" problemstillingen til å bli nasjonal. At programledelsen har ønsker om hvilke type spørsmål som skal stilles har betydning for hvilke tema som kommer med i programmet, og begrenser dermed publikums mulighet til å ytre seg. Redaksjonen har gjennom utvelgelsen av spørsmål en portvaktfunksjon.

Av de 124 stolpespørsmålene som ble stilt i Landstinget var 56 prosent evige og 44 prosent aktuelle. Det ser dermed ut til at Landstingets publikum er minst like interessert i temaer som ikke er på medienes dagsorden, som i temaer som er det. Å la publikum stille spørsmålene er en metode for å få frem nye temaer og problemstillinger. Tallene bekrefter at publikumsdeltakelse i Landstinget bidrar til en mer mangfoldig offentlig debatt, hvor flere stemmer og synspunkter slipper til – og blir hørt av hundretusener.

Et flertall av spørsmålene i Landstinget fokuserer på selve saken, framfor i stor grad å være preget av personifisering, følelser og egne erfaringer. 69 prosent er saksfokusert, mens 31 prosent er personfokusert. Omkring en tredjedel av stoplespørsmålene representerer dermed en helt annen form for kommunikasjon enn den som Habermas idealiserer i sin beskrivelse av den borgerlige offentlighet, og som mange ser på som en normativ modell for medienes rolle i demokratiet.

De fleste av Landstingets programmer har flere spørsmål med politisk tematikk enn spørsmål som tar opp andre tema. Sett under ett har 66 prosent av spørsmålene et politisk tema, mens 34 prosent har et tema som ikke er politisk. På denne ene siden forteller overvekten av politiske spørsmål oss at folk er interessert i å diskutere politikk med politikerne. Den såpass høye andelen av spørsmål med tema som ikke er politiske kan skyldes at panelet besto av kulturpersonligheter også. Personifiseringstrenden i politikken, og det at mediene, eller velgerne, er blitt mer interessert i personlige verdier, meninger og taktikk kan være en annen årsak.

8.4 Stedet og erfaringers betydning

At Landstinget forflytter seg øker tilgjengeligheten for å delta i programmet. At terskelen for å møte politikere og for å nå ut til tv-seerne med sitt budskap blir lavere, har en positiv verdi

i et demokrati hvor man legger vekt på informasjon og at alle skal ha mulighet til å nå frem med sine meninger og sin argumentasjon.

Sted og lokasjon legger føringer for debatten. Teamene som diskuteres og vinklingen av temaene er preget av valg av sted. Da NRK under valgkampen 2009 arrangerte debatt om kriminalpolitikk i Oslo kretsfengsel så la det visse føringer for temaer og vinklinger som passet seg. Det samme gjelder debatten om innvandringspolitikk som ble arrangert i en moske (Rossavik 2009: 4).

I Landstinget er ikke betydningen av stedsvalget så viktig som beskrevet av Rossavik. Men for eksempel når lokalsamfunnet som Landstinget besøker nettopp har mistet lokalsykehuset sitt, har mange i salen sterke følelser knyttet til dette. Dersom publikum har en konkret og felles opplevelse av en vanskelig situasjon, kan dette hindre logisk og "objektiv" argumentasjon. For en ansvarlig politiker blir det da vanskelig å argumentere for upopulære avgjørelser, som i en større sammenheng kan være "riktige" eller fornuftige. Årsaken er at personlige erfaringer i slike tilfeller lett oppfattes som mer gyldig argumentasjon.

Det hele blir mer "personlig" når publikum stiller spørsmål om noe som de er opptatt av. Dersom en programleder som ideelt sett skal fremstå som nøytral, i alle fall ikke å gi uttrykk for sin personlige mening, stiller et spørsmål om det samme tema, til og med det samme spørsmålet, har det ikke nødvendigvis samme appell til affekt.

8.5 Personifisering som (demokratisk) virkemiddel

I Landstinget blir debatttemaene satt i kontekst ved at det er de som "føler problemene på kroppen" som stiller spørsmål. På den ene siden lar publikum seg lettere engasjere når de identifiserer seg med noen på TV. Dette kan skape økt bevissthet og engasjement omkring spørsmålene som tas opp. Personifiseringen gjør at saken føles nærmere. På den annen side så tar personifiseringen fokus bort fra helheten og den rasjonelle tanken. Følelsene blir lett viktigere enn de logiske argumentene og sammenhengene.

Personifisering er et populærjournalistisk virkemiddel som vi finner i Landstinget. Personifiseringen regnes gjerne som et underholdningselement, og appellerer til følelser fremfor fornuft. Personifiseringen kan forsvares med at seerne lettere lar seg engasjere

dersom de identifiserer seg med deltakerne. For å øke seertallene i politiske programmer så appelleres det til følelser. En blanding av underholdning og informasjon er bedre enn ingen informasjon i det hele tatt.

8.6 Programleders vinkling og iscenesettelse

I Landstinget er det publikum som velger temaene som skal debatteres gjennom å stille egne spørsmål. Programleder spisser eller vinkler gjerne det publikum spør om underveis i debatten, eller kommer med tilleggsinformasjon om saken det gjelder. Programleder bestemmer hvem av paneldeltakerne som skal uttale seg, og hvor lenge hvert tema skal debatteres. Dette betyr at programlederen og redaksjonen har betydelig innflytelse på, og makt over, programmets innhold.

Utover rollen som ordstyrer viser statistikken at programleder Arill Riise i gjennomsnittlig per program, gir 38 kommentarer mens stolpespørsmålene debatteres. Programleder kommer med tilleggsinformasjon, spisser spørsmål og stiller oppfølingsspørsmål både til paneldeltakere og til publikumsdeltakere. Programlederen er en aktiv deltaker i debatten, selv om publikum stiller spørsmålene.

Programledelsens iscenesettelse av debatten har stor betydning for utfallet, selv om både publikumsdeltakere og paneldeltakere har mulighet til å påvirke noe. Programledelsen kan påvirke debatten slik at et i utgangspunktet saklig spørsmål gir en debatt med fokus på personlig erfaring – og motsatt. Det er ikke nødvendigvis publikums initiativ i deltakelsen som gjør at talkshow med publikumsdeltakelse blir mer personlige, og som gjør at personlige erfaringer lett kan bli viktigere enn kritisk resonnement.

8.7 Informasjon, engasjement og underholdning

I kapittel 7 var vi innom ulike synspunkter på hvilken rolle mediene bør ha, og hvordan mediene best kan bidra til et demokratisk samfunn. Noen vil hevde at den viktigste demokratiske funksjonen til det politiske debattprogrammet er å vise frem forskjellene mellom, og mangfoldet av, meninger og ideer. Andre hevder at politisk debatt ideelt sett skal skape konsensus, en objektiv enighet basert på at beste argument vinner. Forholdet mellom underholdning og informasjon er aktuelt i denne sammenheng, og ligger i kjernen av dette

spørsmålet: Er det viktigste kvalitetskriteriet for debattprogrammet, og for offentligheten generelt, samtalens kvalitet eller det at samtalen engasjerer flest mulig?

Engasjement er avgjørende i et demokrati. Spørsmålet om hvor høy eller lav kvaliteten på debatten seerne kan akseptere før de velger at annet program, blir avgjørende for programmets demokratiske funksjon. Hvis det å presentere politikk med bruk av underholdning, drama og følelsesmessig involvering gir innpass til politikk for personer som ellers er ekskludert eller som synes politikk er kjedelig så har den underholdende politikken en misjon (Jamtøy og Hagen 2007: 149-150). I et demokrati som er basert på deltakelse av informerte borgere er noe informasjon mer ønskelig enn ingen informasjon.

8.8 Om seertall og folkelighet

Om publikumsdeltakere og politikere oppfatter debatten i Landstinget som interessant, og gir inntrykk av at de gjerne vil fortsette debatten når det går mot slutten av sendingen, så er ikke seerne der hjemme like engasjert. Landstingets seertall var ikke så høye som ønsket og forventet, til tross for en stor grad av folkelighet i programmet. Hvorfor seertallene var forholdsvis lave er det nok flere årsaker til. Digitaliseringen av tv-sendingene, og med dette større konkurranse om seerne, kan være en av årsakene.¹⁸

Det kan fremstå som et paradoks at når folk flest slipper til i debattprogrammet, så mister seerne der hjemme interessen. Landstinget benyttet seg av folkelighet som seermagnet, men endte likevel opp med for lave seertall til å kunne fortsette. De lave seertallene kan skyldes at folkelighet ikke er tilstrekkelig til at folk flest skal bli engasjert i politisk debatt.

Landstinget ønsket ikke at det skulle bli for mye lokale tema i debatten, nettopp fordi de ønsket å engasjere så mange seere som mulig, i hele landet. Kjersti Thorbjørnsrud opplevde den samme holdningen til lokale temaer da hun studerte NRK Redaksjon ENs valgkampdekning i NRK:

Signalene fra ledelsen i NRK oppleves som uklare og motsigelsesfylte av Redaksjon EN-teamet i denne perioden, i det de oppfattes som "både og" argumenter: Man ønsker både høye seertall og at NRKs valgstoff får fram lokale saker og lokale representanter. Dette er uforenlige målsettinger slik programleder i Redaksjon EN ser det (Thorbjørnsrud 2009: 206).

¹⁸ Dette kommer fram i en e-post fra Arill Riise 2.11.09.

På bakgrunnen av denne informasjonen kan det tenkes at seertallene til Landstinget ble såpass fordi debatten ble preget av lokale tema i for stor grad. Å slippe til lokale representanter for folket er ikke nødvendigvis folkelig i populærjournalistisk forstand.

Mangel på konflikt i debatten kan være en årsak til relativt lave seertall. Forskning på politisk tv-debatt i valgkamp viser at det norske folk tiltrekkes av sterkt konfliktorientert iscenesatt politikk (Jenssen og Aardal 2007:259). At det ble lagt vekt på en god stemning, slik at publikum i salen skulle få lyst til å delta i den offentlige samtalen, gjorde at debatten ble mindre konfliktorientert.

Kan seertallene fortelle oss noe om hvorvidt Landstinget er positivt for demokratiet? Er det seeropplutning eller utbyttet den enkelte seer får som er avgjørende for programmets demokratiske verdi? Med gjennomsnittlige seertall på omtrent 300.000 så kan man ikke avfeie Landstinget som en ubetydelig offentlig arena.

At debattprogrammet *Question Time* i Storbritannia oppnår høye seertall med et lignende konsept, gjorde at man også i Norge forventet høye seertall med Landstinget. Årsakene til at dette ikke skjedde kan være flere. Vi skal ikke gjøre en sammenlignende analyse her, men som Thorbjørnsrud påpeker så er omstendighetene rundt den politiske debatten i Storbritannia forskjellig fra den norske. De norske politikerne er i større grad tilgjengelig for mediene enn de britiske (Thorbjørnsrud 2009: 239). Landstinget hadde flere konkurrerende aktører som også kunne "tilby politikere". Suksess med konsepter for politisk debatt er kulturelt betinget.

Mens Landstinget var direktesendt var *Question Time* i Storbritannia spilt inn på forhånd, og var derfor ferdig redigert og klippet. Kveldens tema i Landstinget var åpent fram til publikum hadde skrevet ned sine spørsmål, og redaksjonen hadde plukket ut hvilke av disse spørsmålene som skulle med i sendingen. All forhåndstale av, eller reklame for, programmet ble dermed begrenset til sted, paneldeltakere og konsept. Dette kan ha hatt innvirkning på seertallene.

8.9 Folkets debattprogram?

Man kan lett se at redaksjonens godkjenning, utvalg og prioritering av spørsmålene som skal stilles bidrar til å "sensurere" publikum og å kontrollere debatten. (En institusjonell kontroll over innholdet.) Det er likevel vanskelig å se for seg andre måter å styre debatten på som ville fungere "bedre". Uten å klargjøre spørsmål i forkant av programmet kunne man for eksempel risikere at publikum ikke hadde noen spørsmål å stille eller at en eller flere publikumsdeltakere kom til å dominere debatten, mens andre ikke slapp til.

Å gå gjennom og velge ut spørsmålene på forhånd sikrer at flere publikummere får være med på debatten, og dermed være med på å sette dagsorden. Dette er med på å sikre et mangfold av stemmer, og antakelig at det ikke er bare de som snakker høyest som slipper til. Publikumsdeltakelsen i Landstinget begrenser seg ikke til stolpespørsmålene. Det er mulig for publikum å komme med kommentarer underveis i sendingen, dersom de får programlederens oppmerksomhet og en mikrofon. Da kan publikumsdeltakeren si det han eller hun har på hjertet, uten at redaksjonen på forhånd har godkjent dette.

Programledelsens regi og programleders vinkling, kan gjøre publikumsdeltakelsen mer personfokuset enn det deltakeren selv legger opp til. Dette forhindrer ikke at publikumsdeltakelsen, på tross av personifiseringen, bidrar positivt til den offentlige samtalen. Flere røster slipper til i offentligheten, hvilket i Landstingets tilfelle betyr en bredere dagsorden, med flere tema.

Et spørsmål om tid?

Når mange tema skal diskuteres så blir det nødvendigvis kort tid til hvert enkelt tema. Dette fører til at ikke alle får sagt sin mening, noe som vil oppfattes som negativt dersom man er opptatt av programmets demokratiske verdi. Dette gjelder både om man er opptatt av å få fram mangfoldet av meninger, og dersom man er opptatt av at det beste argument skal skape konsensus. Landstinget behøver ikke å sees som et isolert element som i seg selv har en positiv demokratisk funksjon, men som et av mange elementer som potensielt kan være med på å gjøre offentligheten mer demokratisk.

Det vil ikke i løpet av et program være rom for en grundig diskusjon av alle temaer som tas opp i Landstinget. Grunnet knapphet på tid får ikke alle paneldeltakerne uttale seg om alle sakene som tas opp, og det er ikke alltid at alle publikummerne som gir uttrykk for at de ønsker å kommentere får gjøre dette. Ofte er det nødvendig med mer enn noen sekunder for å fremføre et argument. Landstinget kan likevel oppmuntre og engasjere publikum til å finne ut mer om de sakene som diskuteres, og det oppmuntres til videre diskusjon på Landstingets nettsider.

8.10 Har publikumsdeltakelse en positiv funksjon?

Har publikumsdeltakelse i TV-debatten en positiv demokratisk funksjon? Et svar på spørsmålet må bli at publikumsdeltakelse vanskelig kan sees som en isolert årsak til innholdet i, og forløpet av, debatten. I hvilken grad publikum deltar, eller får adgang til å delta, vil være en faktor av stor betydning for debattens gang. Mye er altså opp til produsenten. Regi og iscenesettelse av programmet vil være avgjørende for publikumsdeltakelsens funksjon.

Publikum utgjør en gruppe av ulike mennesker, eller mennesketyper, med forskjellige forutsetninger for å delta i debatten. Å slippe til publikum betyr ikke enten at man får en debatt som er mer preget av personlige erfaringer og intimisering, eller en debatt som er mer rasjonell. Men det betyr at man får en debatt som har et større mangfold. Publikum og deres argumentasjon er like forskjellige som politikernes, om ikke mer. Publikum kan være så mangt. Publikum kan ha ulik grad av kjennskap til saken som debatteres, og ha mer eller mindre personlig erfaring med temaet.

Denne oppgaven viser at publikumsdeltakelse i debattprogrammer ikke kan avfeies som et populærjournalistisk virkemiddel. Om deltakelsen har en positiv demokratisk funksjon er avhengig av regi og iscenesettelse, og den enkelte publikumsdeltakers forutsetninger. At folket får møte folkelige politikere i beste sendetid kan føre til at både politikere, publikumsdeltakere og seere vinner ny innsikt både i komplekse temaer og i konsekvenser for den enkelte.

Referanser

Litteratur m.m.

Allern, Sigurd (2001): *Flokkdyr på løvebakken? Søkelys på Stortingets presselosje og politikkenes medierammer*. Oslo: Pax Forlag.

Brecht, Bertolt (1927): "Radioteori". I *Massekommunikasjon. En bok om massemedienes vekst og virkninger*. Hans Fredrik Dahl (red.) (1973) Oslo: Gyldendal.

Coleman, Stephen (2000): "Meaningful Political Debate in the Age of the Soundbite". I *Televised election debates: international perspectives*. Stephen Coleman (red.). Basingstoke: Macmillan Press LTD.

Eide, Martin (1998): "Etterkrigsavisen og hjemmefronten". I *Mediekultur*, vol. 28.

Enli, Gunn Sara (2002): "På din side. Folkelighet og alliansebygging i TV 2s aktualitetsprogram". I *Et hjem for oss – et hjem for deg? Analyser av TV 2 1992-2002*. Kristiansand: IJ-forlaget AS.

Enli, Gunn Sara (2007): *The Participatory Turn in Broadcast Television. Institutional, editorial and textual challenges and strategies*. Doktorgrad ved Institutt for Medier og Kommunikasjon, Universitetet i Oslo.

Gamson, Joshua (1999): "Taking the Talk Show Challenge: Television, Emotion, and Public Spheres". I *Constellations*, vol 6 (2).

Grønmo, Sigmund (2004): *Samfunnsvitenskapelige metoder*. Bergen: Fagbokforlaget.

Habermas, Jurgen (2002): *Borgerlig offentlighet - dens fremvekst og forfall. Henimot en teori om det borgerlige samfunn*. (3. utgave) Oslo: Gyldendal Norsk Forlag AS.

Hagen, Ingunn (1998): *Medias publikum. Frå mottakar til brukar?*. Oslo: Ad Notam Gyldendal.

Hestvik, Hanne (2004): ""valgkamp2001.no." Partier, velgere og nye medier. Ny kommunikasjon?" I *I valgkampens hete*. Bernt Aardal, Anne Krogstad og Hanne Marthe Narud (red.). Oslo: Universitetsforlaget.

Jamtøy, Ann Iren og Ingunn Hagen (2007): "Iscenesatt politikk - strategier for å lage underholdende TV." I *Den medialiserte politikken*. Anders Todal Jenssen og Toril Aalberg (red.). Oslo: Universitetsforlaget.

Jenssen, Anders Todal og Toril Aarberg (2007): "Den politiske allmenningens tragedie?" I *Den medialiserte politikken*. Anders Todal Jenssen og Toril Aarberg (red.). Oslo: Universitetsforlaget.

Jones, Jeffrey P. (2005): *Entertaining politics: new political television and civic culture*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers.

Kleven, Øyvind (2000): *Demokratiperspektiv på TV-debatter. En studie av Holmgang, Til debatt og Lønning direkte*. Hovedoppgave ved Institutt for Statsvitenskap, Universitetet i Oslo.

Lafferty, William M. (1983): "Deltakelse og demokrati. Momenter i en uendelig dialog." I *Deltakerdemokratiet*, Trond Bergh (red.). Oslo: Universitetsforlaget.

Linge, Ulrikke (2003): *Ethoskamp i Redaksjon 21. En argumentasjonsteoretisk undersøkelse av troverdighetens uttrykk*. Hovedoppgave ved Institutt for Medier og Kommunikasjon, Universitetet i Oslo.

Livingstone, Sonia og Peter Lunt (1994): *Talk on Television. Audience Participation and Public Debate*. London og New York: Routledge.

Livingstone, Sonia og Peter Lunt (2004): "Studio Discussions". I *The Television Studies Reader*. Robert C. Allen og Annette Hill (red.). London og New York: Routledge.

Lundby, Knut (2009): "Mediatization as key". I *Mediatization. Concept, changes, consequences*. Knut Lundby (red.). New York: Peter Lang Publishing.

Lunt, Peter og Paul Stenner (2005): "The Jerry Springer Show as an emotional public sphere". I *Media, Culture & Society*. Vol. 27(1).

Maasø, Arnt, Vilde Schanke Sundet og Trine Syvertsen (2007): "Fordi de fortjener det". – *Publikumsdeltakelse som strategisk utviklingsområde i mediebransjen*. I Norsk medietidsskrift Vol. 02.

Neuendorf, Kimberly A. (2002): *Content Analysis Guidebook*. Thousand Oaks: Sage.

Patrona, Marianna (2006): "Conversationalization and media empowerment in Greek television discussion programs". I *Discourse & Society*. Vol. 17.

Rossavik, Frank A. (2009, 18.09.): "Det journalistiske demokrati", i *Morgenbladet*.

Skogerbø, Eli (1999): "Kapittel 3: Normativ teori, medier og demokrati". I *Medievitenskap bind 1. Medier – institusjoner og historie*. Martin Eide (red.). Bergen: Fagbokforlaget.

Sparks, Colin (1992): "Popular Journalism: Theories and Practice". I *Journalism and Popular Culture*. Dahlgren, Peter og Colin Sparks (red.). London: Sage Publications.

Strømback, Jesper og Frank Esser (2009): "Shaping Politics: Mediatization and Media Interventionism". I *Mediatization. Concept, changes, consequences*. Knut Lundby(red.). New York: Peter Lang Publishing.

Syvertsen, Trine (2002): "Vi har sett frem til denne dagen med forventning." TV 2 som allmennkringkaster og mediebedrift". I *Et hjem for oss – et hjem for deg? Analyser av TV 2 1992-2002*. Kristiansand: IJ-forlaget AS.

Syvertsen, Trine (2004): "Citizens, Audiences, Customers and Players: A Conceptual Discussion of the Relationship Between Broadcasters and their Publics". I *European Journal of Cultural Studies* Vol.7(3).

Thagaard, Tove (2003): *Systematikk og innlevelse. En innføring i kvalitativ metode*. Bergen: Fagbokforlaget.

Thorbjørnsrud, Kjersti (2009): *Journalistenes valg. Produksjon – interaksjon – iscenesettelse. Møtet mellom journalistikk og politikk i en valgkamp med fokus på NRK Fjernsynets valgformater*. Doktorgrad ved Institutt for Medier og Kommunikasjon, Universitetet i Oslo.

Van Zoonen, Liesbeth (1998): "A day at the zoo: political communication, pigs and popular culture." I *Media Culture Society*. Vol. 20(2).

Van Zoonen, Liesbet (2005): *Entertaining the Citizen. When Politics and Popular Culture Converge*. Lanham: Rowman & Littlefield Publishers.

Waldahl, Ragnar (2001): *Mediepåvirkning* (2. utgave). Oslo: Gyldendal Akademisk.

Østbye, Helge, Knut Helland, Karl Knapskog og Leif Ove Larsen (2007): *Metodebok for medievitenskap*. (3. utgv.) Bergen: Fagbokforlaget.

Nettsider benyttet for bakgrunnsinformasjon

Aftenposten.no (2009, 24.10): - *London er etnisk rensset*. URL:
<http://www.aftenposten.no/nyheter/uriks/article3336906.ece> [Lesedato: 27.10.2009]

BBC News (2009, 24.09): *US Question Time 'would not work'*. URL:
http://news.bbc.co.uk/2/hi/programmes/question_time/8271710.stm [Lesedato: 28.09.2009]

BBC News (2009, 17.06): *About the programme*. URL:
http://news.bbc.co.uk/1/hi/programmes/question_time/about_the_show/default.stm
[Lesedato: 08.10.2009]

Kampanje (2008, 4.11): *Skrinlegger Landstinget*. URL:
<http://www.kampanje.com/medier/article359248.ece> [Lesedato: 25.09.2009]

NA24 2008, (5.11.): *Rise forstår TV 2-kutt*. URL:
<http://www.na24.no/propaganda/article2365788.ece> [Lesedato: 25.09.2009]

TV 2s nettsider (2008): *Landstingets reisemål*. URL:
<http://www.tv2nyhetene.no/landstinget/landstingets-reisemaal-1731370.html> [Lesedato:
18.09. 2009]

TV 2s nettsider (2008, 10.03): *Aller siste Holmgang*. URL:
<http://www.tv2.no/omtv2/program/aller-siste-holmgang-1670656.html> [Lesedato:
28.09.2009]

Programdata

1. program

Sendes fra Wergelandssalen på Eidsvoll, onsdag 16.04.08, kl. 20.00

Paneldeltakerne:

- Politikere: Jonas Gahr Støre, utenriksminister (Ap), Kristin Halvorsen, finansminister og partileder (SV), og Siv Jensen, partiformann (FrP)

- Kulturpersonligheter: Astrid Gunnestad, tidligere redaktør i Norsk Ukeblad, medarbeider i P4 og rikssynser, og Bjarte Hjelmeland, teatersjef ved Den Nasjonale Scene i Bergen

Hva får vi vite om programkonseptet?

Arill Riise innleder: "Dette er Landstinget. Velkommen til vår aller første sending. Dette programmet, dette er folkets debattprogram. Det er dei som sit her som skal sleppe til med spørsmål til panelet. Og det er fordi at vi skal bli landets friaste talarstol".

Stolpespørsmålenes fordeling i kategorier

Spørsmål	Riks	Lokal	Aktuelt	Evig	Person	Sak	Politisk	Ikke politisk
1	1		1		1		1	
2		1	1		1			1
3	1		1			1	1	
4	1		1			1		1
5	1		1			1	1	
6	1		1			1	1	
Sum	5	1	6	0	2	4	4	2

Antall ganger programleder uttaler seg utover ordstyrerrollen

Spm. nr.	Kommentarer
spm 1	7
spm 2	4
spm 3	0
spm 4	3
spm 5	3
spm 6	1
Sum (N)	18

Meningsmålinger

Publikumsmåling	Panelmåling
2	1

2. program

Sendes fra det gamle smelteverket i Odda onsdag 23.04.08, kl. 20.00

Paneldeltakerne:

- Politikere: Lars Sponheim, daværende venstreleder, Per Sandberg, FrP, Liv Signe Navarsete, da værende samferdselsminister for Sp
- Kulturpersonligheter: Sarah Natasha Melbye, programleder TV 2, Herman Friele, ordfører og næringsliv

Hva får vi vite om programkonseptet?

Arill Riise informerer: "Men i kveld er oddingene tilbake i smelteverket for å si sin mening, på Landstinget." og: "Her er det publikum som stiller spørsmålene."

Stolpespørsmålenes fordeling i kategorier

Spørsmål	Riks	Lokal	Aktuelt	Evig	Person	Sak	Politisk	Ikke politisk
1		1		1	1			1
2	1			1		1	1	
3	1			1	1		1	
4		1		1		1	1	
5		1		1		1	1	
6	1		1		1			1
7		1		1		1	1	
Sum	3	4	1	6	3	4	5	2

Programleders antall kommentarer utover ordstyrerrollen

Spm. nr.	Kommentarer
spm 1	1
spm 2	4
spm 3	4
spm 4	9
spm 5	11
spm 6	10
spm 7	5
Sum (N)	44

Taletid

Deltaker	Spm. nr.1	Spm. nr.2	Spm. nr.3	Spm. nr.4	Spm. nr.5	Spm. nr.6	Spm. nr.7	Totalt
P	18	35	52	78	84	93	27	387
pd1		32	143	61	58	78	18	390
pd2		20	0	11	11	36	24	102
pd3		85	78	20	116	79	0	378
pd4	17		36	32	0	13	41	139
pd5		56	48	112	82	165	118	581
ss	10	20	13	39	11	8	56	157
pn			44	30		105	31	210
SUM	45	248	414	383	362	577	315	2344

3. program

Sendes fra Samovarteateret i Kirkenes onsdag 30.04.2008, kl. 20.00

Paneldeltakerne:

- Politikere: Åslaug Haga, daværende olje- og energiminister (Sp), Per-Willy Amundsen (FrP), Erna Solberg, partileder (H)
- Kulturpersonligheter: Hans Wilhelm Steinfeld, utenriksmedarbeider i NRK og Mona Halvorsen, musiker og redaktør

Stolpespørsmålenes fordeling i kategorier

Spørsmål	Riks	Lokal	Aktuelt	Evig	Person	Sak	Politisk	Ikke politisk
1		1	1			1		1
2		1		1	1			1
3	1			1		1		1
4		1		1	1		1	
5		1		1		1		1
6	1		1			1	1	
7	1		1			1	1	
Sum	3	4	3	4	2	5	3	4

Antall kommentarer fra programleder utover ordstyrerrollen

Spm. nr.	Kommentarer
spm 1	7
spm 2	2
spm 3	3
spm 4	4
spm 5	5
spm 6	3
spm 7	9
Sum (N)	33

Meningsmålinger

Publikumsmåling	Panelmåling
2	1

Eksempler på henvisninger til nettsidene:

- Underveis i programmet vises det tekst nederst på skjermen som opplyser om at man kan fortsette debatten på Landstingets nettsider (tv2.no/landstinget). Ved en anledning sier Arill Riise: "Fortsett denne debatten. Fører økte matvarepriser til mer smugling? Du kan gå inn på tv2.no. Og vi skifter tema."
- Hans Wilhelm Steinfeld stiller til nettpprat dagen etter. Arill Riise informerer mot slutten av programmet: "Vi må stoppe der. Men du kan få fortsette debatten på tv.no/landstinget. Og Hans Wilhelm Steinfeld stiller til nettpprat på vår heimeside i morgon."

4. program

Sendes fra menighetssenteret på Froland, onsdag 07.05.08 kl. 20.00

Paneldeltakerne:

- Politikere: Bård Vegar Solhjell, kunnskapsminister (SV), Dagrunn Eriksen (nestleder KrF) og Anette Trettebergstuen (Ap)
- Kulturpersonligheter: Shahzad Rana (IT-gründer) og Einar Gelius (sogneprest)

Innledende

Arill Riise går inn i salen mens han sier: "Sommeren har kommet til Sørlandet, og det har også Landstinget. Hjertelig velkommen til Froland. Vi sender direkte fra menighetssenteret, og her er kveldens hovedpersoner - vårt kjære publikum." (Publikum klapper.) "Det går et rykte om at Frolendingen er traust og kjedelig. Og det er faktisk sant." (Publikum roper nei eller buer) "Velkommen hele Norge."

Stolpespørsmålenes fordeling i kategorier

Spørsmål	Riks	Lokal	Aktuelt	Evig	Person	Sak	Politisk	Ikke politisk
1	1		1			1	1	
2	1		1		1			1
3	1			1		1	1	
4		1		1	1			1
5	1		1			1	1	
6	1			1		1	1	
7	1			1		1	1	
Sum	6	1	3	4	2	5	5	2

Hvilken rolle inntar programlederen?

Meningsmåling: Programleder tar 1 spørreunde i panelet, hvor paneldeltakerne bes om å svare ja eller nei til B-fører kort for ungdom.

Taletid

Antall uttalelser

Panel	Publikum	Programleder	Totalt
74	13	68	155

Antall kommentarer fra programleder utover å styre ordet

Spm. nr.	Kommentarer
spm 1	8
spm 2	5
spm 3	4
spm 4	2
spm 5	2
spm 6	4
spm 7	8
Sum (N)	33

5. program

Sendes fra Rosendal teater i Trondheim, onsdag 14.05.08 kl. 20.00

Paneldeltakerne:

- Politikere: Per-Kristian Foss (H), Eva Kristin Hansen (Ap) og Erik Solheim, miljø- og utviklingsminister (SV)

- Kulturpersonligheter: John G. Bernander, tidligere kringkastingssjef (NRK), Brita Møystad Engseth (TV-kjendis)

Innledning

Arill Riise angir innledende noen tema de skal innom: "Norge har satt ny rekord i CO2-utslipp, Iberia-sneglen kryper over hele landet, og Rosenborg er langt nede på stigen i Tippeligaen. Velkommen til Landstinget. I kveld direkte fra Rosendal teater i Trondheim.

Stolpespørsmålene i kategorier

Spørsmål	Riks	Lokal	Aktuelt	Evig	Person	Sak	Politisk	Ikke politisk
1	1		1			1		1
2	1			1	1			1
3	1			1	1		1	
4	1		1			1		1
5	1			1		1		1
6		1	1		1			1
7	1			1	1		1	
Sum	6	1	3	4	4	3	2	5

Antall kommentarer fra programleder utover rollen som ordstyrer

Spm. nr.	Kommentarer
spm 1	7
spm 2	6
spm 3	18
spm 4	7
spm 5	3
spm 6	3
spm 7	5
Sum (N)	49

Meningsmålinger

Publikumsmåling	Panelmåling
1	1

6. program

Sendes fra et studio på Nydalen i Oslo, onsdag 21.05.08 kl. 20.00

Paneldeltakerne:

- Politikere: Jens Stoltenberg, statsminister (Ap), Andre Oktay Dahl (H), og Carl I. Hagen (FrP)
- Kulturpersonligheter: Per Fuggeli, professor i sosialmedisin, og Kjersti Løkken Stavrum, redaktør for A-magasinet

Arill Riise introduserer programmet slik: "Flystreiken er over, bensinprisene går til himmels og Norge er med i Melodi Grand Prix-finalen. Velkommen til vårens siste Landsting. I kveld skal Jens Stoltenberg og Carl I. Hagen møte publikum fra Oslo. Byen med det fineste været og de beste parkene."

Stolpespørsmålene fordelt i kategorier

Spørsmål	Riks	Lokal	Aktuelt	Evig	Person	Sak	Politisk	Ikke politisk
1		1	1		1		1	
2		1		1		1		1
3	1		1			1		1
4	1			1		1	1	
5	1			1		1	1	
6	1			1	1			1
7	1			1		1		1
8	1		1		1			1
9	1		1			1	1	
10	1			1		1		1
11	1			1	1			1
Sum	9	2	4	7	4	7	4	7

Antall kommentarer fra programleder utover rollen som ordstyrer

Spm. nr.	Kommentarer
spm 1	6
spm 2	4
spm 3	3
spm 4	0
spm 5	3
spm 6	1
spm 7	3
spm 8	1
spm 9	3
spm 10	0
spm 11	4
Sum (N)	28

7. program

Sendes fra Hurtigrutekaia i Stamsund, Lofoten

Paneldeltakerne:

- Politikere: Helga Pedersen, fiskeri- og kystminister (Ap) og Siv Jensen (Frp)
- Kulturpersonligheter: Kurt Oddekalv, Norges miljøvernforbund og Kine Hellebust, kulturarbeider (Kultura)

Arill Riise innleder: "Dette kan bli det store politiske slaget om Lofoten. Vi er i Stamsund. Ein av dei vakraste plassane i Noreg."

Stolpespørsmålene i kategorier

Spørsmål	Riks	Lokal	Aktuelt	Evig	Person	Sak	Politisk	Ikke politisk
1		1	1			1	1	
2		1	1			1	1	
3		1	1		1		1	
4	1			1		1	1	
5	1			1		1	1	
6		1		1		1	1	
7	1			1		1	1	
8	1		1			1	1	
9		1	1			1	1	
10	1			1		1	1	
Sum	5	5	5	5	1	9	10	0

Antall kommentarer fra programleder utover rollen som ordstyrer

Spm. nr.	Kommentarer
spm 1	1
spm 2	7
spm 3	8
spm 4	4
spm 5	3
spm 6	5
spm 7	0
spm 8	11
spm 9	8
spm 10	5
Sum (N)	52

Antall uttalelser for de ulike rollene, her inkludert programleders ordstyrerrolle

Spørsmål	Panel	Publikum	Programleder	Sum
10	67	9	67	143

8. program

Sendes fra Rogaland Kunstmuseum i Stavanger, onsdag 17.09.08, kl. 20.00

Paneldeltakerne:

- Politikere: Magnhild Meltveit Kleppa, Kommunal-og regionalminister (Sp) og Erna Solberg, partileder (H)
- Kulturpersonligheter: Arve Juritzen, forlegger og Abid Q. Raja, advokat og venstremann

Programleder innleder programmet: "Børsene skjelver, renta går i været og folk spør seg, er festen over? Velkommen til Landstinget direkte fra Stavanger. Vi er i året 2008 etter vanlig tidsregning, og heldigvis så er vi her i disse krisetider, for vi er i den rikeste delen av det rikeste landet i verden. Europas kulturhovedstad."

Presenterer videre publikum: "Og her er det som vanlig et tett engasjert, intelligent publikum som er klar til å stille skarpe spørsmål, og den første som skal gjøre det, det er Susanna Holberg, vær så god."

Fordeling av stolpespørsmålene i kategorier

Spørsmål	Riks	Lokal	Aktuelt	Evig	Person	Sak	Politisk	Ikke politisk
1	1		1			1	1	
2	1		1		1			1
3	1			1		1		1
4	1		1			1	1	
5	1		1		1			1
6	1		1		1			1
7	1		1		1		1	
8	1		1		1		1	
9	1			1	1			1
Sum	9	0	7	2	6	3	4	5

Antall kommentarer fra programleder utover rollen som ordstyrer

Spm. nr.	Kommentarer
spm 1	9
spm 2	2
spm 3	2
spm 4	4
spm 5	2
spm 6	4
spm 7	5
spm 8	1
spm 9	1
Sum (N)	30

1 meningsmåling i panelet: "ja eller nei"-runde i panelet på om politiet får for dårlig betalt.

9. program

Sendes fra Kulturhuset i Namsos, onsdag 01.10.08

Paneldeltakerne:

- Politikere: Inga Marte Thorkildsen (SV) og Per Sandberg (FrP)
- Kulturpersonligheter: Blomster-Finn Schøll , tv-personlighet og butikkinnehaver og Trine Grung, programleder

Gående inn i salen sier Arill Riise: "Bankene sier du må tåle ei rente på bortimot 11 prosent. Skal vi finne oss i det eller skal vi gjøre opprør? Velkommen til Landstinget – folkets debattprogram. Direkte fra kulturhuset her i Namsos. Namsos er rockebyen i Norge. Her kommer Åge Aleksandersen fra, og her kommer Bjarne Brøndby fra. Når det er snakk om Namsos så bor det 12000 slike i denne byen her (viser til publikum i salen). Og når det er snakk om Namsos så er det snakk om trelast, laksefiske og gitar."

Stolpespørsmålene fordelt i kategorier

Spørsmål	Riks	Lokal	Aktuelt	Evig	Person	Sak	Politisk	Ikke politisk
1	1		1			1	1	
2	1		1		1		1	
3	1			1		1	1	
4		1		1		1	1	
5	1		1		1		1	
6	1			1		1	1	
Sum	5	1	3	3	2	4	6	0

Programleders kommentarer utover rollen som ordstyrer, per stolpespørsmål

Spm. nr.	Kommentarer
spm 1	7
spm 2	12
spm 3	6
spm 4	9
spm 5	3
spm 6	2
Sum (N)	39

Meningsmålinger

Publikumsmåling	Panelmåling
1	2

10. program

Sendes fra Union Scene i Drammen, onsdag 08.10.08, kl. 20.00

Paneldeltakerne:

- Politikerne: Kristin Halvorsen, finansminister (SV)
- Kulturpersonlighetene: Finn Bergesen jr., NHO-direktør, Elin Ørjaseter, økonomieksperter i NA24, og Knut Haavik, tidligere "Se og Hør"-redaktør

Sendingen har tema: statsbudsjettet

Arill Riise kommenterer: "Dette blir en spesiell sending, fordi at vi har kun en politiker i panelet. Men det er ikke hvilken som helst politiker, det er finansminister Kristin Halvorsen."

Stolpespørsmålene kategorisert

Spørsmål	Riks	Lokal	Aktuelt	Evig	Person	Sak	Politisk	Ikke politisk
1	1			1		1	1	
2	1		1			1	1	
3		1	1			1	1	
4	1			1		1	1	
5	1			1		1	1	
6	1		1			1	1	
7	1		1		1		1	
Sum	6	1	4	3	1	6	7	0

Antall kommentarer fra programleder utover rollen som ordstyrer

Spm. nr.	Kommentarer
spm 1	7
spm 2	13
spm 3	3
spm 4	4
spm 5	2
spm 6	0
spm 7	2
Sum (N)	31

11. program

Sendes fra studentkantina på høgskolen i Volda, onsdag 22.10.08, kl. 20.00

Paneldeltakerne:

Politikere: Bård Vegard Solhjell, kunnskapsminister (SV), og Trine Skei Grande (V)

Kulturpersonligheter: Heidi "Vampus" Nordby Lunde, blogger, og Carsten O. Five, økonomisk rådgiver

Arill Riise kommer gående inn og sier: "Regjeringa seier vi skal ha verdens beste skole, men så er vi dårlegast i Norden. Velkommen til eit nytt Landsting. Frå den vakre skolebygda Volda. Det blir ikkje bare skole det skal dreie seg om i dag. Vi skal også innom andre ting, og det er publikum som bestemmer kva panelet skal svare på."

Stolpespørsmålene kategorisert

Spørsmål	Riks	Lokal	Aktuelt	Evig	Person	Sak	Politisk	Ikke politisk
1	1			1		1	1	
2		1	1		1		1	
3	1			1		1		1
4	1		1			1	1	
5		1		1		1	1	
6		1		1		1		1
7	1			1	1		1	
Sum	4	3	2	5	2	5	5	2

Antall kommentarer fra programleder utover rollen som ordstyrer

Spm. nr.	Kommentarer
spm 1	9
spm 2	7
spm 3	8
spm 4	7
spm 5	1
spm 6	4
spm 7	1
Sum (N)	37

Taletid for de ulike deltakerrollene

	Spm 1	Spm 2	Spm 3	Spm 4	Spm 5	Spm 6	Spm 7	Sum (N)	Sum (%)
Prog.leder	63	62	133	64	14	22	19	377	16 %
Panel	353	192	236	381	33	79	151	1425	62 %
Publikum	27	113	217	26	8	94	19	504	22 %
Sum	443	367	586	471	55	195	189	2306	100 %

12. program

Sendes fra Rådstua teaterhus i Tromsø, onsdag 29.10.08, kl. 20.00

Paneldeltakerne:

- Politikerne: Inger Lise Hansen, nestleder (KrF), og Anne Marit Bjørnflaten, leder i justiskomiteen (Ap)
 - Kulturpersonlighetene: Anne B. Ragde, forfatter, og Abid Q. Raja, advokat
- Bjørn Kjos, direktør i Norwegian var innledende med på telefon fra København

Innledende sier programleder: "Velkommen til Nord-Noregs hovudstad og Nordens paradiso. Ja, dei fekk ikkje OL her oppe, men dei har fått besøk av Landstinget. Det er ikkje heilt det same, men vi skal gjere vårt beste."

Stolpespørsmålene fordelt i kategorier

Spørsmål	Riks	Lokal	Aktuelt	Evig	Person	Sak	Politisk	Ikke politisk
1		1		1		1		1
2	1			1		1		1
3	1		1			1	1	
4	1			1		1		1
5		1	1		1		1	
6		1		1		1	1	
7	1			1		1		1
8		1		1		1	1	
9		1		1		1	1	

Antall kommentarer fra programleder utover rollen som ordstyrer

Spm. nr.	Kommentarer
spm 1	2
spm 2	3
spm 3	10
spm 4	5
spm 5	5
spm 6	7
spm 7	3
spm 8	11
spm 9	2
Sum (N)	48

Antall uttalelser per rolle, inkludert programleders rolle som ordstyrer, stolpespørsmålene ikke medregnet

Spørsmål	Panel	Publikum	Programleder	Sum
9	62	23	60	145

13. program

Sendes fra Sarons Dal i Kvinesdal

Paneldeltakerne:

- Politikerne: Raymond Johansen (Ap), og Carl Ivar Hagen (FrP)
- Kulturpersonlighetene: Eva Lundgren, religionsforsker og professor i sosiologi, og Janne Haaland Matlary, professor i statsvitenskap og politiker

Programleder innleder: "USA har gjort sitt historiske val. Barack Obama is the next president of the United States of America. Velkommen til det norske Amerika. Welcome to Kvinesdal! Vi har et strålende panel til å svare på spørsmål frå publikum i dag."

Stolpespørsmålene i kategorier

Spørsmål	Riks	Lokal	Aktuelt	Evig	Person	Sak	Politisk	Ikke politisk
1	1		1		1			1
2	1		1		1			1
3	1		1			1	1	
4	1		1			1	1	
5	1		1		1			1
6	1			1		1		1
7	1		1			1		1
8	1			1		1	1	
9	1		1			1		1
Sum	9	0	7	2	3	6	3	6

Antall kommentarer fra programleder utover rollen som ordstyrer

Spm. nr.	Kommentarer
spm 1	5
spm 2	2
spm 3	2
spm 4	4
spm 5	4
spm 6	3
spm 7	3
spm 8	1
spm 9	8
Sum (N)	32

14. program

Sendes fra Klosterøya i Skien, onsdag 12.11.08, kl. 20.00

Paneldeltakerne:

- Politikere: Jan Tore Sanner (H), og Martin Kolberg (Ap)
- Kulturpersonligheter: Marie Simonsen, og Aslak Sira Myhre

Programleder innleder: "Kem skal Høgre samarbeide med? FrP eller sentrumspartia? Du får et svar på Landstinget i kveld som går frå Klosterøya i Skien."

Stolpespørsmålene i kategorier

Spørsmål	Riks	Lokal	Aktuelt	Evig	Person	Sak	Politisk	Ikke politisk
1	1			1	1			1
2	1			1	1		1	
3		1	1			1	1	
4		1	1			1	1	
5	1		1			1	1	
6		1	1			1	1	
Sum	3	3	4	2	2	4	5	1

Antall kommentarer fra programleder utover rollen som ordstyrer

Spm. nr.	Kommentarer
spm 1	17
spm 2	4
spm 3	7
spm 4	8
spm 5	7
spm 6	4
Sum (N)	47

15. program

Sendes fra Austevoll i Hordaland, onsdag 19.11.08, kl. 20.00

Paneldeltakerne:

- Politikere: Liv Signe Navarsete, samferdselsminister (Sp), og Torstein Dahle (Rødt)
- Kulturpersonligheter: Terje Søviknes, ordfører i Os (FrP), og Trine Eilertsen, konstituert sjefsredaktør i Bergens Tidende

Programleder innleder: "Velkommen til øysamfunnet vest i havet, velkommen til Landstinget i frå Austevoll. Dette er en kommune med mange millionærer, stor privat rikdom, men kommunen sjølv er lutfattig, og korfor skal det være slik? Det er et av spørsmåla som panelet vårt får i kveld."

Stolpespørsmålene i kategorier

Spørsmål	Riks	Lokal	Aktuelt	Evig	Person	Sak	Politisk	Ikke politisk
1	1		1			1	1	
2		1		1		1	1	
3		1		1		1	1	
4		1		1		1		1
5		1		1		1	1	
6		1		1	1		1	
7	1			1		1	1	
8		1		1		1	1	
9		1		1		1	1	
Sum	2	7	1	8	1	8	8	1

Antall kommentarer fra programleder utover rollen som ordstyrer

Spm. nr.	Kommentarer
spm 1	12
spm 2	5
spm 3	3
spm 4	7
spm 5	7
spm 6	3
spm 7	5
spm 8	4
spm 9	3
Sum (N)	49

16. program

Sendes fra Nordby Shoppingsenter på Svinesund, onsdag 26.11.08, kl. 20.00

Paneldeltakerne:

- Politikere: Bjarne Håkon Hanssen, helse- og omsorgsminister (Ap), og Dagfinn Høybråten (KrF)
- Kulturpersonligheter: Eli Engum Hagen, "mora til Fremstegspartiet" og Jorunn Sundgot-Borgen, professor ved Norges Idrettshøgskole

Programleder innleder: "Tjenare Noreg, og velkommen til Sverige. Her står vi altså og handlar på Svinesund. Man blir jo så freista av dette her. Og det blir faktisk fem millionar kunde også, som er på Nordby kjøpesenter. 89 prosent av dei er nordmenn. Bare i desember så kommer det altså 360 000 nordmenn hit for å handle sprit. Her skal det handle om grensehandel og her skal det handle om helse. Velkommen til Svinesund."

Stolpespørsmålene inndelt i kategorier

Spørsmål	Riks	Lokal	Aktuelt	Evig	Person	Sak	Politisk	Ikke politisk
1	1			1		1	1	
2		1		1	1		1	
3	1			1		1	1	
4	1			1		1	1	
5	1			1		1	1	
6	1			1		1	1	
7	1			1	1		1	
Sum	6	1	0	7	2	5	7	0

Antall kommentarer fra programleder utover rollen som ordstyrer

Spm. nr.	Kommentarer
spm 1	9
spm 2	5
spm 3	1
spm 4	1
spm 5	9
spm 6	4
spm 7	6
Sum (N)	35

Intervjuguider

Intervju med redaksjonssjef og prosjektleder Kjetil Høye Sviland

- Kan du kort beskrive programkonseptet Landstinget?
- Hva skiller Landstinget fra "mer tradisjonelle" debattprogrammer?
- Hvordan tenkte dere at Landstinget ville bli?
- Hvordan ble det?

- Hvordan ble Landstinget til / hvem hadde ideen?
- Har du arbeidet med lignende formater tidligere?

- Kan du beskrive hvordan innspillingene foregikk?
- Hvordan forberedte dere en sending?
- Hvordan ble det avgjort hvilke spørsmål som skulle stilles under sending?
- Hvordan ble deltakere bestemt og valgt ut?

- Hvilken rolle var programlederen tiltenkt?
- Hvilken rolle var kulturpersonligheter/kjendiser tiltenkt?

- Ville politikerne stille opp på dette?

- Hvordan vil du beskrive aktiviteten på **nettsidene** deres, og i hvilken grad var nettaktivitet viktig for dere?
- Var det mange som meldte seg som deltakere til programmet via nettsidene deres?

- Opplevde dere stor interesse for å være publikum under sendingene?

- Hvilke bevisste endringer i programformatet ble gjort underveis, og hvorfor?

- I hvor stor grad var britiske Question Time et forbilde?

- Kan du si noe om årsaken til at det ble slutt?

Intervjuguide til intervju med programleder Arill Riise

Om programmet

- 1) Kan du si noe om hva slags program Landstinget var?
- 2) Hva skiller Landstinget fra "mer tradisjonelle" debattprogrammer?
- 3) Hvordan forberedte dere en sending?
- 4) Kan du beskrive hvordan en innspilling foregikk?
- 5) Hvor viktig var det at dere reiste til ulike steder for hvert program?

Om publikum

- 1) Opplevde dere stor interesse for å være publikum under sendingene, mange som meldte seg som deltakere til programmet via nettsidene deres?
- 2) Hvordan ble det avgjort hvilke spørsmål som skulle stilles under sending?
- 3) Tenkte dere over i hvor stor grad spørsmålene skulle være underholdende og i hvor stor grad de skulle handle om politikk?
- 4) Fikk de som skulle stille spørsmål beskjed om dette før sending?

Programlederrollen

- 1) Har du arbeidet med lignende formater tidligere?
- 2) Hvilken rolle hadde du som programleder i Landstinget?
- 3) Utfordringer ved å være programleder i denne type program?
- 4) Noen spørsmål fikk større plass enn andre i sendingen, hvilke vurderinger lå bak dette?
- 5) Var det naturlig å avslutte sendingen etter cirka 50 min, eller opplevde dere at publikum i salen gjerne ville ha fortsatt diskusjonen?

Om panelet

- 1) Hvilken rolle var kulturpersonlighetene tiltenkt?
- 2) Var politikerne villige til å stille opp?
- 3) Viktig å få en fra posisjon og en fra opposisjon?

Nettsidene

- 1) Hvordan vil du beskrive aktiviteten på **nettsidene** deres, og i hvilken grad var nettaktivitet viktig for dere?

Endringer

- 1) Hvilke bevisste endringer i programformatet ble gjort underveis, og hvorfor?
- 2) Var det noen programmer som var spesielt vellykket?